



MÉRLEGEN AZ EURÓPAI UNIÓ
A MAGYAR TÁRSADALOM UNIÓS ATTITÚDJEI 2024-BEN

POLICYSOLUTIONS



MÉRLEGEN AZ EURÓPAI UNIÓ

A MAGYAR TÁRSADALOM
UNIÓS ATTITÚDJEI 2024-BEN

Budapest, 2024

Impresszum

MÉRLEGEN AZ EURÓPAI UNIÓ A MAGYAR TÁRSADALOM UNIÓS ATTITÚDJEI 2024-BEN

© Policy Solutions, 2024

Felelős kiadó és szerkesztő: **Bíró-Nagy András**

Szerzők: **Bíró-Nagy András** (Policy Solutions, HUN-REN TK PTI)

Molnár Kristóf (Policy Solutions)

Varga Attila (Policy Solutions)

Adatfelvétel: **Závecz Research**

Grafikai tervezés és tördelés: **WellCom Stúdió**

Kiadó: **Policy Solutions, Budapest**

ISBN 978-615-6625-01-4

A kutatás az NKFIH FK 143022 kódszámú „20 év az Európai Unióban: Magyarország uniós tagságának közpolitikai mérlege” kutatási projekt keretében készült.

A kiadványt megalapozó kutatás elkészítését a Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) támogatta. Ezen kiadvány a szerzők saját véleményét tartalmazza, mely nem feltétlenül tükrözi a Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) hivatalos álláspontját.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
Vezetői összefoglaló	6
1. Magyarország uniós tagságának megítélése 2024-ben	16
1.1. Magyarország uniós tagságának előnyei és hátrányai	16
1.2. Magyarország uniós tagságának gazdasági mérlege	22
1.3. A magyarok bizalma az EU-s és a magyar intézményekben	28
1.4. Tájékozottság Magyarország uniós soros elnökségéről	29
2. Az Európai Unió jövője	31
2.1. Az Európai Unió által képviselt értékek	31
2.2. Milyen értékeket képviseljen az Európai Unió a jövőben?	36
2.3. Az Európai Unió szerepe a világban	40
2.4. Mire fordítsa Magyarország az uniós forrásokat?	45
2.5. Az Európai Unió bővítése	51
2.6. Nemzeti vagy uniós hatáskörök? Szakpolitikák európai integrációja a magyarok szemében	57
3. Magyarország és az Európai Unió viszonyának aktuális kérdései	62
3.1. Hozzáférés az uniós pénzügyi forrásokhoz	62
3.2. A közalapítványi egyetemek és az Erasmus program	64
3.3. Európai Ügyészség	66
3.4. Az euró bevezetése	67
3.5. Románia schengeni csatlakozása	69
3.6. Közös európai hadsereg	71
4. Félelmek és sérelmek a magyar társadalomban az Európai Unióval kapcsolatban	73

Bevezetés

Magyarország európai integrációja mellett elkötelezett agytrösztként a Policy Solutions mindig is kiemelt feladatának tekintette hazánk és az Európai Unió politikai és közpolitikai kapcsolatának vizsgálatát. Az elmúlt években prioritásunk volt olyan kutatások publikálása, melyek a „menni vagy maradni” kérdésen túlmutató, árnyaltabb képet adnak arról, hogy miként látják a magyarok az ország helyét és jövőjét az Európai Unióban. E kötet, mely Magyarország uniós tagságának 20. évfordulója és az ország EU-s soros elnöksége alkalmából készült, folytatja ezt a hagyományt: a korábbi hazai kutatásokhoz képest mélyebben és több szempont beemelésével tárja fel a magyar uniós attitűdöket.

Tanulmányunkban bemutatjuk, hogy mit tartanak a magyarok az uniós tagság legfontosabb előnyeinek és hátrányainak 2024-ben, és hogyan vonják meg az uniós tagság gazdasági mérlegét. Kiemelten foglalkozunk azzal, hogy miként vélekednek a hazai választók az Európai Unióban zajló folyamatokról, és milyen változásokat szeretnének látni az EU prioritásaiban: milyen értékeket képviseljen az EU és milyen globális szerepet játsszon a jövőben? Az uniós forrásokkal kapcsolatos elképzelésekből is képet kaphatunk arról, hogy mely területeken szeretnék a magyarok igazán, ha az uniós tagság hatást gyakorolna az életükre. Ezért bemutatjuk, hogy a magyar választók szerint elsősorban milyen célokra kellene fordítani az uniós pénzeket. Ahhoz, hogy feltárjuk, a magyarok milyen Európát szeretnének, arra is kitérünk, hogy a magyar társadalom milyen új tagállamokkal bővítené az Európai Uniót. Megvizsgáljuk továbbá azt is, hogy mely közpolitikai területeken szeretnének a magyarok az EU-nak hatásköröket adni, és mely kérdésekben tartanák szerencsésnek, ha kizárólag nemzeti hatáskörben lennének. Korábbi kutatásainknak köszönhetően számos kérdésben az időbeli változásokat is bemutatjuk.

Külön fejezetet szentelünk a Magyarország és az Európai Unió viszonyában felmerülő aktuális kérdéseknek. A kutatás ezen részében olyan kérdéseket tettünk fel, amelyek segítségével többet tudhatunk meg többek között arról, hogy miként vélekedik a magyar társadalom az uniós pénzek befagyasztásával kapcsolatos vitákról, mennyire tartják kívánatosnak a magyarok az euró bevezetését, az Európai Ügyészségbe való belépést, vagy azt, hogy Magyarország támogassa Románia schengeni csatlakozását és a közös európai hadsereg felállítását. A kutatás során arra is kerestük a választ, hogy milyen nyomot hagytak az euroszeptikus kormányzati kampányok, és mennyire erősek az Európai Unióval kapcsolatos félelmek és sérelmek a magyar társadalomban.

Az elemzés megalapozásához 2024. május 13-24. között közvélemény-kutatást végeztünk, melyben a Závecz Research volt a partnerünk. A személyes megkérdezéssel készült felmérés során elért 1000 fő életkor, nem, iskolai végzettség és településtípus szerint az ország felnőtt népességét reprezentálta. A politikai bontásoknál azokat a táborokat tüntetjük fel, amelyek nagysága mintánkban (és egyben a 2024-es EP-választáson is) elérte az 5 százaléket. Az egyes politikai és szociodemográfiai csoportokon belüli bontások az arányok érzékeltetésére alkalmasak, ezekben az esetekben a megnövekvő hibahatár miatt a pontos számok tájékoztató jellegűek.

Vezetői összefoglaló

Tízből négy magyar tudta előzetesen, hogy Magyarország látja el az EU Tanácsának soros elnökségét 2024. második félévében

Magyarország 2024. július 1-től az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét látja el fél éven keresztül. Ebből az alkalomból felmértük, hogy a magyarok az elnökség kezdete előtt mennyire voltak tisztában azzal a ténnyel, hogy Magyarország 13 év után újra betöltheti ezt a funkciót. **A megkérdezettek mindössze 56 százaléka tudott választ adni a nyitott kérdésre, közülük pedig tízből heten tudták, hogy hazánk fogja ellátni a soros elnökségi feladatokat 2024. második félévében. A teljes mintának tehát összességében mindössze 39 százaléka tudta a helyes választ.**

A kormánypárti szavazók körében valamivel többen tudtak választ adni (60%), és a teljes népességhez képest 7 százalékponttal többen (77%) jelölték meg Magyarországot. A Tisza Párt támogatóinak 56 százaléka válaszolt a nyitott kérdésre és 74 százalékuk tudta, hogy hazánk tölti be az EU Tanácsának soros elnökségét júliustól. A DK-MSZP-P pártszövetség esetében még kevesebben (49%) válaszoltak, és mindössze 58 százalékuk tudta jól, hogy melyik ország tölti be a feladatkört. A legkevesebb válasz arányaiban a Mi Hazánk szavazóitól érkezett (45%), de kétharmaduk (67%) tudta, hogy Magyarország lesz a soros elnök júliustól.

A magyarok 80 százaléka szerint az uniós tagság eddig összességében előnyös volt az ország számára

Magyarország uniós tagságának 20. évfordulóján egyben megvizsgáltuk azt is, hogy a magyarok szerint mindent egybe véve inkább előnyös vagy hátrányos volt eddig Magyarország uniós tagsága. **A megkérdezettek 80 százaléka szerint az elmúlt 20 évben Magyarország számára az uniós tagság összességében előnyös volt. Politikai preferenciától függetlenül minden csoportban kétharmados vagy azt meghaladó többség gondolja így, azonban árnyalatnyi különbségek kimutathatók.** Míg Mi Hazánk szavazóinak 68 és a fideszesek 77 százaléka szerint volt előnyös az eddigi EU-tagságunk, addig a Tisza Párt (87%) és a DK-MSZP-P szavazóinak (86%) körében ez szinte egyöntetű vélemény.

A magyarok az uniós forrásokat és a szabad mozgás lehetőségét tartják az EU-tagság legnagyobb előnyeinek

A Policy Solutions korábbi felméréseivel összhangban **a magyarok 2024-ben is az Európai Unió által biztosított anyagi forrásokat és az ebből következő gazdasági fejlődés lehetőségét tartják az uniós tagság legnagyobb előnyének (53%)**. Ez az arány gyakorlatilag megegyezik az egy évvel ezelőtt mért szinttel (akkor 54% említette a tagság anyagi oldalát). A gazdasági előnyök mellett a magyarok harmada (33%) szerint a fizikai határok eltörlése, a szabad mozgás lehetősége a 20 éves tagságunk egyik kiemelkedő előnye. Ezt szorosan követi a külföldi munkavállalás és tanulás lehetősége (32%). Az egy évvel ezelőtti eredményekhez képest a szabad mozgást 3 százalékponttal többen, míg a munkavállalás és tanulás szabadságát 6 százalékponttal többen emelték ki.

Az uniós tagság legnagyobb hátrányai: a túlzott szabályozás és a migráció holtversenyben állnak az élen

A tagság hátrányait tekintve a tavalyi évhez hasonlóan 2024-es kutatásunkban is a túlzott szabályozás végzett a lista első helyén (23%). Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy a megkérdezettek további 10 százaléka kifejezetten kiemelte, hogy Magyarország nemzeti szuverenitása csökken az EU tagjaként. Míg 2019-től kezdődően folyamatosan azt tapasztaltuk kutatásról kutatásra, hogy a migráció kérdéskörét egyre kevesebben említik a hátrányok között, **2024-ben a migrációhoz kötődő válaszok ismét növekedtek. Míg egy éve a megkérdezettek 14 százaléka említette, addig idén 9 százalékponttal többen (23%) emelték ki a migrációt**, ugyanannyian, mint amennyien a túlzott szabályozást tartották kiemelten aggasztónak.

A válaszadók 13 százaléka azt hangsúlyozta, hogy az EU támadja hazánkat és befagyasztja az uniós forrásokat, így gyakorolva nyomást a magyar kormányra. A magyar kormány azt is gyakran hangoztatja, hogy **az orosz-ukrán háború kezelése nem megfelelő és a szankciós politika is inkább az uniós tagállamokat és polgárokat sújtja**. Ez a kérdéskör továbbra is a lista ötödik helyén szerepel (12%). Magyarország szuverenitásának féltése és a kormányzati kommunikációból ismert panelek mellett még egy fontos terület emelkedik ki, mely a dobogó 3. fokán áll 2024-ben: **a megkérdezettek 14 százaléka látja úgy, hogy a vágyott gazdasági fejlődés és a nyugat-európai életszínvonalhoz való felzárkózás eddig elmaradt és jelentős gazdasági egyenlőtlenségek vannak** (3 százalékponttal többen hangsúlyozták, mint egy éve). A gazdasági egyenlőtlenségek kapcsán kifejezetten konkrét példákat emeltek ki a válaszadók: többen utaltak a képzettek kivándorlására, az európai összehasonlításban alacsony jövedelmekre és nyugdíjakra, illetve a leszakadó régiók problémájára.

Az uniós tagság gazdasági pillére: kétharmados többségben azok, akik szerint a magyar gazdaság profitál az EU-tagságból

A megkérdezettek 68 százaléka szerint a magyar gazdaság jelentős mértékben profitál az uniós tagságból, ami 2 százalékpontos növekedést (66%) jelent 2023-hoz képest. Az utóbbi három év valamennyi Policy Solutions kutatásában a magyarok döntő többsége egyetértett az állítással, azonban a legmagasabb értéket még 2021-ben (73%) mértük. A legtöbb kritikus vélemény a kormánypártiak (29%) és a baloldali pártszövetséget támogatók (32%) körében található, de körükben is kétharmados az egyetértők aránya. A Tisza Párt (80%) és a Mi Hazánk (73%) szavazóinak még határozottabb többsége ért egyet az állítással.

A kormánypártiak többsége szerint Magyarország már nettó befizető az EU-ban

A magyarok fele (50%) gondolja úgy 2024-ben, hogy pénzügyi értelemben Magyarország jól jön ki az EU-s tagságból, tehát több pénz érkezik hazánkba, mint amennyit befizetünk. Ezzel szemben minden harmadik válaszadó (35%) szerint már nettó befizetői vagyunk az uniós költségvetésnek, és további 15 százalék bizonytalan a kérdésben. 2023-hoz képest szinte egyáltalán nem változott a magyarok véleménye e téren, azonban három évvel ezelőtt még csak a megkérdezettek 29 százaléka szerint fizetett be Magyarország több pénzt az uniós költségvetésbe, mint amennyit onnan kap. Ezt az állítást kifejezetten elfogadják **a kormánypárti választók: 54 százaléuk szerint Magyarország nettó befizetővé vált az elmúlt évek során**, míg mindössze egyharmaduk (31%) nem ért ezzel egyet. Habár a DK-MSZP-P szavazóinak az abszolút többsége (53%) úgy gondolja, hogy hazánk az uniós költségvetés nyertese, azonban 40 százaléuk szerint Magyarországnak kell több pénzt befizetnie. **A Tisza Párt (62%) és a Mi Hazánk (67%) támogatóinak kétharmada szerint az ország továbbra is nettó haszonélvezője az uniós költségvetésnek.**

A magyar társadalom bizalma továbbra is magasabb az uniós intézményekben, mint a hazaiakban

A válaszadók relatív többsége bízik az Európai Unió Bíróságában (47%), az Európai Bizottságban (47%) és az Európai Parlamentben (45%). Mindhárom intézmény esetében jelentősen magasabb a magyarok bizalma, mint a magyar bíróságokban (40%) és az Országgyűlésben (35%). 2024-es eredményeinkből kismértékű polarizációs trend nyomait láthatjuk az uniós intézmények esetében: az elmúlt három évben kismértékben nőtt azok aránya, akik nem bíznak az uniós intézményekben, és csökkent a semleges véleményen lévőké. Mindeközben viszont változat-

lan maradt azok aránya, akik megbíznak az uniós intézményekben. **Ebből arra következtethetünk, hogy a meglévő bizalmat az uniós intézmények felé nem rontotta az elmúlt években felerősödött euroszeptikus kormányzati kommunikáció, de a semleges véleményen lévők gondolkodását tudta formálni negatív irányban.**

A fideszesek szerint az EU jelenleg a gazdasági fejlődést képviseli, a Tisza Párt szavazói szerint a demokrácia védelmét, a DK-sok szerint a békét

A magyarok szerint a három legfontosabb érték, amelyet az EU képvisel a gazdasági fejlődés (35%), a béke (32%), valamint a demokrácia és jogállam védelme (32%). Előbbieket szintén jelentős számú említéssel követi az unión belüli munkavállalás, tanulás és utazás szabadsága (29%), az emberi jogok (26%), illetve a klímaváltozás elleni harc (25%).

A sorrend az egy évvel korábbi eredményeinkhez képest lényegesen megváltozott: 2023-ban a legtöbben a demokrácia és jogállam védelmét (32%), az unión belüli munkavállalás, tanulás és utazás szabadságát (28%), valamint az uniós állampolgárok életszínvonalának javítását (25%) tartották az EU által leginkább képviselt értékeknek. **Az elmúlt egy évben közel duplájára emelkedett a gazdasági fejlődést megjelölők száma (2023: 20%; 2024: 35%), és a békét is harmadával többen választották, mint egy éve (2023: 24%; 2024: 32%).**

A kormánypárti választók szerint jelenleg az EU leginkább a gazdasági fejlődést (37%), a munkavállalás, a tanulás és az utazás szabadságát (32%), illetve a békét (32%) képviseli. A Tisza Párt szavazói közül a legtöbben a demokrácia és jogállam védelmét (44%), a gazdasági fejlődést (37%), valamint a békét és az emberi jogokat (33-33%) említették. **A legmarkánsabb különbség a Tisza Párt és a Fidesz szavazói között a demokrácia és jogállam védelme, illetve az emberi jogok említésénél látható: előbbi a Tisza-támogatók közel kétszer, utóbbit másfélszer akkora arányban választották, mint a kormánypárti válaszadók.** A DK-MSZP-P szavazói körében a legtöbben a békét (47%), a demokrácia és jogállam védelmét (39%), illetve a gazdasági fejlődést (36%) választották.

2024-ben tovább erősödött kormánypárti és ellenzéki oldalon is az elvárás, hogy az EU elsősorban a béke értékét képviselje

A jelenleg képviselni vélt értékeken túl vizsgáltuk, hogy a közvélemény szerint melyek azok az értékek, amiket a jövőben kiemelten kellene képviselnie az Európai Uniónak. A résztvevők a felsorolt lehetőségek közül a számukra legfontosabb három értéket választhatták ki. **A megkérdezettek közül a legtöbben a békét említették (55%), ami**

mellett 36% a gazdasági fejlődést, 30% pedig a demokrácia és jogállamiság védelmének képviselőjét sorolja a három legfontosabb, az EU által képviselendő érték közé. A válaszadók nagy arányban említették ezen felül az uniós állampolgárok életszínvonalának javítását (29%), az emberi jogokat (26%) és a tagállamok közötti fejlettségi különbségek csökkentését (25%) is. Összevetve a jelenlegi adatokat a korábbi eredményeinkkel megállapítható, hogy **az orosz-ukrán háború egyre erőteljesebb hatással bír a magyarok EU-val kapcsolatos elvárásaira: 2024-ben a válaszadók 55 százaléka említette a békét, mint képviselendő értéket (2023-ban 44%, míg 2019-ben 30%).**

Mind a kormánypárti, mind a kormánykritikus szavazók körében a béke a leggyakrabban említett válaszlehetőség: a fideszesek 64 százaléka, a Tisza-támogatók 49 százaléka, míg a DK-MSZP-P szavazóinak 60 százaléka említette azt a három legfontosabb elvárás között. Mindhárom szavazótábor esetében a preferenciasorrend elején van a gazdasági fejlődés, mely a Fidesz-szavazóinak a második legfontosabb (38%), míg a Tisza (37%) és a DK-MSZP-P szavazók (32%) számára a harmadik. Markáns különbség figyelhető meg a demokrácia és jogállam védelmével kapcsolatos elvárásokban: míg az ellenzéki érzelmeik a második legfontosabb elvárásként fogalmazzák meg az EU-val szemben (Tisza: 46%, DK-MSZP-P: 36%), addig a kormánypártiak körében csak jelentősen hátrébb, a 6. helyen szerepel a sorrendben (22%).

Az EU szerepe a világban: demokrácia és emberi jogok globális védelmezője, egységes gazdasági fellépés, szociális Európa

Az Európai Unió globális világrendben betöltött szerepéről a magyarok közül a legtöbben (41%) úgy vélik, hogy az EU-nak a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok globális védelmezőjének kellene lennie. A demokratikus értékek védelme mellett sokan gondolják, hogy az EU-nak egységes gazdasági blokként kellene működnie a világgazdaságban (35%). Ugyanennyien mondják, hogy az Európai Uniónak egy olyan jóléti államnak kell lennie, ami a közszolgáltatások színvonalában és a társadalmi igazságosság előmozdításában jár az élen (35%).

A Fidesz-KDNP támogatói elvárása alapján az EU-nak egységes gazdasági blokként, zöld nagyhatalomként és a demokrácia bástyájaként kellene a világrendben fellépnie (34% jelölte meg mindhárom lehetőséget). A Tisza Párt szavazói számára a legfontosabb, hogy az EU a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok védelmezője legyen (46%). Közel ugyanilyen arányban gondolják a tiszások, hogy az EU-t a gazdasági blokk szerepének kellene meghatározni (43%). Szintén nagy számban emelik ki a párt támogatói a jóléti állami ambíciók fontosságát (37%). Ugyancsak a demokrácia védelmét látják elsődlegesnek a DK-MSZP-P szavazói (43%), amit számukra a jóléti állami (40%) és az egységes gazdasági blokként való fellépés (36%) elvárása követ.

A magyarok elsősorban az egészségügyre, az oktatásra és a hátrányos helyzetű régiók felzárkóztatására költenék az uniós forrásokat

Az uniós források felhasználásával kapcsolatos attitűdök kiválóan mutatják, melyek azok a területek, amelyeken a magyarok szeretnék, ha az uniós tagság hatással lenne a mindennapjaikra. **A magyar társadalom számára egyértelműen az egészségügy fejlesztése a legfontosabb terület: ezt a válaszlehetőséget több mint a válaszadók fele (53%) említette a három legfontosabb terület egyikeként.** Emellett a magyar oktatás és tudományos élet fejlesztése (29%) és a hátrányos helyzetű magyarországi régiók, leszakadó települések felzárkóztatása (25%) azok a területek, amelyekre a legnagyobb arányban gondolják a magyarok, hogy az uniós forrásokat használni kellene. Számottevő az említettsége továbbá az infrastrukturális fejlesztéseknek (21%), a nyugdíjak megemelésének (21%) és a magyar vállalkozások támogatásának, munkahelyteremtésnek (20%). A magyarok prioritásainak végén a honvédség és a rendőrség fejlesztése (8%), a civil szervezetek (7%) és az egyházak támogatása (6%), illetve a digitalizáció (6%) szerepel.

Az egészségügy már tavaly is az első helyen végzett, azonban idén még 9 százalékponttal többen említették (2023-ban 45% választotta). Szintén jelentősen többen választották az oktatás fejlesztését: egy évvel ezelőtt a preferenciasorrend 7. helyén volt a terület 19 százalékos említéssel, ami 2024-re 10 százalékpontos növekedést jelez. A hátrányos helyzetű régiók felzárkóztatása tavaly is dobogós helyen volt. **Az uniós pénzek felhasználásával kapcsolatban nem jelentkezik a pártos törésvonal:** a fideszes, a tiszás és a DK-s szavazók válaszaiból egyaránt azt látjuk, hogy az egészségügy egyértelműen a legfontosabb terület, amelyre az uniós forrásokat fordítanák.

Általánosságban is sokat romlott a magyar társadalom nyitottsága az EU bővítése felé, Ukrajna EU-tagságát pedig már tízből hatan elutasítják

2024-ben a leginkább támogatott tagjelölt ország Montenegró: 44% támogatná a csatlakozását. A balkáni országot Törökország (42%) és Szerbia (41%) követi. A középmezőnybe tartozó országok esetében már egyértelműen a csatlakozást elutasítók vannak többségben: ide tartozik Bosznia-Hercegovina (39% támogatja, 42% ellenzi), Észak-Macedónia (37% támogatja, 41% ellenzi), Moldova (36% támogatja, 43% ellenzi) és Albánia (33% támogatja, 48% ellenzi). **A legkevésbé támogatott tagjelöltek pedig Georgia (31% támogatja, 48% ellenzi), Koszovó (29% támogatja, 52% ellenzi) és Ukrajna (22% támogatja, 61% ellenzi).**

Egy évvel korábbi adatainkhoz képest szembeűnő, hogy a magyarok jóval kevésbé nyitottak jelenleg az Unió bővítésére: 2023-ban több tagjelölt esetén is abszolút többségben voltak a csatlakozást támogatók, ám 2024-ben a legnagyobb támogatottságú Montenegró csatlakozásáról is kevesebb, mint 45% vélekedik pozitívan. **Kiugró a romlás Ukrajna megítélésében, amely már 2023-ban is a legelutasítottabb tagjelölt állam volt:** egy évvel ezelőtt a magyarok szűk többsége (51%) ellenezte volna az ukrán csatlakozást, 2024-ben már tízből hat magyar utasítaná el Ukrajnát az EU tagjaként (61%).

A kormánypárti szavazók körében a lista élén Törökország (50%) és Szerbia (48%) áll. Abszolút többségben vannak a Koszovó és Ukrajna tagságát elutasító kormánypártiak, előbbi csatlakozását 56% nem támogatná, míg utóbbi esetében arányuk közel háromnegyed (73%). **A Tisza-szavazók leginkább Montenegró csatlakozását támogatnák (50% támogatja, 36% ellenzi),** melyet a sorrendben Észak-Macedónia követ, de jelentősen kisebb támogatottsággal (36% támogatja, 46% ellenzi). A tiszások több mint fele viszont nem támogatná Törökország (50%), Szerbia (51%), Bosznia-Hercegovina (51%), Moldova (51%), Ukrajna (53%), Georgia (59%), Albánia (57%) és Koszovó (61%) csatlakozását sem. **Az összességében elutasító véleményeken belül viszont Ukrajna csatlakozásának megítélése a Tisza Párt szavazói között a legkevésbé negatív (34% támogatná, 53% ellenezné),** amivel náluk a tagjelöltek középmezőnyébe került keleti szomszédunk. Míg a Tisza Párt támogatói összességében szkeptikusabbak az EU bővítésével szemben, addig **a leginkább bővítést támogató szavazótábora a DK-MSZP-P pártszövetségnek van:** szavazóik leginkább Törökország (49%), Montenegró (47%) és Észak-Macedónia (47%) csatlakozását támogatnák. Relatív többségük viszont inkább ellenezné Moldova (44%), Bosznia-Hercegovina (45%), Georgia (46%), Albánia (46%) és Szerbia (48%) belépését is. A leginkább pedig Koszovó (50%) és Ukrajna (56%) csatlakozását elleneznék a DK-MSZP-P szavazók. **A Mi Hazánk szavazói által leginkább támogatott tagjelölt ország Törökország,** melynek felvételét az Európai Unióba a párt szavazóinak fele támogatná. A leginkább elutasított ország pedig körükben is Ukrajna: tízből hét (69%) Mi Hazánk szavazó ellenezné az ország uniós tagságát.

A magyarok kétharmada szerint teljesíteni kellene az összes mérföldkövet az uniós forrásokhoz való hozzáférés érdekében, de az Erasmus program felfüggesztése megosztja a magyar társadalmat

A magyarok kétharmada (66%) szerint a kormánynak teljesítenie kell az összes meghatározott mérföldkövet az EU-s pénzügyi források újbóli felszabadítása érdekében. Egy évvel ezelőtt is hasonló arányban (70%) gondolkodtak így. A megkérdezettek negyede (27%) nem ért egyet az állítással. A Fidesz-KDNP szavazóinak 40 százaléka elutasítja, hogy a kormány engedjen az Európai Bizottságnak, de **a kormánypárti tábor abszolút többsége (54%) is fontosnak tartaná ezt az EU-s pénzügyi források megszerzése érdekében. A Tisza Párt sza-**

vazóinak 86 százaléka és a DK-MSZP-P szövetség támogatóinak 81 százaléka ösztönözné a kormányt a feltételek teljesítésére.

A megkérdezettek fele (49%) úgy véli, hogy az Európai Unió helyesen döntött, amikor felfüggesztette a közalapítványi egyetemek hallgatói számára az Erasmus programot. Egy évvel ezelőtt is szinte megegyezett az egyetértők aránya (48%) az ideivel, de jelentős változás, hogy 2024-ben 7 százalékponttal kevesebben (45 százalékról 38 százalékra csökkent) ítélik el az Európai Uniót emiatt. A kormánypártiak (46%) és a Mi Hazánk Mozgalom szavazóinak (50%) többsége elítéli az Európai Bizottság döntését az Erasmus program felfüggesztését illetően, azonban előbbiek 40 százaléka és utóbbiak 44 százaléka mégis úgy gondolja, hogy helyes döntés volt. A Tisza Párt (64%) és a DK-MSZP-P (62%) szavazóinak kétharmada elítéli az egyetemek közalapítványokba való kiszervezését és fontosnak tartja, hogy az Európai Unió cselekedett az ügyben. Mindkét politikai közösségben azonban jelentős azok aránya is, akik nem értenek egyet az Európai Bizottság intézkedésével: a Tisza Párt szavazóinak 27 százaléka és a DK-MSZP-P támogatóinak 31 százaléka gondolja így.

Stabil többség az Európai Ügyészséghez való csatlakozás és az euró bevezetése mögött is

A megkérdezettek kétharmada (68%) szerint Magyarországnak csatlakoznia kellene az Európai Ügyészséghez, így garantálva azt, hogy európai szinten is vizsgálhatóvá váljanak a hazai korrupciós esetek. A magyarok negyede (24%) ellentétes álláspontot képvisel. Természetesen a különböző politikai pártok támogatói között vannak különbségek. Habár a Fidesz-KDNP támogatói körében is az abszolút többség (56%) a csatlakozás pártján áll, azonban harmaduk (34%) elzárkózik e javaslat támogatásától. A másik végletet a Tisza Párt szavazói jelentik: 86 százalékuk egyértelműen az Európai Ügyészséghez való csatlakozás pártján áll és csak 12 százalékuk ellenzi.

A magyarok 62 százaléka szerint teljesíteni kellene a szükséges feltételeket és be kellene vezetni az eurót. Ezzel a megkérdezettek szűk harmada (30%) nem ért egyet. Kifejezetten stabil támogatást jelent a magyar társadalom részéről az, hogy az elmúlt három évben folyamatosan 60 százalék feletti az euró bevezetésének támogatottsága – azonban ebben az időszakban a 2024-es a legalacsonyabb mért adat, a 2023-ban mérthez képest 5 százalékponttal alacsonyabb. **Az euró bevezetésének minden politikai táborban többsége van.** A kormánypártiaknak (55%) és a párt nélkülieknek (55%) is több mint fele örülne, ha bevezetésre kerülne az euró. A Mi Hazánk szavazóinak kétharmada (66%), valamint a Tisza Párt (75%) és a baloldali pártszövetség (74%) támogatóinak háromnegyede áll az euró bevezetése mellett.

Félelmek és sérelmek az EU-val kapcsolatban: párhuzamos világokban a kormánypárti és a kormánykritikus szavazók

Kutatásunk záró kérdésblokkjában olyan kérdésekkel foglalkoztunk, amelyek reflektálnak a magyar társadalom vélt vagy valós félelmekre és sérelmeire az Európai Unióval kapcsolatban. Eredményeink alapján tovább erősödött a párhuzamos világok jelensége a magyarok véleményeiben: az állítások mindegyikében erős pártos törésvonal figyelhető meg.

A hazai kormányzati kommunikációban gyakran elhangzó állítással, miszerint „a brüsszeli bürokraták rá akarják erőltetni a magyar emberekre az akarataikat” a megkérdezettek 52 százaléka ért egyet, míg 41 százalék nem. A kérdést immár harmadik alkalommal kérdeztük EU-s attitűdkutatásaink keretében, eredményeink alapján pedig kijelenthető, hogy az állítással kapcsolatos vélemények megoszlása stabil: mindhárom vizsgálatunkban 50-54% az egyetértő és 41-42% az egyet nem értők aránya. **A Fidesz-KDNP szavazói körében elsöprő többségben vannak az állítással egyetértők: ötből négy kormánypárti megkérdezett (79%) azt valósnak véli és csupán 15% nem.** Arányuk nőtt, egy éve 74% gondolta így, amivel szemben közel negyedük (24%) nem értett egyet ezzel. Az állítást legnagyobb arányban elutasítók a Tisza Párt szavazói: közel kétharmaduk (63%) nem ért vele egyet.

Gyakori félelem hazánkban az Európai Unióval szemben, hogy kényszeríteni akarja Magyarországot, hogy bevándorlókat fogadjon be: ezzel az állítással a magyarok 56 százaléka ért egyet. A kormánypártiak között az egyetértők megkérdőjelezhetetlen többséget alkotnak: tízből nyolc (82%) fideszes szavazó gondolkodik így. Szintén egyetértő véleményen van a Mi Hazánk szavazóinak többsége (56%). Velük szemben a DK-MSZP-P és a Tisza Párt szavazói inkább nem értenek egyet: előbbi pártszövetség táborának 54, utóbbi párt támogatóinak pedig 57 százaléka nem gondolja, hogy az EU bevándorlókat akar rákényszeríteni Magyarországra.

A kormánypárti médiában szintén gyakran megfogalmazott állítással, miszerint „az EU át akarja mosni a gyerekek agyát a saját ideológiájával”, a magyarok fele (49%) nem ért egyet. Nem sokkal alacsonyabb azonban az állítással egyetértők aránya sem (44%). A fideszesek nagy többsége (70%) igaznak tartja az állítást. Mindeközben a többi párt táborában az egyet nem értők vannak többségben: leghatározottabban a Tisza-szavazók vannak meggyőződve az állítás hamisságáról (70%), míg a DK-MSZP-P szavazók (55%) és a Mi Hazánk támogatói (44%) között kisebb többségben vannak az így gondolkodók.

Szintén sokszor megfogalmazott állítás a magyar nyilvánosságban, hogy a keleti tagországok lakói – köztük a magyarok is – csupán másodrangú állampolgárok az EU-ban. Ezzel az állítással a magyarok körülbelül fele (49%) ért egyet, míg 45% nem ért egyet. Pártpreferencia szerinti bontásban ebben a kérdésben is erős törésvonal van a

kormánypárti és a kormánykritikus szavazótáborok között. A fideszes megkérdezetteknek több mint kétharmada (70%) ért egyet, ami kismértékben magasabb, mint a 2023-ban mért 67%. Ellenben nem ért egyet a Mi Hazánk szavazóinak 51 százaléka, a DK-MSZP-P támogatóknak 55 százaléka, a Tisza-szavazóknak pedig 73 százaléka.

Hasonlóan az előző állításhoz, a magyarok 49 százaléka ért egyet abban, hogy „Brüsszelben olyan szabályokat hoznak, amivel szándékosan hátrányba hozzák a magyar vállalkozásokat”. Ezzel 44 százalék nem ért egyet.

A kormánypárti megkérdezettek közel négyötöde (77%) van egyetértő állásponton, ami 6 százalékponttal magasabb, mint 2023-ban. A Mi Hazánk támogatói szintén az egyetértés irányába hajlanak (50%). A DK-MSZP-P szavazók között 42% ért egyet, a baloldali pártszövetség támogatóinak többsége azonban nem ért egyet (56%). A leghatározottabban elutasító véleményen pedig e kérdésben is a Tisza szavazói vannak, közel kétharmaduk (63%) nem tartja valósnak a megfogalmazott kritikát.

1. Magyarország uniós tagságának megítélése 2024-ben

1.1. Magyarország uniós tagságának előnyei és hátrányai

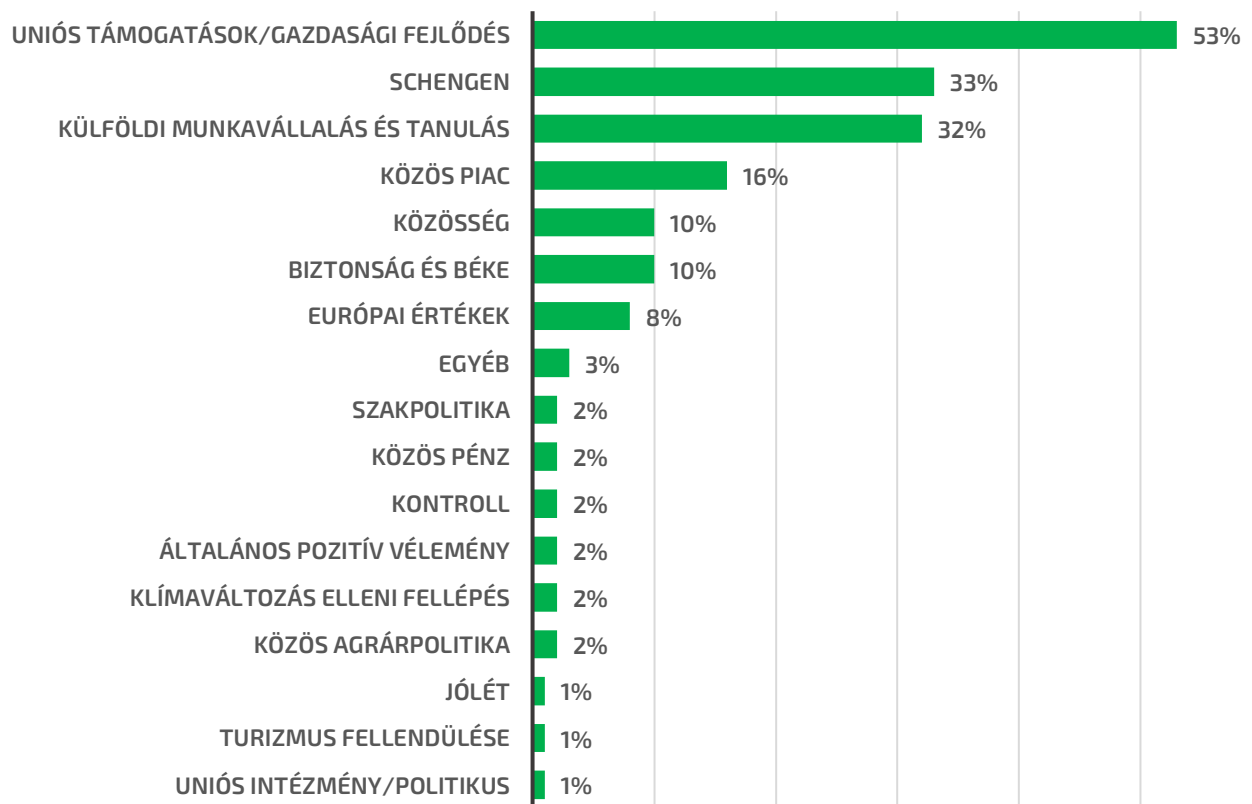
Magyarország uniós tagságának legnagyobb előnyei

Kutatásunk első lépéseként megvizsgáltuk, hogy a magyarok mit tartanak az uniós tagság legnagyobb előnyeinek. A nyitott kérdésre összesen három választ adhattak a megkérdezettek. Az 1000 fős reprezentatív mintából 890 válaszadó tudott legalább egy olyan aspektust kiemelni, amelyet az előnyök közé sorolna (1. ábra). Összesen 1641 említést regisztráltunk, és érdemes kiemelni, hogy mind az asszociációk, mind a válaszadók számában az ideai adatok meghaladják a múlt évben látottakat.

A 2021-es és a 2023-as felméréseinkkel összehangban a magyarok továbbra is az *Európai Unió által biztosított anyagi forrásokat* és az ebből következő *gazdasági fejlődés* lehetőségét tartják uniós tagságunk legnagyobb előnyének (53%). Ez az arány gyakorlatilag megegyezik az egy évvel ezelőtt mért szinttel (akkor 54% említette a tagság anyagi oldalát). Emellett nem elhanyagolható, hogy a megkérdezettek 16 százaléka szerint a közös piac által nyújtott lehetőségek is nagy lehetőségeket kínálnak hazánk számára, gondolva akár a vámunióra, a hatékonyabb külkereskedelemre, valamint a minőségi termékek megjelenésére a magyar áruforgalomban.

1. ábra

Ön szerint melyek Magyarország unióstagságának legnagyobb előnyei?
(Összes választ adni tudó körében, N=890, %)



A gazdasági előnyök mellett a magyarok harmada (33%) szerint a fizikai határok eltörlése, a szabad mozgás lehetősége és a könnyebb utazás a 20 éves tagságunk egyik kiemelkedő előnye. Ezt szorosan követi a külföldi munkavállalás és a tanulás lehetősége: a megkérdezettek 32 százaléka szerint a magyar állampolgárok ezáltal olyan lehetőségekhez jutottak, ami a személyes jólétük és szakmai fejlődésük szempontjából is fontos. Az egy évvel ezelőtti eredményekhez képest a szabad mozgást 3 százalékponttal többen, míg a munkavállalás és tanulás szabadságát 6 százalékponttal többen emelték ki.

A lista ötödik helyén az EU mint *közösség* (10%) áll: úgy tűnik, a magyarok számára egyre fontosabb a tagság szempontjából – 4 százalékponttal többen említették, mint egy éve –, hogy átélik a közösséghez tartozás élményét, valamint hogy egy olyan szervezet tagjai vagyunk, amely közös kulturális identitásból gyökerezik és összetartja az európai államokat. Többek között olyan válaszokat soroltunk e kategóriába, mint „*összhang*”, „*összetartozás*”, „*népek közötti barátság*”, „*közös célok, közös tervek*” és „*közös erő*”. A magyarok 10 százaléka véli úgy továbbá, hogy az EU a garancia a *biztonságra és békére*, egy olyan időszakban, amikor számos konfliktus uralja a nemzetközi politikát. 8 százalék emelte ki, hogy az EU segíthet abban, hogy Magyarországon is olyan *európai értékek* váljanak meghatározóvá, mint a demokrácia, a jogállamiság vagy az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása (egy éve a megkérdezettek 5 százaléka említette). Ezzel összefüggésben további 2 százalék mondta, hogy az EU különböző intézményei kontrollt tudnak gyakorolni az Orbán-kormány felett, így gátolva a korrupció terjedését és a jogállamiság leépítését.

A magyarok számára összességében tehát továbbra is az uniós tagságunk legfontosabb előnye, hogy olyan gazdasági lehetőségekhez és forrásokhoz jutunk, amelyekből Magyarország jelentős mértékben tud profitálni, de a szabad mozgás adta lehetőségek, a külföldi munkavállalás és tanulás is egyértelműen pozitív előjellel szerepelnek a 20 éves tagságunk mérlegén. Emellett a magyar társadalom örül annak, hogy egy értékközösség részei lehet, ami garantálni tudja a békét és a biztonságot Európában.

Magyarország uniós tagságának legnagyobb hátrányai

Az előnyök mellett természetesen arra is kíváncsiak voltunk, hogy miket értékel a magyar társadalom az uniós tagság legnagyobb hátrányainak. Ahogy az előző kérdés esetében, úgy ebben az esetben is legfeljebb három választ adhattak. Összesen 806 válaszadó adott legalább egy választ a kérdésre és összesen 1224 spontán említés érkezett (2. ábra). Az egy évvel ezelőtti kutatásunkkal szinte megegyező volt a válaszadók (807) és a spontán említések (1237) száma is.

A tagság hátrányait tekintve a tavalyi évhez hasonlóan 2024-es kutatásunkban is a *túlzott szabályozás* végzett a lista első helyén (23%): e válaszok szerint számos olyan terület azonosítható, amelyeknél túl sok mindenbe szól bele az EU. Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy a megkérdezettek további 10 százaléka kifejezetten kiemelte, hogy Magyarország nemzeti szuverenitása csökken. A válaszadók 13 százaléka azt hangsúlyozta, hogy az EU támadja hazánkat és befagyasztja az uniós forrásokat, így gyakorolva nyomást a magyar kormányra.

Míg 2019-től kezdődően folyamatosan azt tapasztaltuk kutatásról kutatásra, hogy a migráció kérdéskörét egyre kevesebben említik a hátrányok között, 2024-ben a migrációhoz kötődő válaszok ismét növekedtek. Míg egy éve a megkérdezettek 14 százaléka említette, addig idén 9 százalékponttal többen (23%) emelték ki a migrációt, ugyan-

annyian, mint amennyien a túlzott szabályozást tartották kiemelten aggasztónak. A magyar kormány azt is gyakran hangoztatja, hogy az orosz-ukrán háború kezelése nem megfelelő és a szankciós politika is inkább az uniós tagállamokat és polgárokat sújtja. Ez a kérdéskör továbbra is a lista ötödik helyén szerepel (12%). Kisebb mértékben, de a kormányzati kommunikáció más fontos elemei is megjelentek a válaszok között, minthogy az Európai Unió túl bürokratikus (2%) és korrumpált módon működik (2%), valamint LGBTQ propagandát terjeszt (1%).

2. ábra

Ön szerint melyek Magyarország uniós tagságának legnagyobb hátrányai?
(Összes választ adni tudó körében, N=806, %)



Magyarország szuverenitásának féltése és a kormányzati kommunikációból ismert panelek mellett még egy fontos terület emelkedik ki: a megkérdezettek 14 százaléka látja úgy, hogy a vágyott gazdasági fejlődés és a nyugat-európai életszínvonalhoz való felzárkózás eddig elmaradt és jelentős gazdasági egyenlőtlenségek vannak (3 százalékponttal többen hangsúlyozták, mint egy éve). A gazdasági egyenlőtlenségek kapcsán kifejezetten konkrét példákat emeltek ki a válaszadók: többen utaltak a képzettek kivándorlására, az európai összehasonlításban alacsony jövedelmekre vagy nyugdíjakra, illetve a leszakadó régiók problémájára. Emellett, a megkérdezettek 8 százaléka azt emelte ki, hogy a hazai vállalkozások hátrányba kerültek a nemzetközi cégekkel szemben, ami gyengítette a magyar gazdaság helyzetét (4 százalékponttal többen utaltak erre 2023-hoz képest).

Új kategóriaként jelent meg a kutatásunkban az, hogy többen (5%) szerint az egyik legnagyobb hátránya a gyenge határvédelem, ami által elterjedtebbé válik a csempészet és a bűnözés esetében is növekvő tendencia figyelhető meg. Szintén 5 százalékok adott általános negatív válaszokat: „szorongás”, „viták”, „ellenségeskedés”, „nincs közös nevező”, „széthúzás”, „ígazságtalan” vagy „lenézik a magyarokat”. Az „egyéb” kategóriába (5%) olyan válaszokat soroltunk, mint Brüsszel említése, a közös hadsereg, közös iskolarendszer vagy egészségügy gondolata.

Összefoglalva megállapítható, hogy a magyarok a legnagyobb hátrányok közé sorolják azt, hogy a „túlzott szabályozásból” kifolyólag csökken hazánk szuverenitása, valamint hogy az uniós migrációs politika hátrányosan érintheti Magyarországot. A kormányzati kommunikációból ismert panelek is megjelentek, mint az „LMBTQ propaganda” terjesztése, Magyarország „zsarolása” a források befagyasztásával, valamint a bürokratikus és korrupció működésmód. Emellett sokak szemében a vágyott gazdasági fejlődés hiánya a legélesebb negatívum: az elmúlt 20 évben nem sikerült csökkenteni a fejlettségben mutatkozó különbségeket hazánk és Nyugat-Európa között, illetve párhuzamosan a hazai vállalkozások is nehéz helyzetbe kerültek a közös piac adta kiszolgáltatottság miatt.

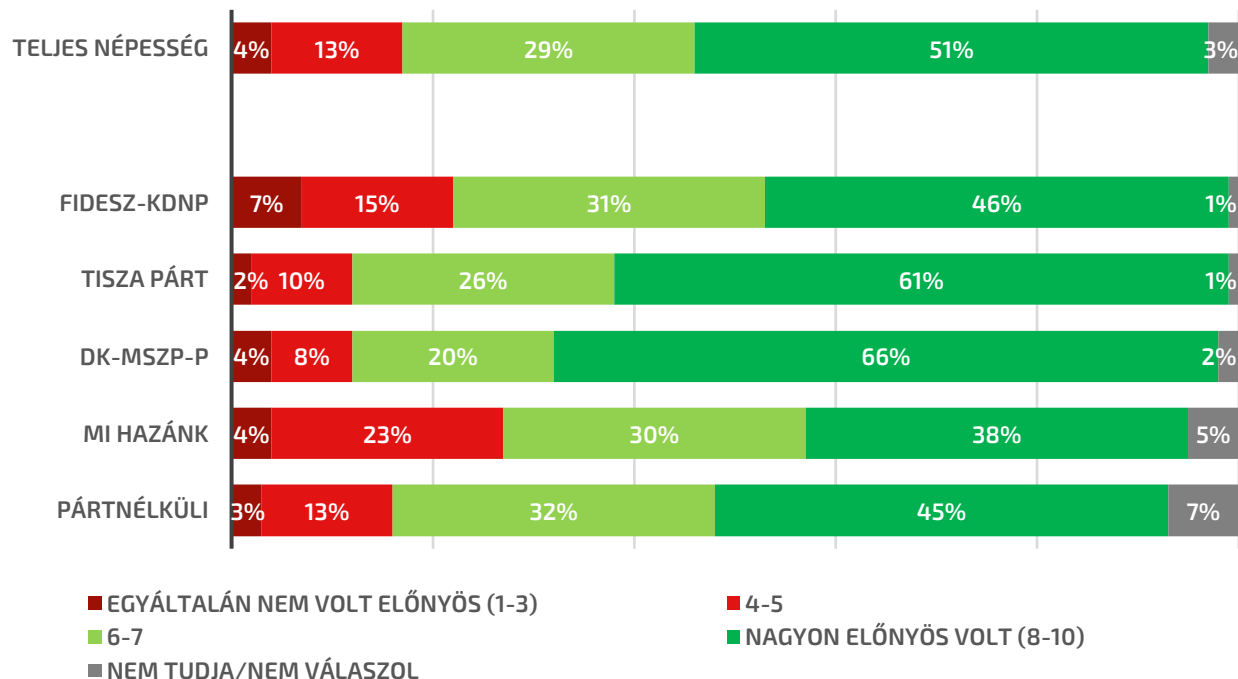
Magyarország uniós tagságának mérlege

Azt követően, hogy felmértük, a magyarok mit tartanak az előnyöknek és a hátrányoknak, azt is megvizsgáltuk, hogy összességében milyen következtetést vonnak le: mindent egybe véve inkább előnyös vagy hátrányos volt eddig Magyarország uniós tagsága? A megkérdezettek egy tízfokú skálán értékelték a kérdést, ami esetében az 1 az „*egyáltalán nem volt előnyös*”, míg a 10 a „*nagyon előnyös volt*” válaszlehetőségeket jelentette.

A magyarok 80 százaléka szerint az elmúlt 20 évben Magyarország számára az uniós tagság előnyös volt (3. ábra). Politikai preferenciától függetlenül minden csoportban kétharmados vagy azt meghaladó többség gondolja így, azonban árnyalatnyi különbségek kimutathatók. Míg Mi Hazánk szavazóinak 68 és a fideszesek 77 százaléka szerint volt előnyös az eddigi EU-tagságunk, addig a Tisza Párt (87%) és a DK-MSZP-P szavazóinak (86%) körében ez szinte egyhangú véleményként jelenik meg.

3. ábra

Ön szerint mindent egybe véve Magyarország számára a tagság az Európai Unióban eddig előnyös volt vagy nem volt előnyös? (Összes megkérdezett, %)



A lakóhely tekintetében is kimutatható némi különbség: a községek (78%) és a kisvárosok (78%) lakói között valamivel kisebb azok aránya, akik szerint pozitív a mérleg, a megyeszékhelyeken (85%) és a Budapesten (84%) élők körében azonban átlag feletti arányban vélekednek így. Az iskolai végzettség is csak kismértékben befolyásolja a véleményeket: az érettségizettek 84 százaléka inkább előnyösnek látja az EU-tagságot, a diplomások körében ez az arány 81 százalék, a szakmunkások és szakiskolát végzettek között 77 százalék, az alapfokú végzettségűek körében pedig 76 százalék.

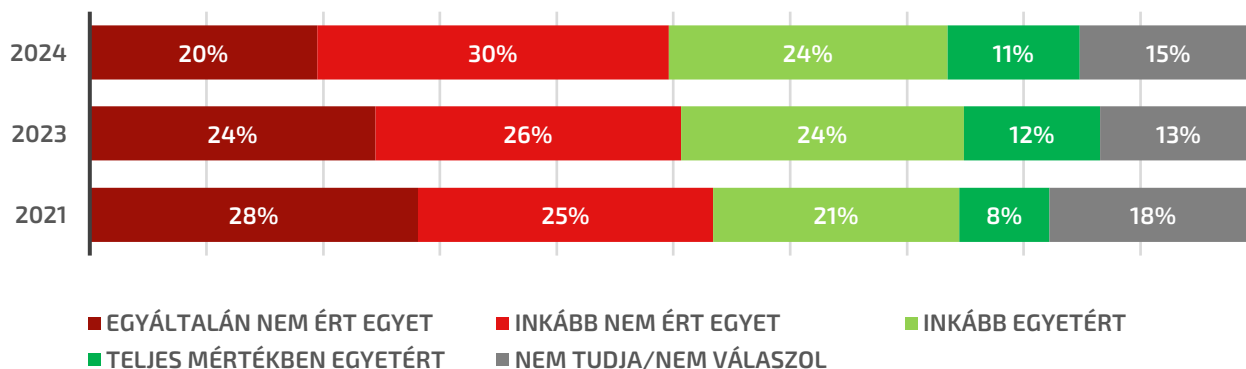
1.2. Magyarország uniós tagságának gazdasági mérlege

A magyarok fele (50%) továbbra is úgy gondolja, hogy pénzügyi értelemben Magyarország jól jön ki az EU-s tagságból, tehát több pénz érkezik hazánkba, mint amennyit befizetünk (4. ábra). Ezzel szemben minden harmadik válaszadó (35%) szerint már nettó befizetői vagyunk az uniós költségvetésnek, és 15 százalék bizonytalan a kérdésben. 2023-hoz képest szinte egyáltalán nem változott a magyarok véleménye e kérdésben, azonban három évvel ezelőtt még csak a megkérdezettek 29 százaléka szerint fizetett be Magyarország több pénzt az uniós költségvetésbe, mint amennyit onnan kap.

Míg a megyeszékhelyek (32%), kisvárosok (35%) és községek (31%) lakóinak egyharmada ért egyet az állítással, addig a budapestiek 44 százaléka szerint nettó befizető Magyarország az EU-s költségvetés tekintetében. A férfiak is inkább hajlamosak (37%) egyet érteni a kormányzati kommunikációban gyakran megjelenő állítással a nőkkel (33%) összehasonlítva. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők 44 százaléka szerint nyertesei vagyunk az EU-s költségvetésnek, azonban 31 százalékuk egyet tud érteni az állítással és negyedük (25%) kifejezetten bizonytalan. A szakmunkásképzőt vagy szakiskolát végzetek esetében is hasonló a helyzet: habár 49 százalékuk szerint nem fizetünk be több pénzt a közös költségvetésbe, de 33 százalékuk így látja a tranzakciót és 18 százalékuk bizonytalan. Az érettségizettek (51%) és diplomások (57%) abszolút többsége szerint is inkább több pénz érkezik hozzánk.

4. ábra

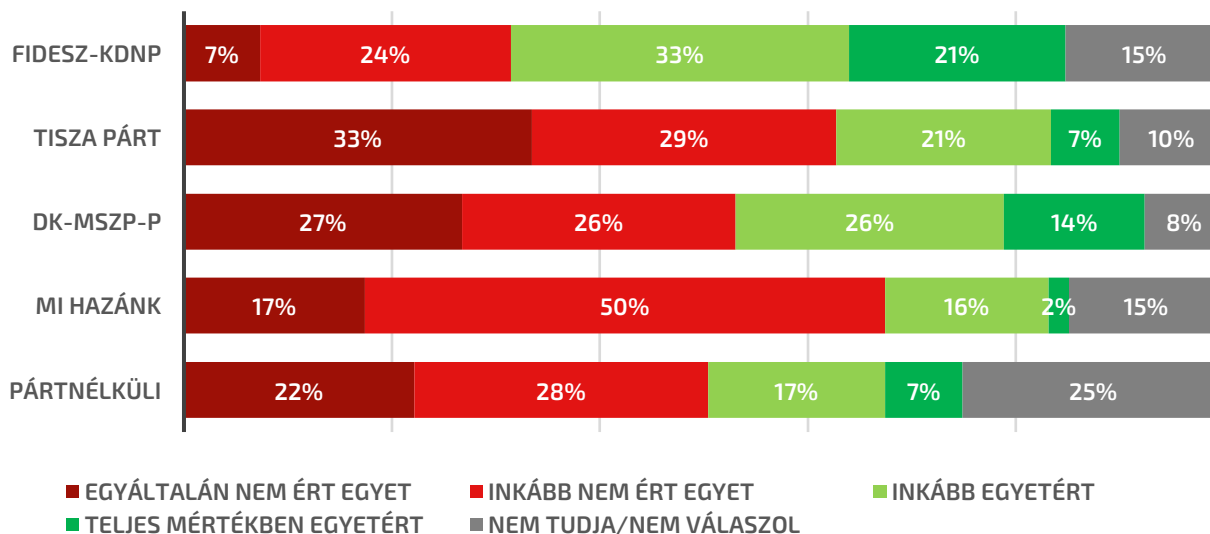
Magyarország több pénzt fizet be az Európai Unió költségvetésébe, mint amennyit visszakap onnan. (Összes megkérdezett, %)



A valóság értelmezését leginkább az befolyásolja, hogy a megkérdezettek milyen politikai közösség tagjainak tartják magukat (5. ábra). Ezt az állítást kifejezetten elfogadják a kormánypárti választók: 54 százalékuk szerint Magyarország nettó befizetővé vált az elmúlt évek során, míg mindössze egyharmaduk (31%) nem ért ezzel egyet. Habár a baloldali pártszövetség szavazóinak az abszolút többsége (53%) úgy gondolja, hogy hazánk az uniós költségvetés nyertese, azonban 40 százalékuk szerint Magyarországnak kell több pénzt befizetnie. A Tisza Párt (62%) és a Mi Hazánk (67%) támogatóinak kétharmada utasítja el az állítást. A párt nélküliek fele (50%) is inkább ezt a tábort erősíti, de körükben kifejezetten sokan (25%) bizonytalanok.

5. ábra

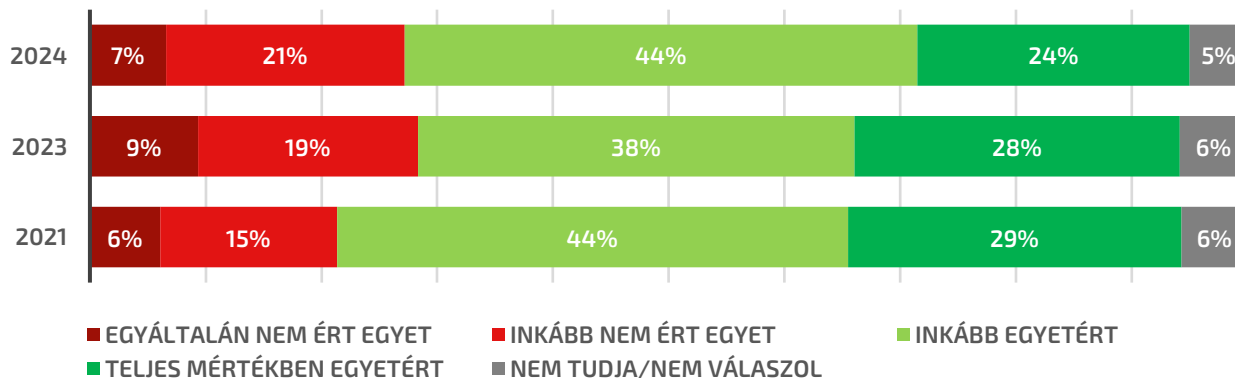
Magyarország több pénzt fizet be az Európai Unió költségvetésébe, mint amennyit visszakap onnan. (Összes megkérdezett, %)



A megkérdezettek 68 százaléka szerint a magyar gazdaság jelentős mértékben profitál az uniós tagságból (6. ábra), ami 2 százalékpontos növekedést (66%) jelent 2023-hoz képest. Mind a három vizsgált évben a magyarok döntő többsége értett egyet az állítással, azonban a legmagasabb értéket 2021-ben (73%) mértük. 2024-ben a megkérdezettek 28 százaléka szerint nem profitál hazánk gazdaságilag az uniós tagságból, ami megegyezik az egy évvel ezelőtti aránnyal (28%), de hét ponttal magasabb, mint három évvel ezelőtt.

6. ábra

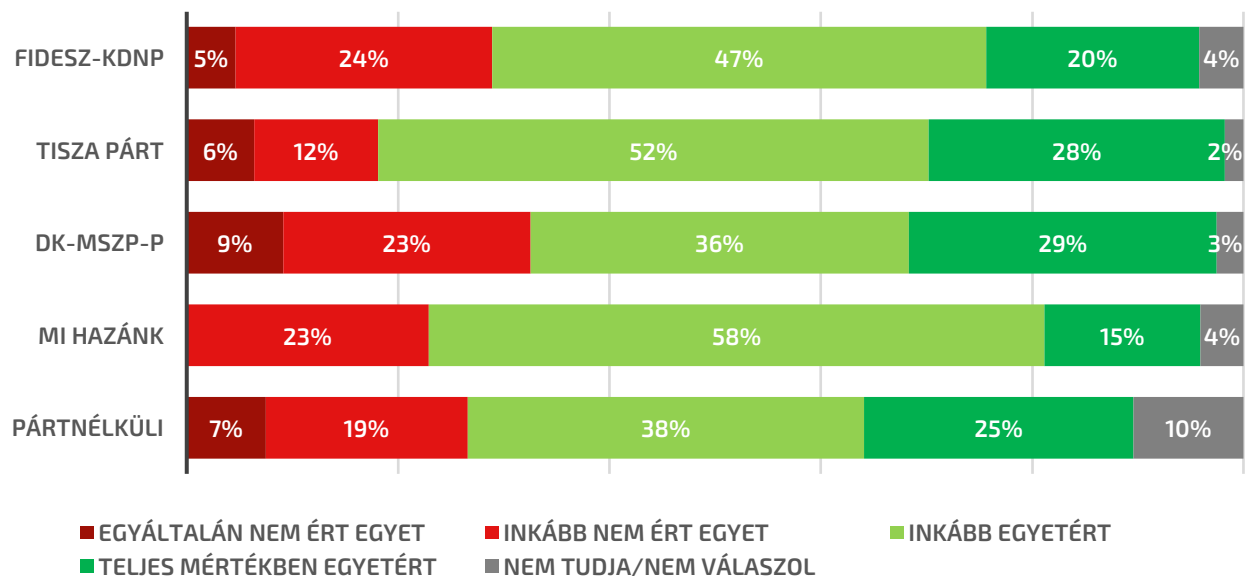
**A magyar gazdaság jelentősen profitál az ország EU-tagságából.
(Összes megkérdezett, %)**



Magyarországon politikai tábortól függetlenül a döntő többség azt gondolja, hogy a magyar gazdaság jelentősen profitál hazánk EU-tagságából, azonban árnyalatnyi különbségek mégis kimutathatók (7. ábra). A legtöbb kritikus vélemény a kormánypártiak (29%) és a baloldali pártszövetséget támogatók (32%) körében található, de körükben is kétharmados az egyetértők aránya. A Tisza Párt (80%) és a Mi Hazánk (73%) szavazóinak még határozottabb többsége ért egyet az állítással.

7. ábra

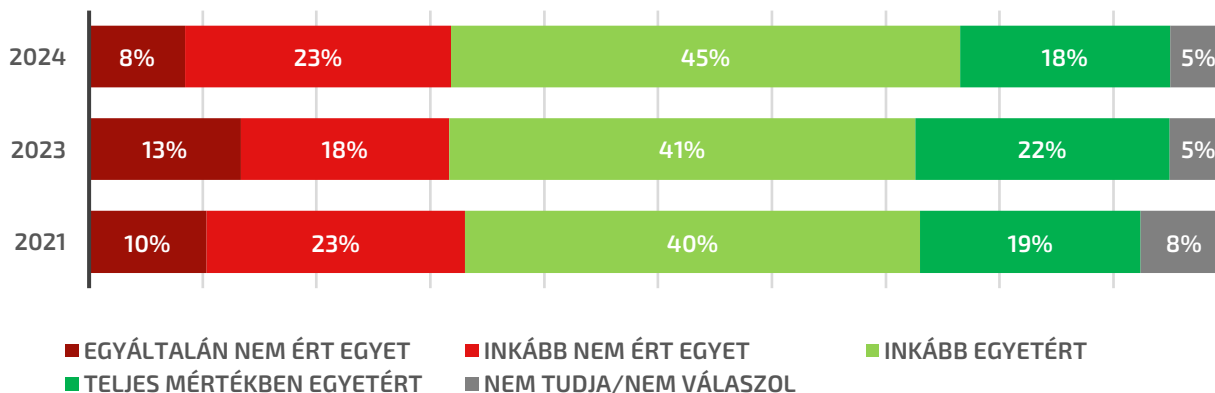
A magyar gazdaság jelentősen profitál az ország EU-tagságából. (Összes megkérdezett, %)



A makrogazdasági előnyök mellett arra is kíváncsiak voltunk, hogy a magyarok hogyan vélekednek 2024-ben az egyéni helyzetükről hazánk EU-tagságával kapcsolatban (8. ábra). A megkérdezettek kétharmada (63%) úgy látja, hogy a hozzá hasonló emberek profitálnak abból, hogy Magyarország is az Európai Unió része, ami megegyezik az egy évvel ezelőtt kimutatott értékkel. A magyarok szűk egyharmada (31%) gondolja inkább azt, hogy neki és a hozzá hasonló embereknek nincsenek jobb lehetőségei az EU-tagság miatt.

8. ábra

Az Önhöz hasonló embereknek jobb lehetőségei vannak Magyarország EU-tagsága miatt. (Összes megkérdezett, %)

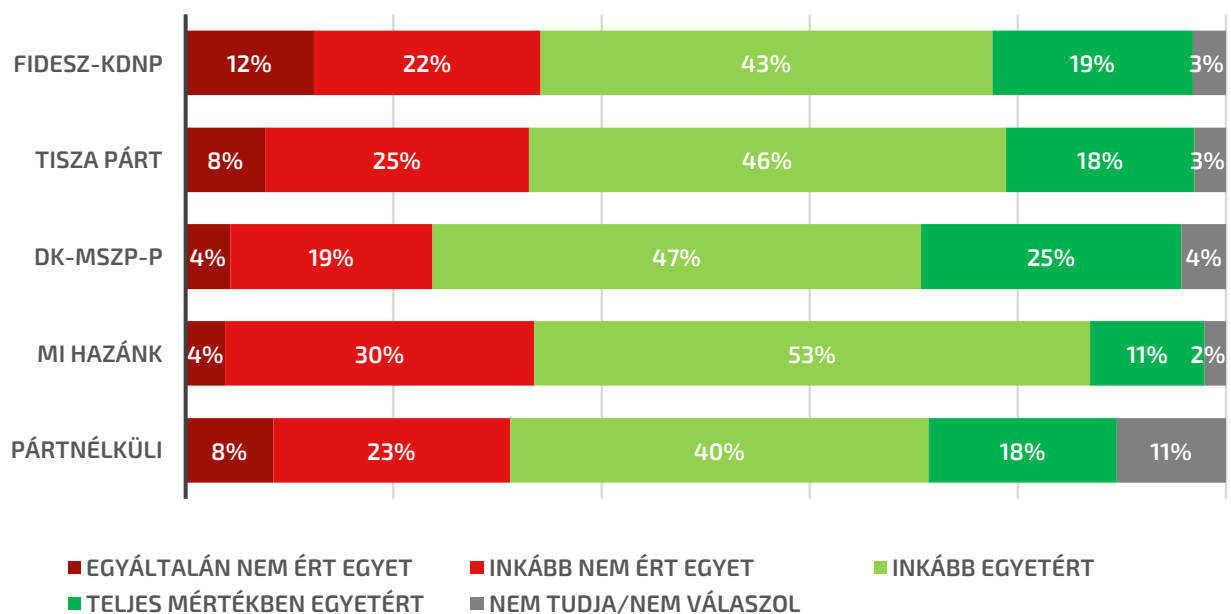


Kifejezetten érdekes különbségek mutathatók ki az egyes szociodemográfiai csoportok összehasonlítása során. Míg minden más korcsoportban az látható, hogy a megkérdezettek kétharmada szerint jobb lehetőségei vannak Magyarország EU-tagsága miatt, addig a nyugdíjas korúak csupán 54 százaléka látja hasonlóan pozitívan a helyzetet. Emellett kapcsolat figyelhető meg az iskolai végzettség és az állítással való egyetértés között is: a legfeljebb alapfokú végzettségűek 57 százaléka érzékeli a jobb lehetőségeket, ennél 14 százalékponttal többen (71%) vélekednek így a diplomások között. A szakmunkásképzőt vagy szakiskolát végzettek és az érettségizettek 64-64 százaléka is úgy látja, hogy pozitív hatást gyakorolt a hozzá hasonló emberek személyes lehetőségeire az ország EU-tagsága.

A DK-MSZP-P szövetség szavazóinak 72 százaléka szerint jobb lehetőségei vannak a tagságból kifolyólag, ami kifejezetten magas más politikai csoportokhoz képest. A kormánypártiaknak, a Tisza Pártot támogatóknak, a Mi Hazánk szavazóinak és a párt nélkülieknek is nagyjából a harmada nem ért egyet az állítással, de csaknem kétharmaduk látja a tagság személyes előnyeit (9. ábra).

9. ábra

Az Önhöz hasonló embereknek jobb lehetőségei vannak Magyarország EU-tagsága miatt. (Összes megkérdezett, %)



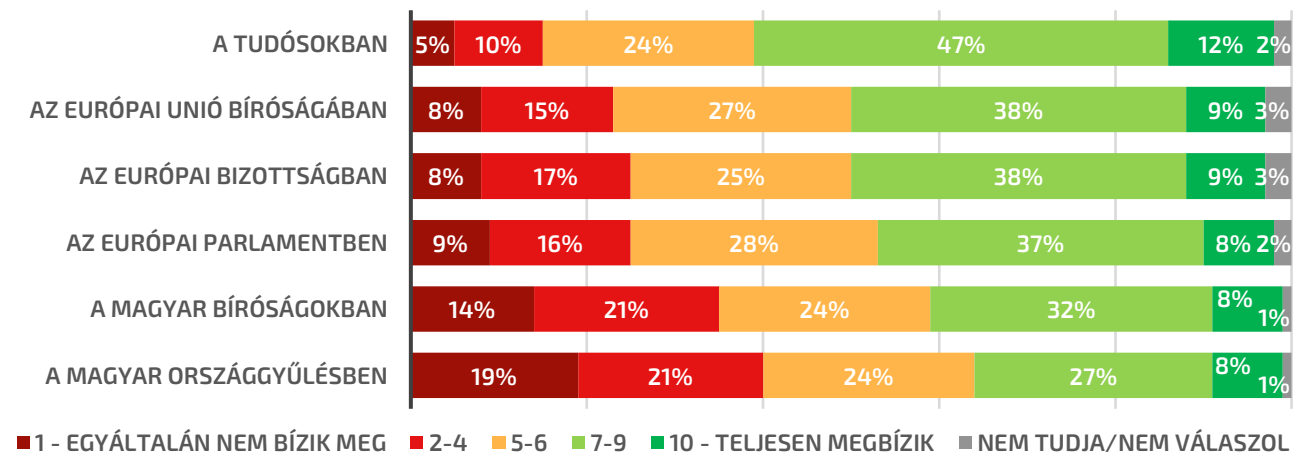
1.3. A magyarok bizalma az EU-s és a magyar intézményekben

Kutatásunkban vizsgáltuk a magyarok bizalmát az EU-s és a magyar intézményekben. A megkérdezetteket arra kértük, hogy 1-től 10-ig terjedő skálán határozzák meg, mennyire bíznak az adott intézményekben. Eredményeinkből jól látható, hogy a magyar társadalom bizalma továbbra is magasabb az uniós intézményekben, mint a hazaiakban (10. ábra). A válaszadók relatív többsége bízik az Európai Unió Bíróságában (47%), az Európai Bizottságban (47%) és az Európai Parlamentben (45%). Mindhárom intézmény esetében jelentősen magasabb a magyarok bizalma, mint a magyar bíróságokban (40%) és az Országgyűlésben (35%). Összevetve a tudományos élet képviselőivel azonban mindkét politikai intézménycsoport alacsonyabb bizalmat élvez: a tudósokban a magyarok 59%-a bízik meg és csupán 15% nem.

A kérdéskört egy 2022-ben megjelent tanulmányunkban vizsgáltuk korábban, mostani eredményeinkből kismértékben láthatjuk a polarizáció nyomait az uniós intézmények esetében: 2021-es adatfelvételünkhöz képest 2024-re kismértékben nőtt azok aránya, akik nem bíznak bennük, és csökkent a semleges véleményen lévőké. Mindeközben viszont azok aránya, akik megbíznak az egyes intézményekben változatlan maradt. Ebből arra következtethetünk, hogy a meglévő bizalmat az uniós intézmények felé nem rontotta az elmúlt években felerősödött euroszeptikus kormányzati kommunikáció, de a semleges véleményen lévők gondolkodását kismértékben tudta formálni negatív irányban.

10. ábra

Ön személy szerint mennyire bízik a következő intézményekben? (Összes megkérdezett, %)



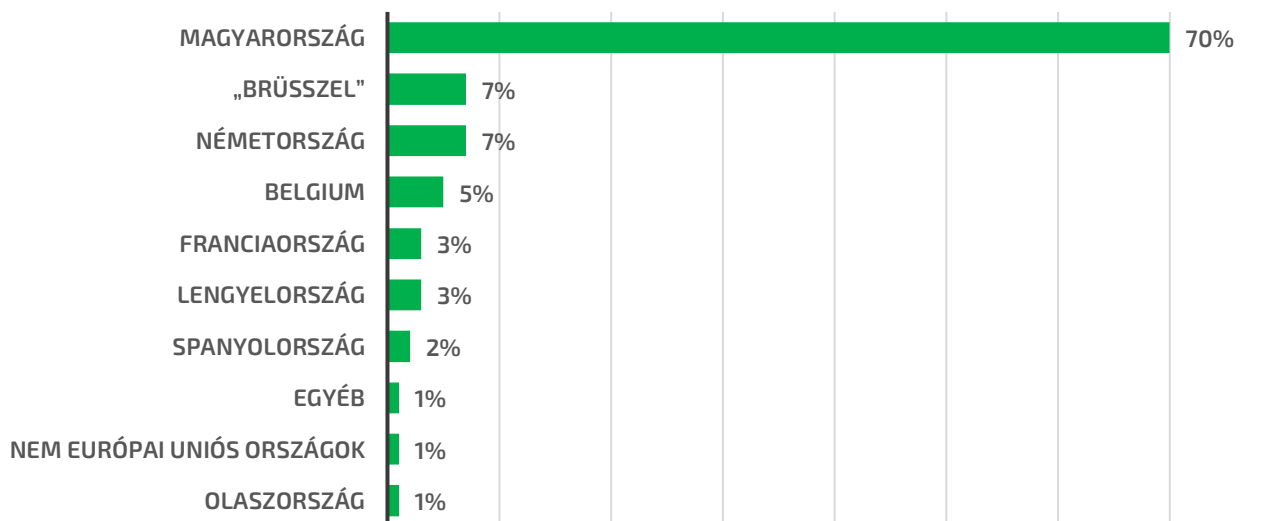
1.4. Tájékozottság Magyarország uniós soros elnökségéről

Magyarország 2024. július 1-től az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét látja el fél éven keresztül. Ebből ki-folyólag fontos tartottuk felmérni, hogy a magyarok az elnökség kezdete előtt mennyire voltak tisztában azzal a ténnyel, hogy Magyarország 13 év után újra betöltheti ezt a funkciót. A nyitott kérdés a következőképp hangzott: „Ön szerint melyik ország fogja betölteni az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét 2024. második felében?”.

A megkérdezettek mindössze 56 százaléka tudott választ adni a nyitott kérdésre, közülük pedig tízből heten tud-ták, hogy hazánk fogja ellátni a soros elnökségi feladatokat 2024. második felében (11. ábra). A teljes mintának tehát összességében mindössze 39 százaléka tudta a helyes választ. 7-7 százalék gondolta úgy, hogy a feladatkört „Brüsszel” vagy Németország kapja meg július elsejétől. A nyugat-európai országok közül említették továbbá Bel-giumot (5%), Franciaországot (3%), Spanyolországot (2%) és Olaszországot (1%), és a választ adni tudók 3 százaléka tudta úgy, hogy Lengyelország tölti be 2024. második felében az EU Tanácsának soros elnökségét.

11. ábra

Ön szerint melyik ország fogja betölteni az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét 2024. második felében? (A választ adni tudók körében, N=561, %)



A kormánypárti szavazók körében valamivel többen tudtak választ adni (60%), és a teljes népességhez képest 7 százalékponttal többen (77%) jelölték meg Magyarországot. Körükben a leginkább népszerű alternatívának bizonyult „Brüsszel” (5%), Németország (4%) és Belgium (4%). A Tisza Párt támogatóinak 56 százaléka válaszolt a nyitott kérdésre és 74 százalékuk tudta, hogy hazánk tölti be az EU Tanácsának soros elnökségét júliustól, de többen említették Brüsszelt (7%), Spanyolországot (5%) és Németországot (5%). A DK-MSZP-P pártszövetség esetében még kevesebben (49%) válaszoltak, és mindössze 58 százalékuk tudta jól, hogy melyik ország tölti be a feladatkört. 10 százalék körül volt az olyan válaszok aránya, mint Franciaország (10%), „Brüsszel” (9%), Belgium (7%) vagy Lengyelország (7%). A legkevesebb válasz arányaiban a Mi Hazánk voksolótól érkezett (45%), de kétharmaduk (67%) tudta, hogy Magyarország lesz a soros elnök júliustól. Többen úgy vélték a szélsőjobbaldali párt támogatói között, hogy Németország (11%), „Brüsszel” (7%) vagy Belgium (7%) látja el ezt a funkciót.

2. Az Európai Unió jövője

2.1. Az Európai Unió által képviselt értékek

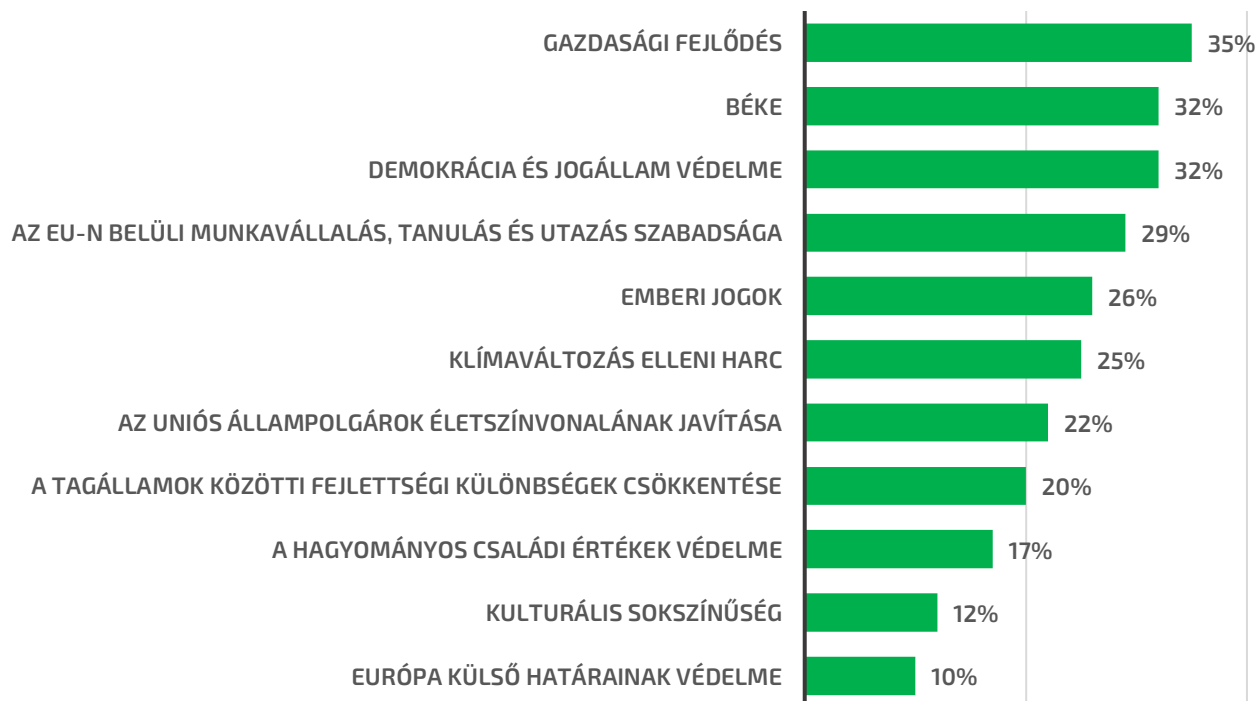
Kérdőívünkben ismét arra kértük a válaszadókat, hogy a felsorolt értékek közül válasszák ki a három legfontosabbat, amelyet szerintük az Európai Unió a leginkább képvisel jelenleg (12. ábra). A válaszok alapján a magyarok szerint a három legfontosabb érték, amelyet az EU képvisel a gazdasági fejlődés (35%), a béke (32%), valamint a demokrácia és jogállam védelme (32%). Előbbieket szintén jelentős számú említéssel követi az unión belüli munkavállalás, tanulás és utazás szabadsága (29%), az emberi jogok (26%), illetve a klímaváltozás elleni harc (25%).

A sorrend az egy évvel korábbi eredményeinkhez képest koncentráltabb képet mutat, miközben lényegesen meg is változott: 2023-ban a legtöbben a demokrácia és jogállam védelmét (32%), az unión belüli munkavállalás, tanulás és utazás szabadságát (28%), valamint az uniós állampolgárok életszínvonalának javítását (25%) gondolták a képviselt értékeknek. Az elmúlt egy évben közel duplájára emelkedett a gazdasági fejlődést megjelölők száma (2023: 20%; 2024: 35%), ami mellett a békét is harmadával többen választották, mint egy éve (2023: 24%; 2024: 32%).

A lista végén azonos sorrendet láthatunk, mint a 2023-as eredményeinkben: a legkisebb számban említett lehetőségek a hagyományos családi értékek védelme (17%), a kulturális sokszínűség (12%) és Európa külső határainak védelme (10%). Mindhárom lehetőség immár sorozatban harmadik kutatásunkban szerepel a lista végén.

12. ábra

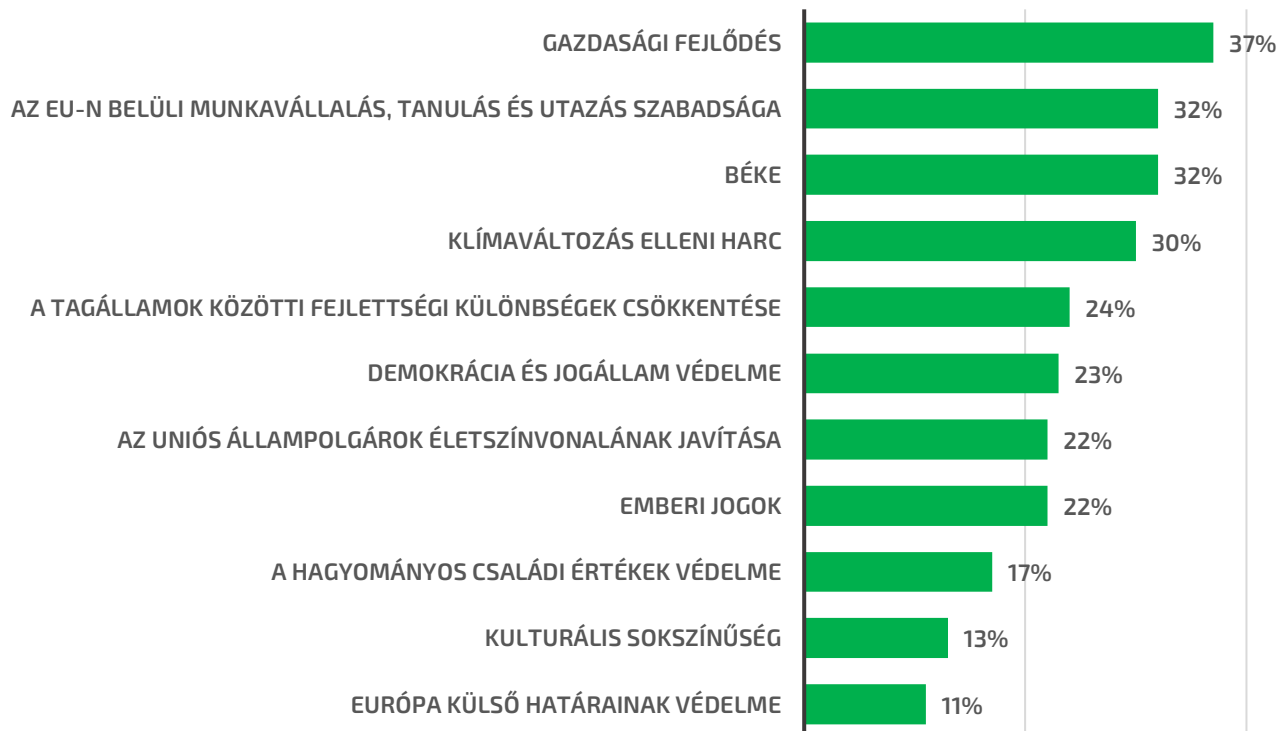
Az Ön véleménye szerint az Európai Unió az alábbiak közül melyik értékeket képviseli jelenleg a leginkább? (Összes megkérdezett, %)



A kormánypárti választók szerint jelenleg az EU leginkább a gazdasági fejlődést (37%), a munkavállalás, a tanulás és az utazás szabadságát (32%), illetve a békét (32%) képviseli (13. ábra). Egy évvel korábban még a demokrácia és jogállam védelme, valamint az uniós polgárok életszínvonalának javítása szerepelt a lista elején az EU-n belüli szabad mozgás mellett. A gazdasági fejlődést említők aránya a kormánypárti megkérdezettek körében a teljes társadalomban mérthez képest is nagyobb arányban nőtt: 2023-ban 16 százalék gondolta az EU által képviselt három legfontosabb érték egyikének, míg 2024-ben arányuk 37 százalékra nőtt. Emellett jelenleg másfélszer többen említették a békét, mint egy évvel korábban (2023: 21%, 2024: 32%).

13. ábra

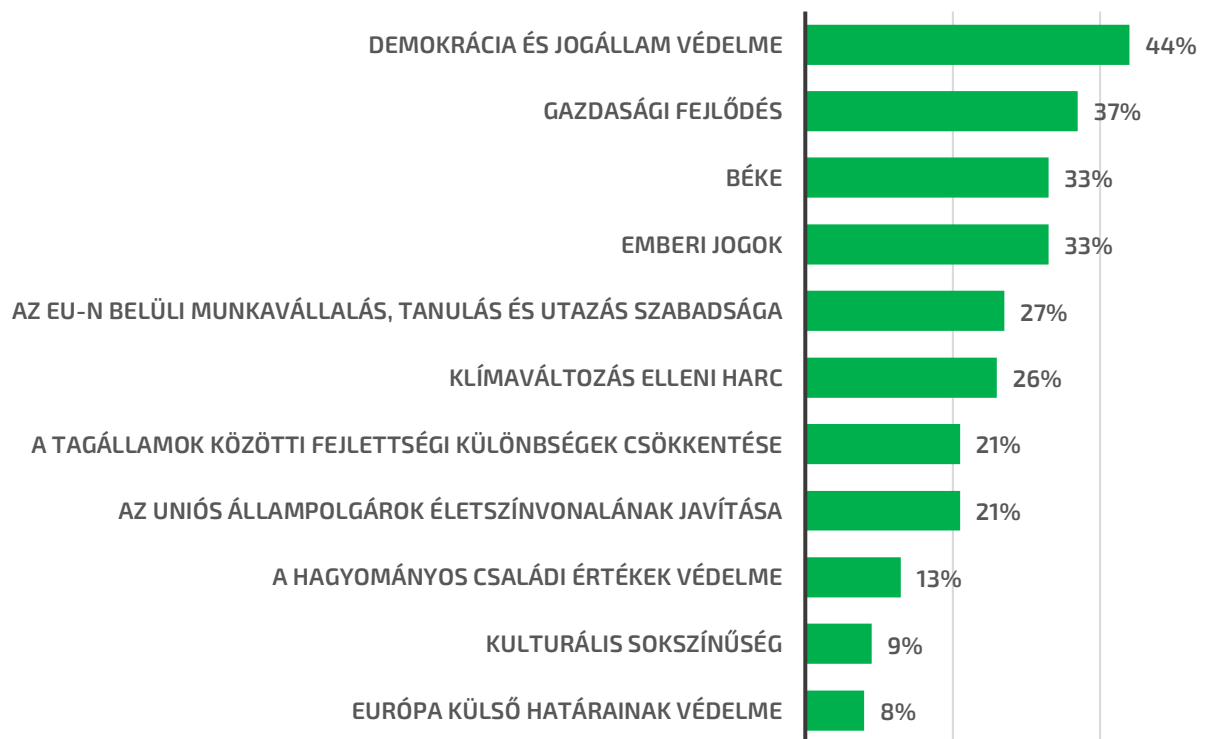
Az Ön véleménye szerint az Európai Unió az alábbiak közül melyik értékeket képviseli jelenleg a leginkább? (Kormánypárti választók, %)



A Tisza Párt szavazói közül a legtöbben a demokrácia és jogállam védelmét (44%), a gazdasági fejlődést (37%), valamint a békét és az emberi jogokat (33-33%) említették (14. ábra). Előbbiekhez képest kevesebben, ám szintén sokan választották az unión belüli munkavállalás, tanulás és utazás szabadságát (27%) és a klímaváltozás elleni harcot (26%). Ezt a tagállamok közti fejlettségi különbségek csökkentése és az uniós állampolgárok életszínvonalának javítása követették (21-21%). A legmarkánsabb különbség a Tisza Párt és a Fidesz szavazói között a demokrácia és jogállam védelme, illetve az emberi jogok említésénél látható: előbbit a Tisza-támogatók közel kétszer, utóbbit másfélszer akkora arányban választották, mint a kormánypárti válaszadók.

14. ábra

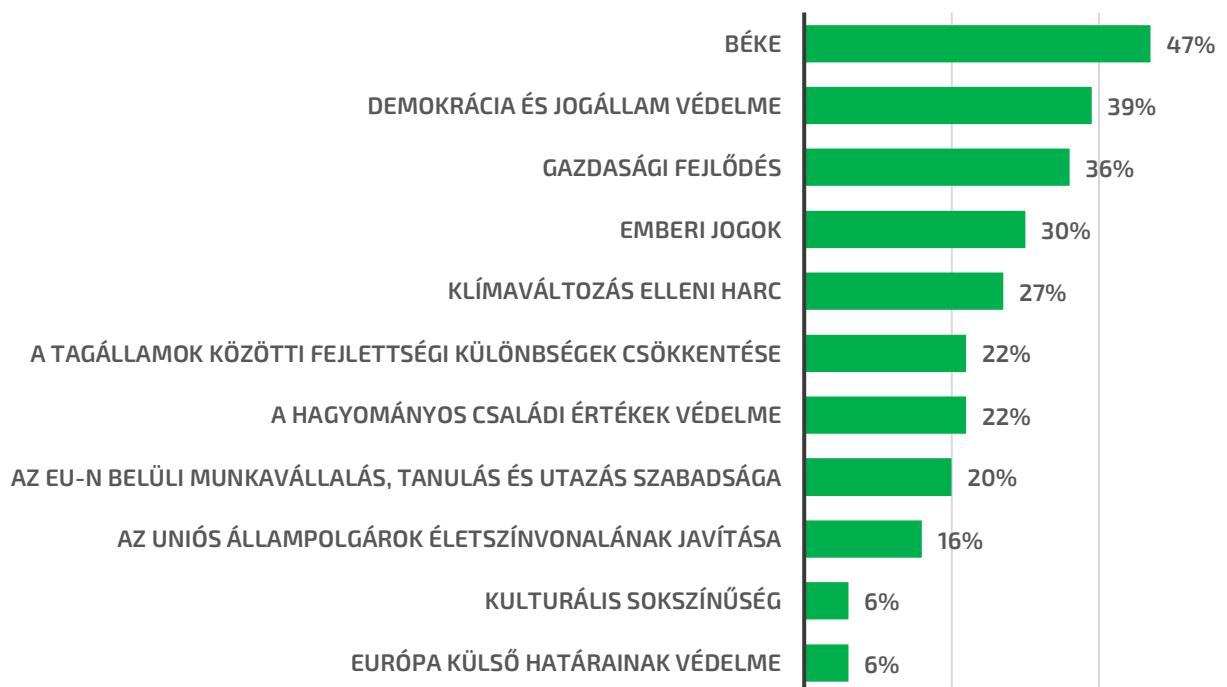
Az Ön véleménye szerint az Európai Unió az alábbiak közül melyik értékeket képviseli jelenleg a leginkább? (Tisza Párt szavazói, %)



A DK-MSZP-P szavazói körében a legtöbben a békét (47%), a demokrácia és jogállam védelmét (39%), illetve a gazdasági fejlődést (36%) választották. Előbbieket az emberi jogok (30%), a klímaváltozás elleni harc (27%), majd a tagállamok közötti fejlettségi szintek csökkentése, valamint a hagyományos családi értékek védelme (22-22%) követik (15. ábra).

15. ábra

Az Ön véleménye szerint az Európai Unió az alábbiak közül melyik értékeket képviseli jelenleg a leginkább? (DK-MSZP-P választók, %)



Mindhárom szavazótáborban az utolsók között szerepel a kulturális sokszínűség (Fidesz: 13%, Tisza: 9%, DK-MSZP-P: 6%) és Európa külső határainak védelme (Fidesz: 11%, Tisza: 8%, DK-MSZP-P: 6%). Ezek mellett a Fidesz és Tisza szavazók a hagyományos családi értékek védelmét (Fidesz: 17%, Tisza: 13%), a DK-MSZP-P támogatók pedig az uniós állampolgárok életszínvonalának javítását (16%) látják a három, az EU által legkevésbé képviselt érték között.

2.2. Milyen értékeket képviseljen az Európai Unió a jövőben?

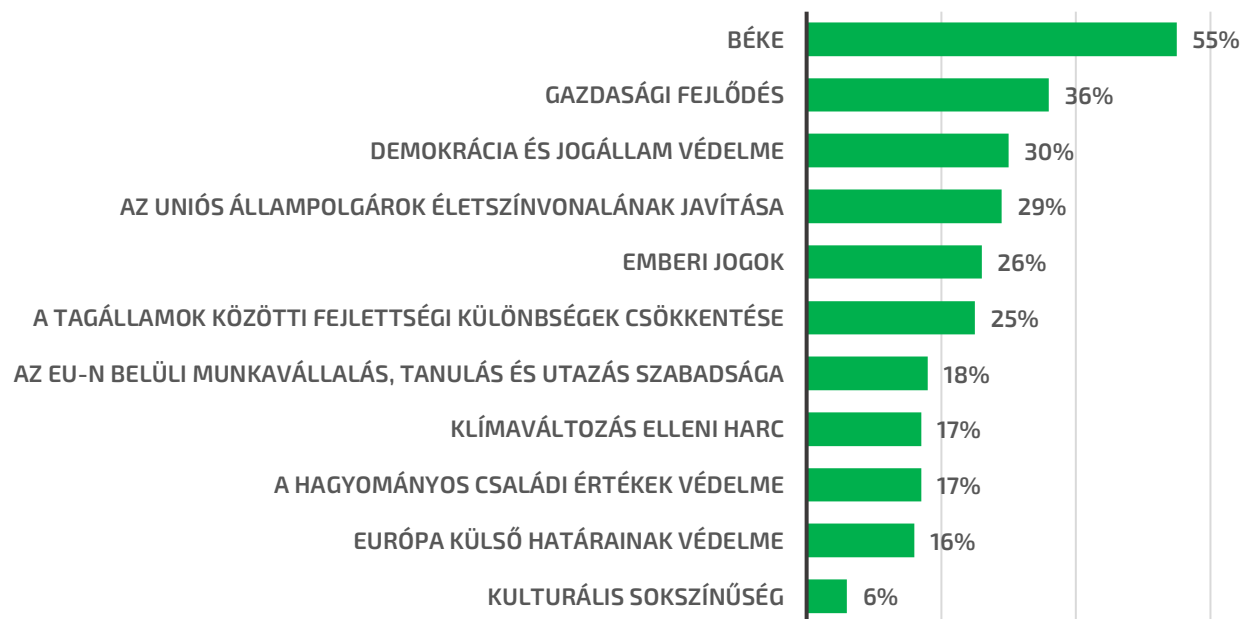
A jelenleg képviselni vélt értékeken túl vizsgáltuk, hogy a közvélemény szerint melyek azok az értékek, amiket a jövőben kellene képviselnie az Európai Uniónak. A résztvevők a felsorolt lehetőségek közül a számukra legfontosabb három értéket választhatták ki. A megkérdezettek közül a legtöbben a békét említették (55%), ami mellett 36% a gazdasági fejlődést, 30% pedig a demokrácia és jogállamiság védelmének képviseletét sorolja a három legfontosabb, az EU által képviselendő értékek közé (16. ábra). A válaszadók nagy arányban említették ezen felül az uniós állampolgárok életszínvonalának javítását (29%), az emberi jogokat (26%) és a tagállamok közötti fejlettségi különbségek csökkentését (25%) is. Valamivel kisebb arányban gondolják a magyarok, hogy az EU-n belüli munkavállalás, tanulás és utazás szabadsága (18%), a klímaváltozás elleni harc, a hagyományos családi értékek védelme (17-17%) vagy Európa külső határainak védelme (16%) a legfontosabb értékek közé kellene hogy tartozzon a jövőben. A legkevésbé pedig a kulturális sokszínűség képviseletét említették a válaszadók elvárásként (6%).

Összevetve a jelenlegi adatokat a korábbi eredményeinkkel megállapítható, hogy az orosz-ukrán háború egyre erőteljesebb hatással bír az magyarok EU-val kapcsolatos elvárásaira: 2024-ben a válaszadók 55 százaléka említette a békét, mint képviselendő értéket (2023-ban 44%, míg 2019-ben 30%). Ez alkalommal a második legtöbben a gazdasági fejlődést említették (36%), ami jelentős növekedés az egy évvel korábbi arányhoz képest (22%), ám számottevően elmarad a 2019-ben mért eredménytől (44%). Ezt követi a demokrácia és jogállam védelme (30%), ami immár harmadik alkalommal szerepel a három legfontosabb elvárás között.

Nagy számban említették továbbá a válaszadók az uniós állampolgárok életszínvonalának javítását, az emberi jogok képviseletét és a tagállamok közötti fejlettségi különbségek csökkentését. Ezen értékek elvárása stabilan megjelenik a magyar társadalom részéről: mind 2019-ben, mind 2023-ban a rangsor első felében szerepeltek. A kisebb arányban említett válaszok között szerepel továbbra is az EU-n belüli munkavállalás, tanulás és utazás a szabadsága (18%), a klímaváltozás elleni harc (17%), a hagyományos családi értékek védelme (17%), Európa külső határainak védelme (16%) és a kulturális sokszínűség (6%). Ezen értékek képviseletét közel azonos, viszonylag kis arányban tartják számon a legfontosabbak között a megkérdezettek, csakúgy, mint 2023-ban és 2019-ben.

16. ábra

Az Ön véleménye szerint az Európai Uniónak melyik értékeket kellene képviselni a jövőben a leginkább? (Összes megkérdezett, %)

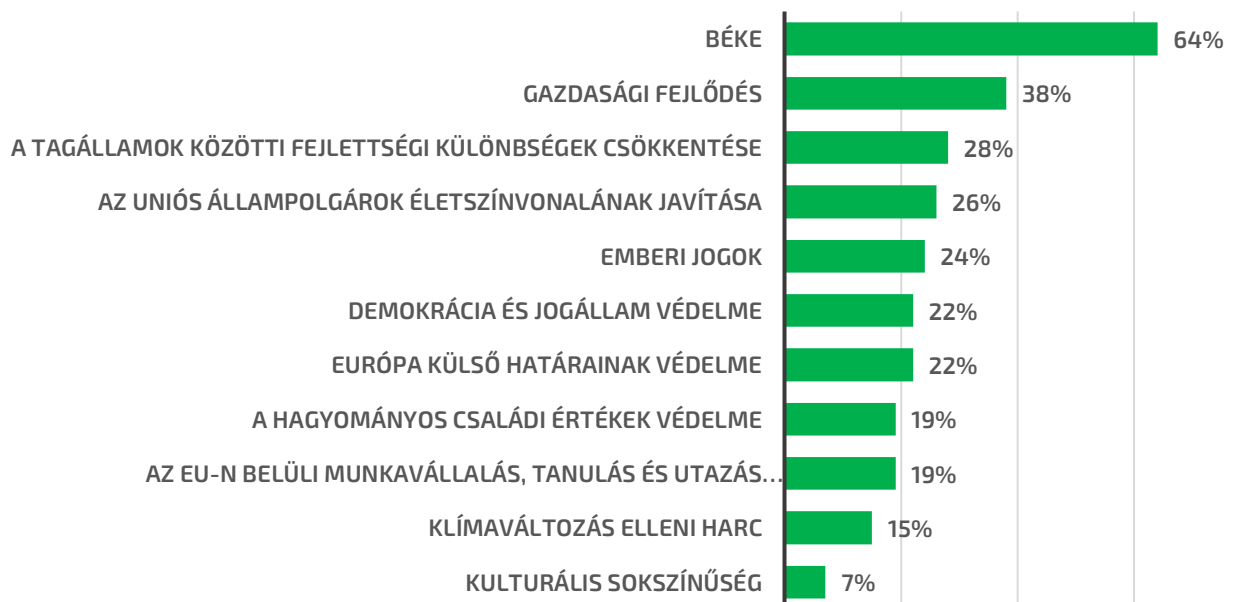


Pártpreferencia szerinti bontásban vizsgálva szembetűnő, hogy mind a kormánypárti, mind a kormánykritikus szavazók körében a béke a leggyakrabban említett válaszlehetőség: a fideszesek 64%-a (17. ábra), a Tisza-támogatók 49%-a (18. ábra), míg a DK-MSZP-P szavazóinak 60%-a (19. ábra) említette azt a három legfontosabb elvárás között. Látható tehát, hogy a béke képviseletére irányuló elvárás rendkívül erősen dominálja a kormánypárti, valamint a DK-MSZP-P szavazók preferenciáit, míg a Tisza-szavazók körében nincs ennyire erőteljes különbség az ezt követő prioritásokhoz képest. Mindhárom szavazótábor esetében a preferenciasorrend elején van a gazdasági fejlődés, mely a Fidesz-szavazóinak a második legfontosabb (38%), míg a Tisza (37%) és a DK-MSZP-P szavazók (32%) számára a harmadik. Markáns különbség figyelhető meg a demokrácia és jogállam védelmével kapcsolatos elvárásokban: míg az ellenzéki érzelműek a második legfontosabb elvárásaként fogalmazzák meg az EU-val szemben (Tisza: 46%, DK-MSZP-P: 36%), addig a kormánypártiak körében csak jelentősen hátrébb, a 6. helyen szerepel a sorrendben (22%).

Az egy évvel korábban mértekhez képest kiugróan magasabb arányban említették a békét a kormánypárti szavazók: míg 2023-ban 44%, addig 2024-ben 20 százalékponttal többen (64%) említették az elvárások közt. Szintén rendkívül megnőtt a gazdasági fejlődést említők száma, amit a 2023-ban mért 21% után ez alkalommal 38% választott. A további válaszlehetőségek esetén néhány százalékpontos változás látható, csupán Európa külső határainak védelmét említették lényegesen többen (2023-ban 13%, 2024-ben 22%).

17. ábra

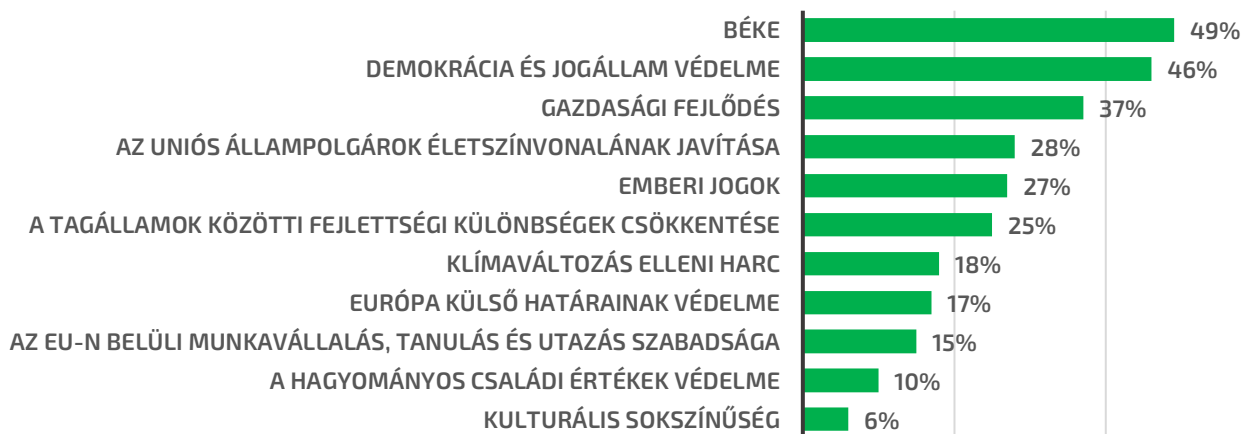
Az Ön véleménye szerint az Európai Uniónak melyik értékeket kellene képviselni a jövőben a leginkább? (Kormánypárti választók, %)



A kormánnyal kritikus válaszadók között pártpreferencia szerint az egyes területek említésében láthatóak eltérések, összességében viszont közel azonos fontossági sorrend állítható fel a Tisza Párt és a DK-MSZP-P pártszövetség szavazói között: mindkét párt támogatói között a béke (Tisza: 49%, DK-MSZP-P: 60%), a demokrácia és jogállam védelme (Tisza: 46%, DK-MSZP-P: 36%) és a gazdasági fejlődés (Tisza: 37%, DK-MSZP-P: 32%) szerepelnek a prioritáslista első három helyén (18. és 19. ábra).

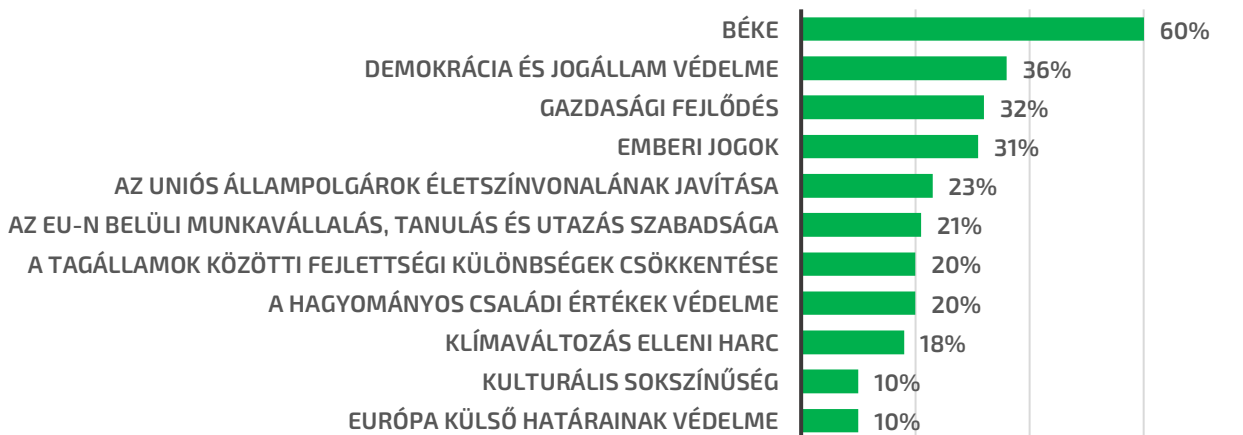
18. ábra

Az Ön véleménye szerint az Európai Uniónak melyik értékeket kellene képviselni a jövőben a leginkább? (Tisza Párt szavazói, %)



19. ábra

Az Ön véleménye szerint az Európai Uniónak melyik értékeket kellene képviselni a jövőben a leginkább? (DK-MSZP-P választók, %)



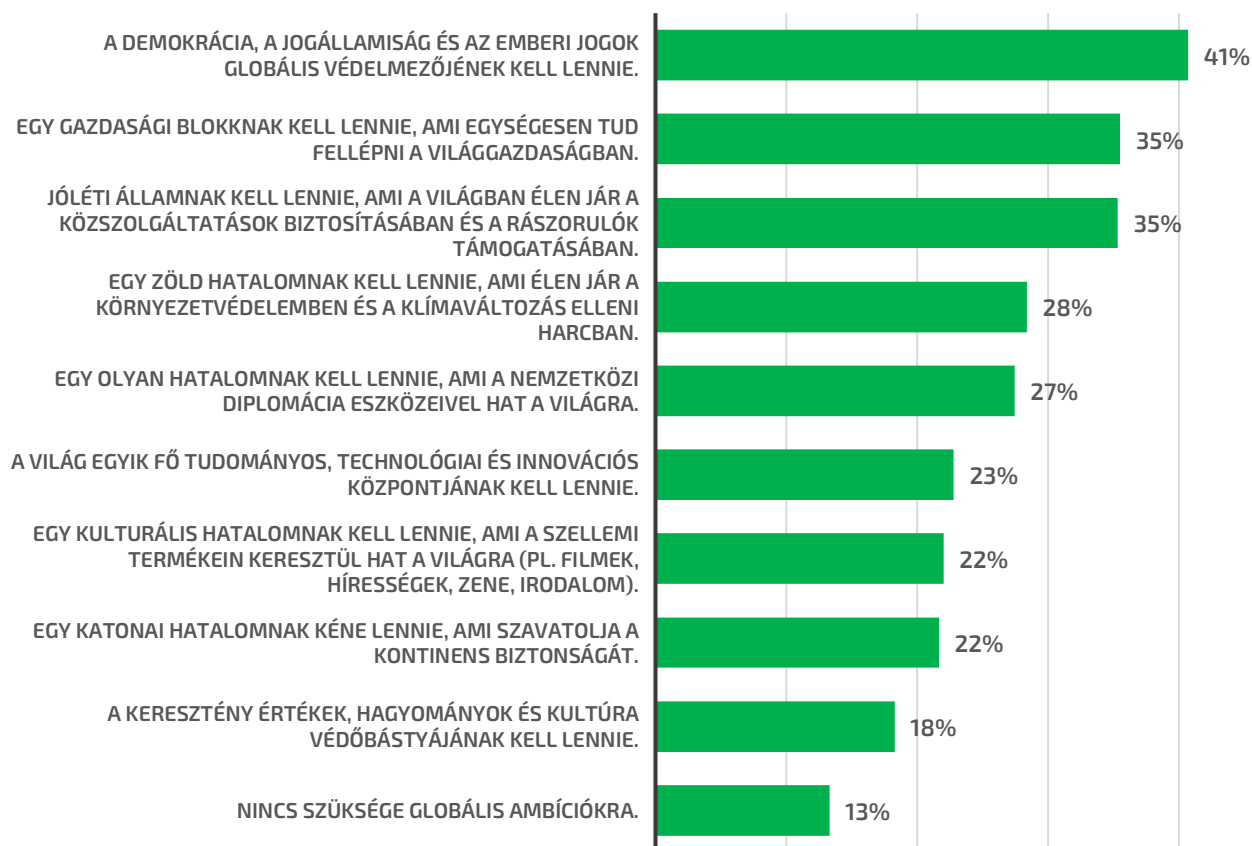
2.3. Az Európai Unió szerepe a világban

Az Európai Unió globális világrendben betöltött szerepéről a magyarok közül a legtöbben (41%) úgy vélik, hogy az EU-nak a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok globális védelmezőjének kellene lennie (20. ábra). A demokratikus értékek védelme mellett sokan gondolják, hogy az EU-nak egységes gazdasági blokkként kellene működnie a világgazdaságban (35%). Ugyanennyien mondják, hogy az Európai Uniónak egy olyan jóléti államnak kell lennie, ami a közszolgáltatások színvonalában és a társadalmi igazságosság előmozdításában jár az élen (35%). Jelentős számban vannak azok a válaszadók is, akik szerint az EU szerepét a zöld nagyhatalmi státuszának (28%), illetve a világrendre a nemzetközi diplomácia eszközeivel gyakorolt hatásának kellene meghatároznia (27%). Közel ugyanannyian gondolják, hogy technológiai, innovációs központtá kellene válnia az EU-nak (23%), mint akik szerint kulturális vagy katonai nagyhatalmi ambíciókat kéne beteljesítenie (22-22%). A magyarok szerint a legkevésbé a keresztény értékek, hagyományok és kultúra védőbástyája szerep betöltésére kellene törekednie az Uniónak (18%). Ezek mellett a megkérdezettek 13 százaléka azt gondolja, az EU-nak nincs szüksége globális ambíciókra.

Kutatásunk eredményei hasonló képet mutatnak a 2023-as eredményeinkhez, ám a három legfontosabb ambíció sorrendjében átrendeződés történt. Míg 2023-ban a jóléti állami ambíciók számítottak a leggyakoribb válasznak (40%), addig jelenleg 5 százalékponttal alacsonyabb említési aránnyal (35%) egy fokkal hátrébb sorolódott a prioritások között. Ellenben a demokrácia bástyája ambíció említettsége nagyot nőtt. Míg 2023-ban a válaszadók 32%-a jelölte meg, és ezzel a prioritáslistában a 3. helyen volt, addig 2024-ben 9 százalékponttal többen (41%) jelölték meg és egyben a legfontosabb globális ambícióvá vált. Stabilabb volt a világgazdaságban egységesen fellépő gazdasági blokk elvárását megfogalmazó vélemény, amit közel ugyanannyian jelöltek meg 2024-ben (35%), mint egy éve (33%). A lista további helyein sorrendbeli változás nem látható, a megjelölések arányában pedig csak hibahatáron belüli elmozdulások figyelhetők meg.

20. ábra

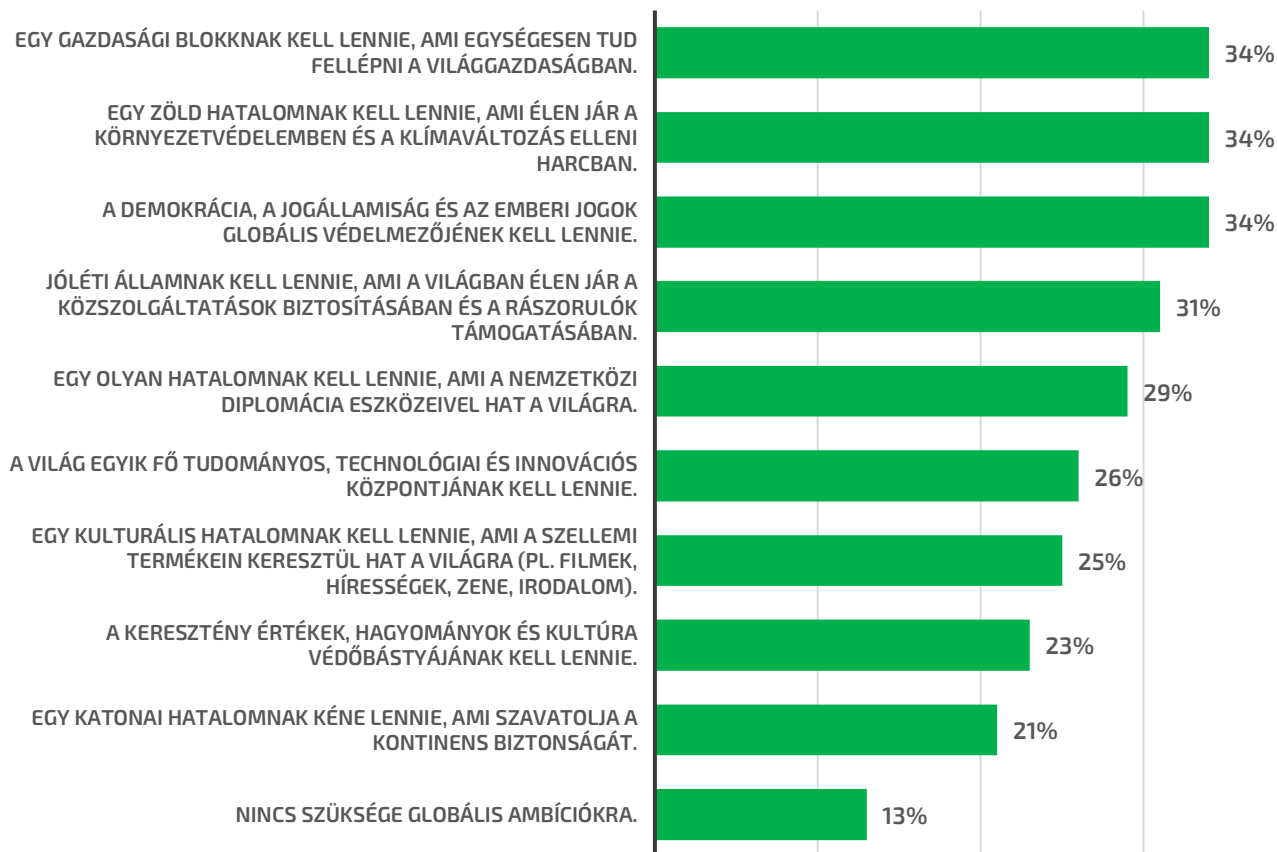
Melyik az a három, aminek meg kéne határoznia az EU világban betöltött szerepét? (Összes megkérdezett, %)



A Fidesz-KDNP támogatóinak (21. ábra) elvárása alapján az EU-nak egy egységes gazdasági blokként, zöld nagyhatalomként és a demokrácia bástyájaként kellene a világrendben fellépnie (34% jelölte meg mindhárom lehetőséget). A legkevésbé szerintük a keresztény értékek védőbástyájaként (23%) és a katonai nagyhatalomként való fellépés (21%) számít fontosnak.

21. ábra

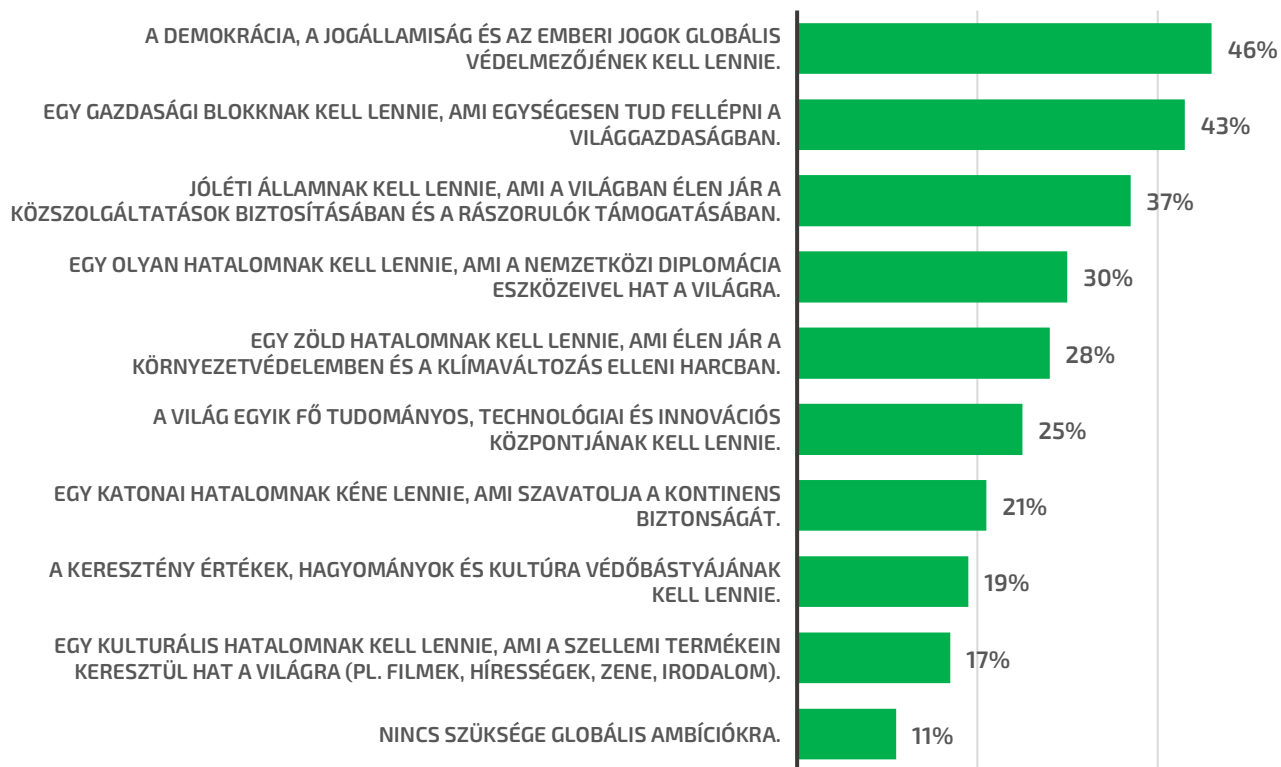
**Melyik az a három, aminek meg kéne határoznia az EU világban betöltött szerepét?
(Kormánypárti választók, %)**



A kormánypártiakhoz képest a Tisza Párt szavazóinak véleményeiből egyértelműbb preferenciasorrendet olvashatunk ki (22. ábra). Számukra a legfontosabb, hogy az EU a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok védelmezője legyen (46%). Közel ugyanilyen arányban gondolják a tiszások, hogy az EU-t a gazdasági blokk szerepének kellene meghatároznia (43%). Szintén nagy számban emelik ki a párt támogatói a jóléti állami ambíciók fontosságát (37%). A legkevésbé a keresztény értékek védőbástyája szerepet (19%) és a kulturális hatalmi ambíciókat (17%) gondolják lényegesnek a Tisza szavazói.

22. ábra

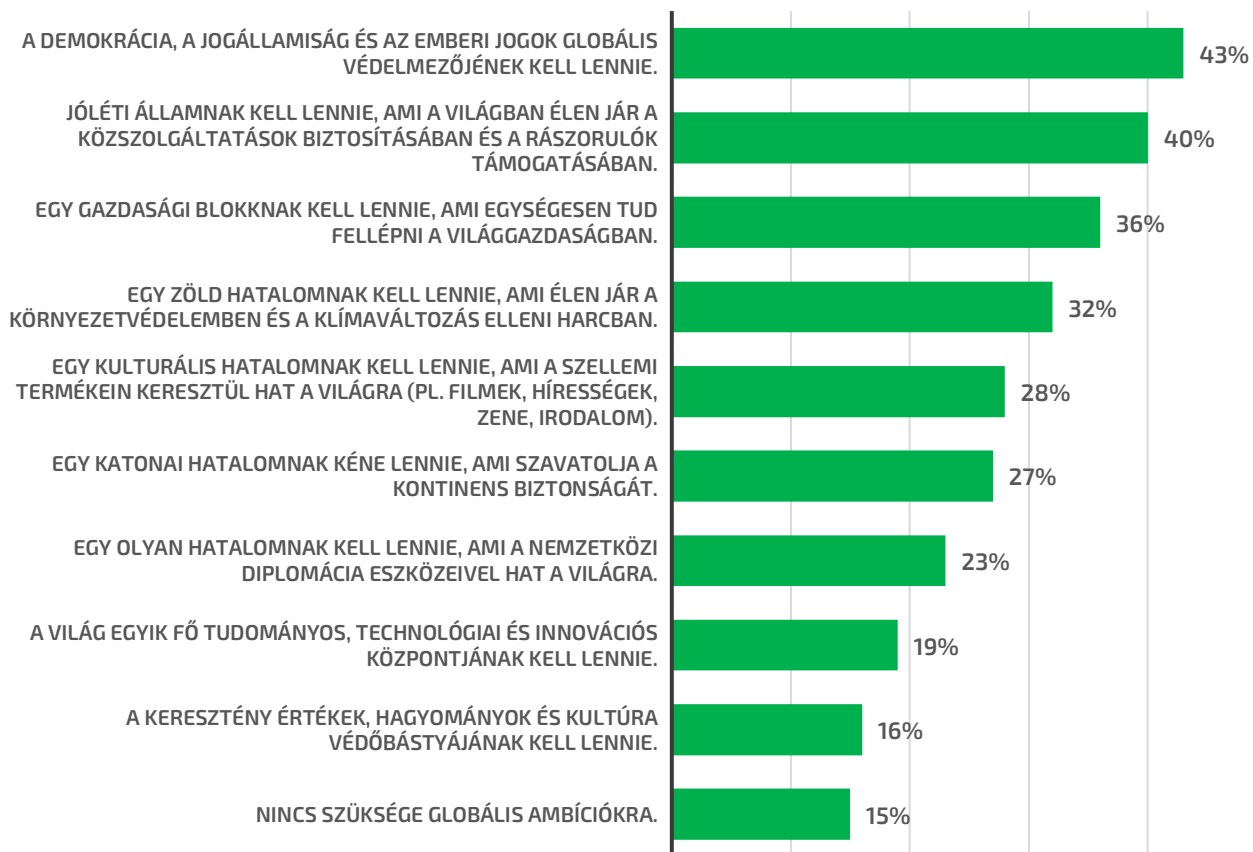
Melyik az a három, aminek meg kéne határoznia az EU világban betöltött szerepét? (Tisza Párt szavazói, %)



Szintén a demokrácia védelmét látják elsődlegesnek a DK-MSZP-P szavazói (43%), amit számukra a jóléti állami (40%) és az egységes gazdasági blokként való fellépés (36%) követ (23. ábra). A baloldali pártszövetség szavazói legkevésbé a technológiai és innovációs központi pozíciót (19%), és a keresztény értékeke védőbástyája (16%) szerepet várnák el az EU-tól.

23. ábra

Melyik az a három, aminek meg kéne határoznia az EU világban betöltött szerepét? (DK-MSZP-P választók, %)



2.4. Mire fordítsa Magyarország az uniós forrásokat?

Az elmúlt évek magyar közbeszédet meghatározó témája az uniós források befagyasztása, illetve azok felhasználása. Az ügy napirenden léte mellett amiatt is vizsgáltuk az uniós források kérdéskörét, mert azt gondoljuk, az ezzel kapcsolatos attitűdök kiválóan mutatják, melyek azok a területek, amelyeken a magyarok szeretnék, ha az uniós tagság hatással lenne a mindennapjaikra. A felsorolt válaszlehetőségekből hármat választhattak ki a válaszadók. A válaszok alapján a magyarok számára egyértelműen a magyar egészségügy fejlesztése a legfontosabb terület: ezt a válaszlehetőséget több mint a válaszadók fele (53%) említette a három legfontosabb terület egyikeként (24. ábra). Még határozottabban látszik az egészségüggyel kapcsolatos elvárások fontossága az említések sorrendjét vizsgálva: az összes válaszadónak közel negyede (23%) elsőként említette az egészségügyet. Emellett a magyar oktatás és tudományos élet fejlesztése (29%) és a hátrányos helyzetű magyarországi régiók, leszakadó települések felzárkóztatása (25%) azok a területek, amelyekre a legnagyobb arányban gondolják a magyarok, hogy az uniós forrásokat használni kellene. Számottevő az említettsége továbbá az infrastrukturális fejlesztéseknek (21%), a nyugdíjak megemelésének (21%) és a magyar vállalkozások támogatásának, munkahelyteremtésnek (20%). Valamelyest kevesebben látják fontosnak a környezetvédelmi és energiahatékonysági programokat (18%), a hátrányos helyzetű emberek (18%), a mezőgazdaság (15%) és az önkormányzatok (13%) támogatását, a demokratikus intézményrendszer védő intézmények felállítását (13%) és a kormánytól független média kiépítését (12%). A magyarok prioritásainak végén a honvédség és a rendőrség fejlesztése (8%), a civil szervezetek (7%) és egyházak támogatása (6%), illetve a digitalizáció (6%) szerepel.

Egy évvel ezelőtti kutatásunk eredményeihez képest néhány lényegesebb elmozdulás látható a magyarok preferenciáiban. Az egészségügy már tavaly is az első helyen végzett, azonban idén még 9 százalékponttal többen említették (2023-ban 45% választotta). Szintén jelentősen többen választották az oktatás fejlesztését: egy évvel ezelőtt a preferenciasorrend 7. helyén volt a terület 19 százalékos említéssel, ami 2024-re 10 százalékpontos elmozdulást jelez. A hátrányos helyzetű régiók felzárkóztatása tavaly is dobogós helyen volt.

24. ábra

Ön szerint mire kellene költeni az EU-s forrásokat Magyarországon? (Összes megkérdezett, %)



A társadalom egészéhez viszonyítva a kormánypárti választók preferenciasorrendjét szinte teljesen azonos sorrendet figyelhetünk meg (25. ábra). Körükben is kimagaslóan magas említéssel az egészségügy számít a legfontosabb területnek (54%). Az egészségügyhöz képest jelentősen lemaradva végzett a hátrányos helyzetű régiók és települések felzárkóztatása (26%), illetve az oktatás támogatása (25%). Szintén jelentős számú fideszes szavazó gondolja, hogy az uniós forrásokat a nyugdíjak megemelésére (23%), a hátrányos helyzetű emberek (23%) és a vállalkozások támogatására (21%), valamint infrastrukturális fejlesztésekre (21%) kellene költeni. A legkevésbé fontos területeknek pedig a demokráciát védő intézmények felállítása (11%), a honvédség és rendőrség fejlesztése (10%), a digitalizáció (8%), az egyházak (7%), a kormánytól független média (6%) és a civil szervezetek (5%) támogatása számít.

25. ábra

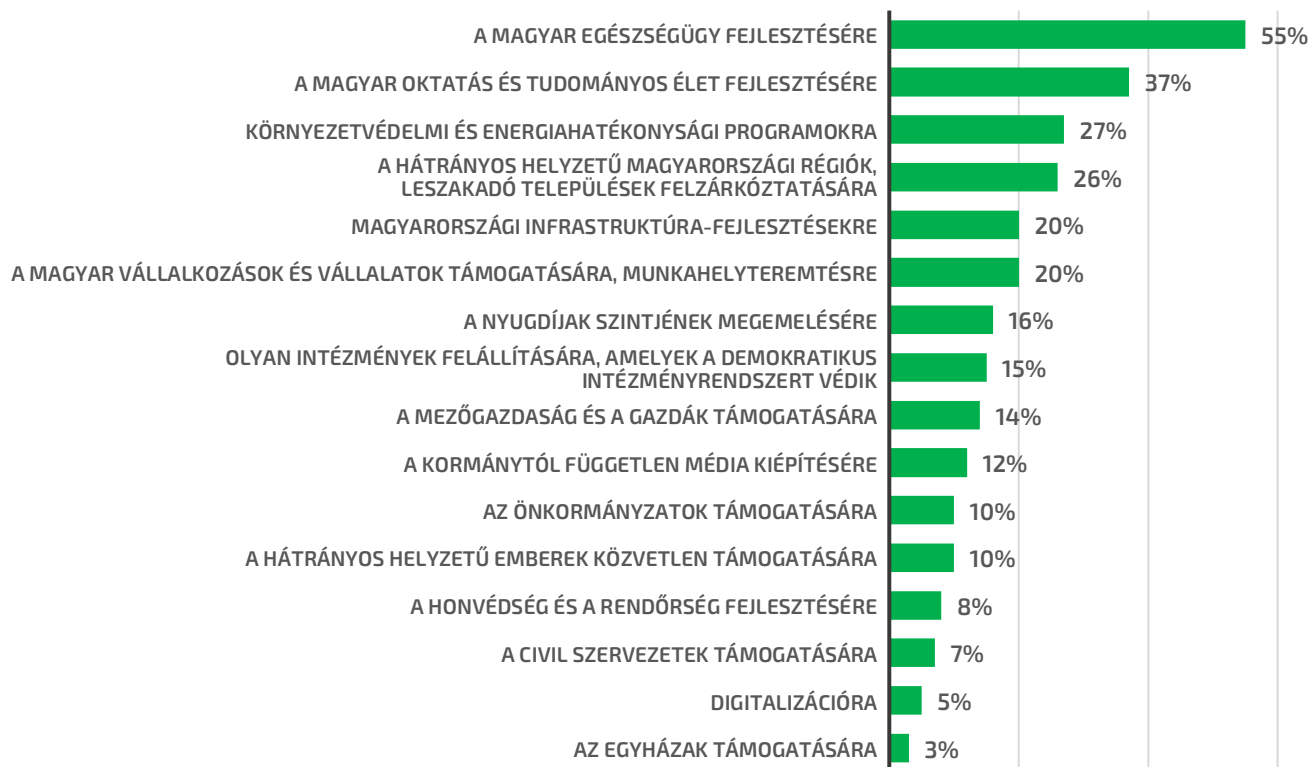
Ön szerint mire kellene költeni az EU-s forrásokat Magyarországon? (Kormánypárti választók, %)



Az egy évvel korábban látott kormánypárti prioritások sorrendjében kisebb változások láthatóak. Tavaly a Fidesz-KDNP szavazók számára szintén az egészségügy volt a legfontosabb, azonban az akkori 43 százalékos arányhoz képest idén 11 százalékponttal többen gondolták a területről, hogy az uniós források felhasználását erre a területre kellene összpontosítani. Az egészségügy után a kormánypártiak preferenciái közt a magyar vállalkozások támogatása szerepelt egy évvel ezelőtt (27%), ez alkalommal a szakterület viszont csak a középmezőnyben szerepel. Helyette a hátrányos helyzetű régiókat említették a második legtöbben, 3 százalékponttal magasabb arányban, mint a 2023-ban mért 23%. A leginkább figyelemreméltó elmozdulás az oktatás kapcsán látható: 2023-ban ezt a területet a Fidesz-támogatók 15 százaléka jelölte meg – ami a sorrend közepére helyezte az oktatás fontosságát –, ez alkalommal viszont minden negyedik (25%) kormánypárti választó látná jó helyen az oktatásra fordított uniós pénzeket.

A Tisza szavazók válaszaiból szintén azt látjuk, hogy az egészségügy egyértelműen a legfontosabb terület, amelyre az uniós forrásokat fordítanák: a párt támogatóinak több mint fele (55%) jelölte meg a lehetőségek közül (26. ábra). Ezt a tiszások számára az oktatás és tudományos élet fejlesztése követi, szintén nagyon magas említési aránnyal (37%). Előbbiek után jönnek a fontossági sorrendben a környezetvédelmi és energiahatékonysági programok (27%), valamint a hátrányos helyzetű régiók és települések felzárkóztatása (26%). A legkevésbé pedig számukra is a honvédség és a rendőrség fejlesztése (8%), a civil szervezetek támogatása (7%), a digitalizáció (5%) és az egyházak támogatása (3%) számít fontos területnek.

26. ábra

Ön szerint mire kellene költeni az EU-s forrásokat Magyarországon? (Tisza Párt szavazói, %)

A baloldali pártszövetség szavazói is elsősorban az egészségügyre fordítanának az uniós forrásokból, azonban körükben az előbbiekhöz képest némileg alacsonyabb az említések aránya (43%) (27. ábra). Emellett a DK-MSZP-P szavazók harmada (32%) gondolja, hogy a nyugdíjak megemelésére kellene fordítani az uniós transzfereket, ami jól mutatja a pártszövetség demográfiai összetételét. Harmadikként körükben az oktatás fejlesztése végzett (29%). Láthatóan lemaradva az előbbiektől, ám szintén jelentős számú DK-MSZP-P szavazó sorolja a legfontosabb célok közé az infrastrukturális fejlesztéseket (22%), és a hátrányos helyzetű régiók felzárkóztatását (21-21%).

27. ábra

**Ön szerint mire kellene költeni az EU-s forrásokat Magyarországon?
(DK-MSZP-P választók, %)**



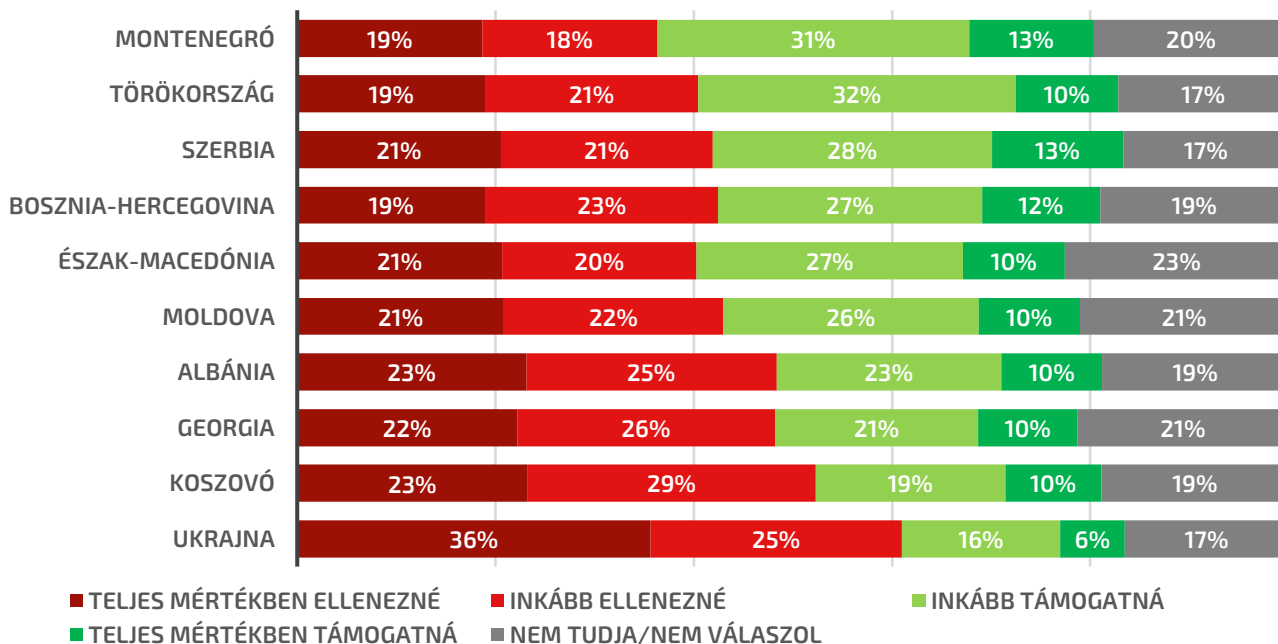
2.5. Az Európai Unió bővítése

Kutatásunk következő részében arra voltunk kíváncsiak, hogy a magyar társadalom miként vélekedik az Európai Unió bővítéséről, milyen új tagállamokat látnának szívesen a szervezet tagjaként. 2024-ben a leginkább támogatott tagjelölt ország Montenegró: 44% támogatná a csatlakozását (*28. ábra*). A balkáni országot Törökország (42%) és Szerbia (41%) követi. A középmezőnybe tartozó országok esetében már egyértelműen a csatlakozást elutasítók vannak többségben: ide tartozik Bosznia-Hercegovina (39% támogatja, 42% ellenzi), Észak-Macedónia (37% támogatja, 41% ellenzi), Moldova (36% támogatja, 43% ellenzi) és Albánia (33% támogatja, 48% ellenzi). A legkevésbé támogatott tagjelöltek pedig Georgia (31% támogatja, 48% ellenzi), Koszovó (29% támogatja, 52% ellenzi) és Ukrajna (22% támogatja, 61% ellenzi).

Egy évvel korábbi adatainkhoz képest szembetűnő, hogy a magyarok jóval kevésbé nyitottak jelenleg az Unió bővítésére: 2023-ban több tagjelölt esetén is abszolút többségben voltak a csatlakozást támogatók, ám 2024-ben a legnagyobb támogatottságú Montenegró csatlakozásáról is kevesebb, mint 45% vélekedik pozitívan. Kiugró a romlás Ukrajna megítélésében, amely már 2023-ban is a legelutasítottabb tagjelölt állam volt: egy évvel ezelőtt a magyarok szűk többsége (51%) ellenezte volna az ukrán csatlakozást, 2024-ben már tízből hat magyar utasítaná el Ukrajnát az EU tagjaként (61%). Még inkább megmutatja a kormányzati kommunikáció hatását az attitűdökre a teljes mértékben elutasítók számának alakulása, ami egy év alatt több mint másfélszereződött (22%-ról 36%-ra nőtt). Érdekes ellentét Georgia esete, amelynek csatlakozását a magyar kormány határozottan támogatja. Azonban a kormányzati kommunikáció pozitív hangvétele ellenére is a többi országhoz hasonló arányban nőtt a grúz tagságot ellenzők aránya (36%-ról 48%-ra), ami miatt a tavalyi középmezőnyből a legelutasítottabb tagállamok közé került a posztsovjét ország.

28. ábra

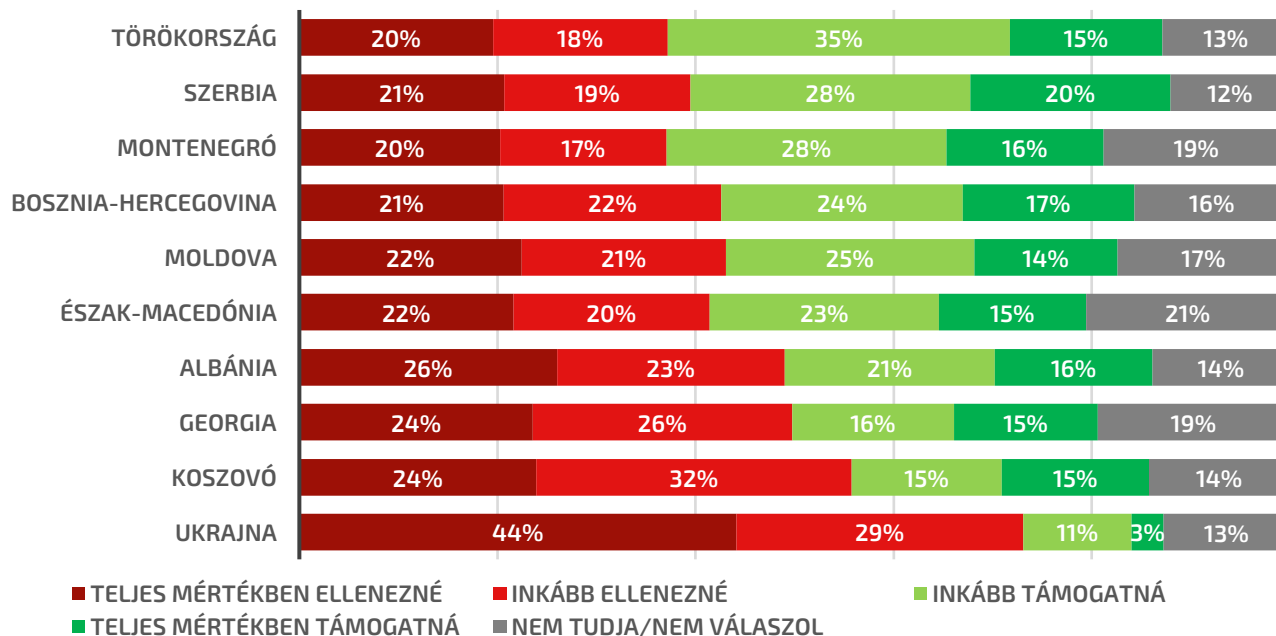
Ön inkább támogatná vagy inkább ellenezné az alábbi országok felvételét az Európai Unióba? (Összes megkérdezett, %)



A kormánypárti szavazók körében a lista élén Törökország és Szerbia áll, előbbit a fideszes szavazók 50%-a, utóbbit 48%-a látná szívesen az Európai Unió tagjaként (29. ábra). Az említett országokat Montenegró követi, esetükben még relatív többségben vannak a csatlakozást támogatók (44% támogatja, 37% ellenzi). A további országokat a kormánypárti választók már inkább az Európai Unión kívül látnák: Észak-Macedónia (42%), Bosznia-Hercegovina és Moldova (43-43%) valamint Albánia (49%) és Georgia (50%) esetén relatív többségük inkább nem támogatná az uniós csatlakozásukat. Abszolút többségben vannak a Koszovó és Ukrajna tagságát elutasító kormánypártiak, előbbi csatlakozását 56% nem támogatná, míg utóbbi esetében arányuk közel háromnegyed (73%). Ukrajna esetében látható, hogy a magyar közvélemény egészéhez képest jelentősen magasabb a kormánypártiak körében a háborúban álló ország csatlakozását ellenzők száma.

29. ábra

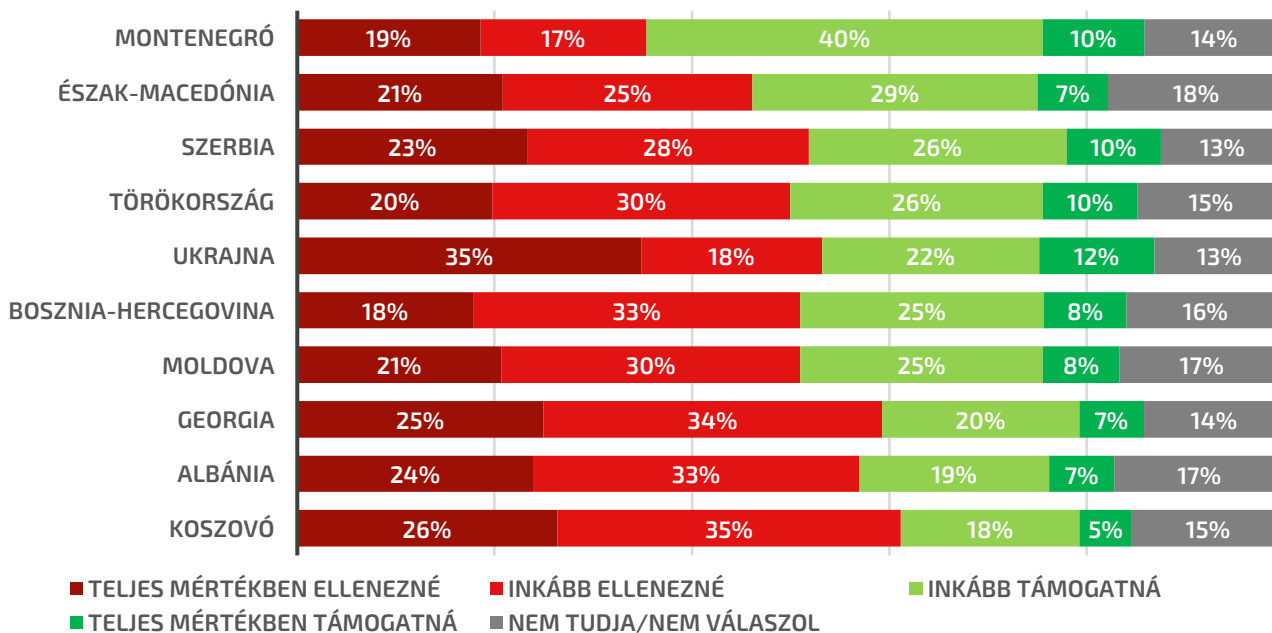
Ön inkább támogatná vagy inkább ellenezné az alábbi országok felvételét az Európai Unióba? (Kormánypárti választók, %)



A tagjelölt országok közül a Tisza-szavazók leginkább Montenegró csatlakozását támogatnák (50% támogatja, 36% ellenzi), melyet a sorrendben Észak-Macedónia követ, de jelentősen kisebb támogatottsággal (36% támogatja, 46% ellenzi). A tiszások több mint fele viszont nem támogatná Törökország (50%), Szerbia (51%), Bosznia-Hercegovina (51%), Moldova (51%), Ukrajna (53%), Georgia (59%), Albánia (57%) és Koszovó (61%) csatlakozását sem. Az összességében elutasító véleményeken belül viszont Ukrajna csatlakozásának megítélése a Tisza Párt szavazói között a legkevésbé negatív (34% támogatná, 53% ellenezné), amivel a tagjelöltek középmezőnyébe került keleti szomszédunk (30. ábra).

30. ábra

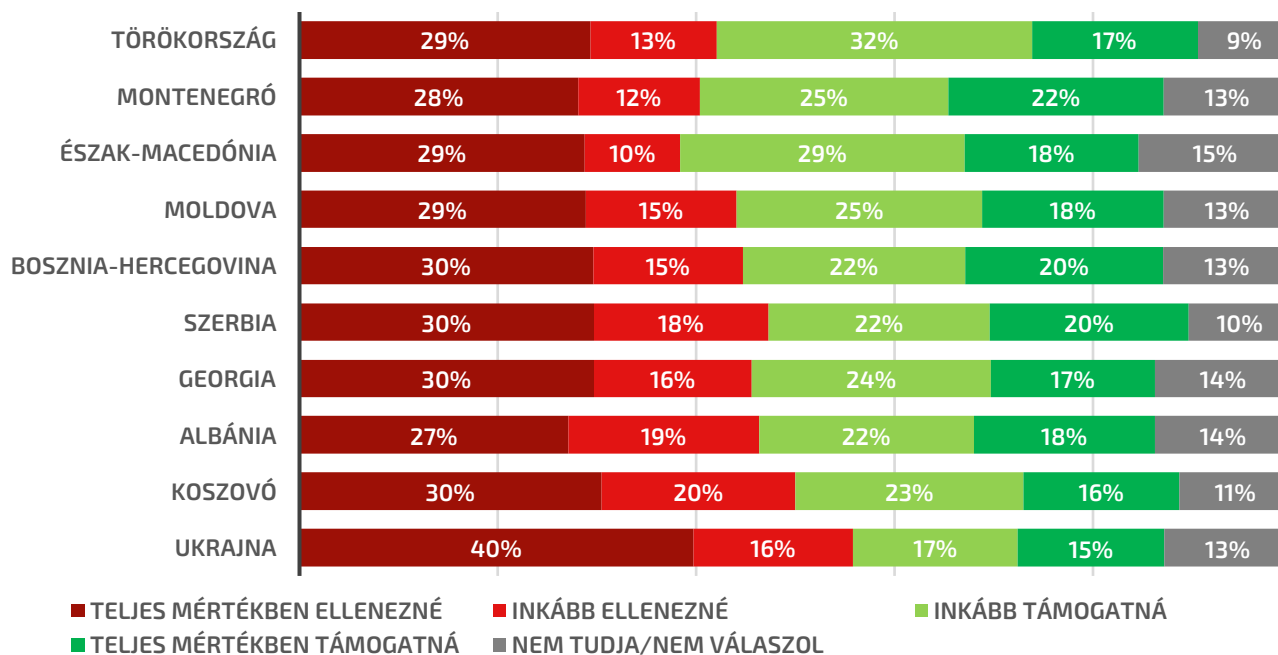
Ön inkább támogatná vagy inkább ellenezné az alábbi országok felvételét az Európai Unióba? (Tisza Párt szavazói, %)



Míg a Tisza Párt támogatói szkeptikusabbak az EU bővítésével szemben, addig a leginkább bővítést támogató szavazótábor a DK-MSZP-P pártszövetségnek van (31. ábra) Szavazóik leginkább Törökország (49%), Montenegró (47%) és Észak-Macedónia (47%) csatlakozását támogatnák. Relatív többségük viszont inkább ellenezné Moldova (44%), Bosznia-Hercegovina (45%), Georgia (46%), Albánia (46%) és Szerbia (48%) belépését is. A leginkább pedig Koszovó (50%) és Ukrajna (56%) csatlakozását elleneznék a DK-MSZP-P szavazók.

31. ábra

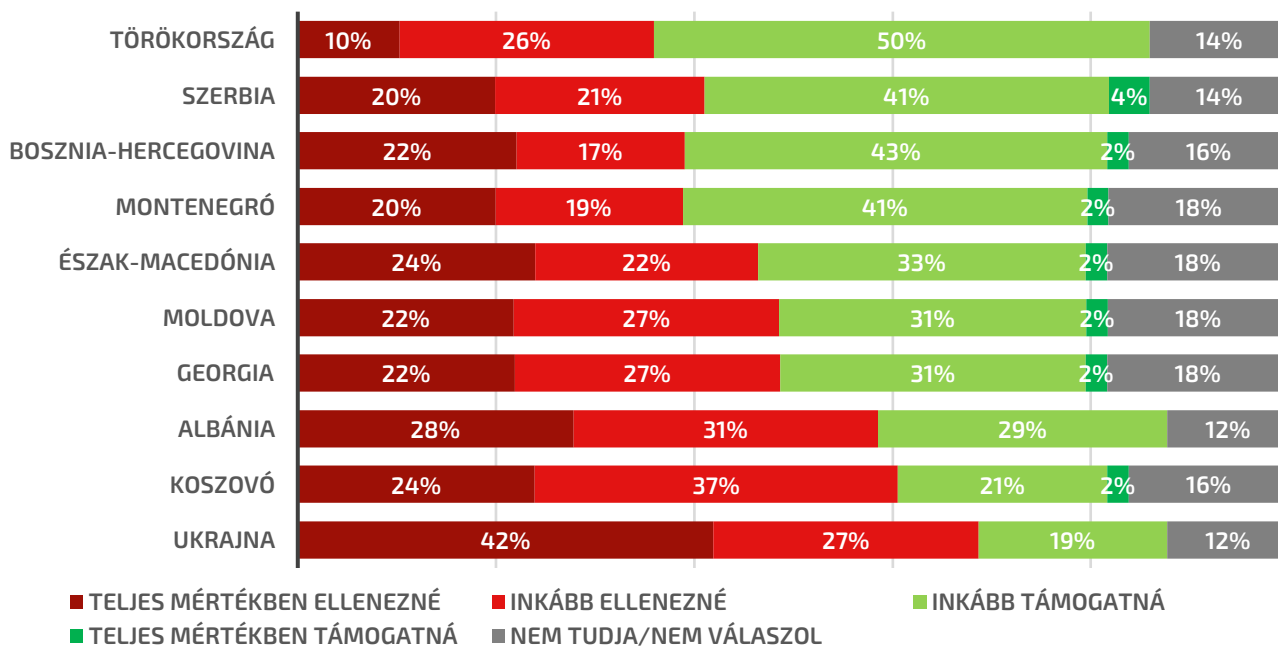
Ön inkább támogatná vagy inkább ellenezné az alábbi országok felvételét az Európai Unióba? (DK-MSZP-P választók, %)



A Mi Hazánk szavazói által leginkább támogatott tagjelölt ország Törökország, melynek felvételét az Európai Uni-óba a párt szavazóinak fele támogatná (32. ábra). Emellett a Mi Hazánk támogatóinak relatív többsége vélekedik pozitívan Szerbia (45%), Bosznia-Hercegovina (45%) és Montenegró (43%) felvételéről. Inkább elleneznék viszont a párt szavazói Észak-Macedónia (35% támogatná, 46% ellenezné) Moldova és Georgia (33% támogatná, 49% elle- nezné) tagságát. Egyértelmű többséget alkotnak az ellenzők Albánia és Koszovó kapcsán, a két balkáni országot a mi hazánkosiak 59 és 61 százaléka nem támogatná uniós taggá válásukban. A leginkább elutasított ország pedig körükben is Ukrajna: tízből hét (69%) Mi Hazánk szavazó ellenezné az ország uniós tagságát.

32. ábra

Ön inkább támogatná vagy inkább ellenezné az alábbi országok felvételét az Európai Unióba? (Mi Hazánk választók, %)



2.6. Nemzeti vagy uniós hatáskörök? Szakpolitikák európai integrációja a magyarok szemében

A következő kérdéssel arra kerestük a választ, hogy a magyarok hogyan gondolkodnak 19, előre meghatározott szakpolitikai területről: véleményük szerint tagállami vagy EU-s hatáskörben kellene szabályozni őket, vagy közösen kellene meghatározni az adott területek szabályozását és működését. (33. ábra) A következő kérdést követően kellett értékelniük az egyes szakpolitikákat: „Ön szerint mi lenne ideális, a következő területek közül melyekben kellene Magyarországnak egyedül döntenie, melyekben kellene Brüsszellel közösen, összehangoltan határozni, és melyeket utalná teljes egészében az Európai Unió hatáskörébe?”. A kiválasztott területek a Comparative Agendas Project által meghatározott szakpolitikai területek voltak, valamint a korábbi kutatásainknak köszönhetően időbeli összehasonlítást is el tudtunk végezni.

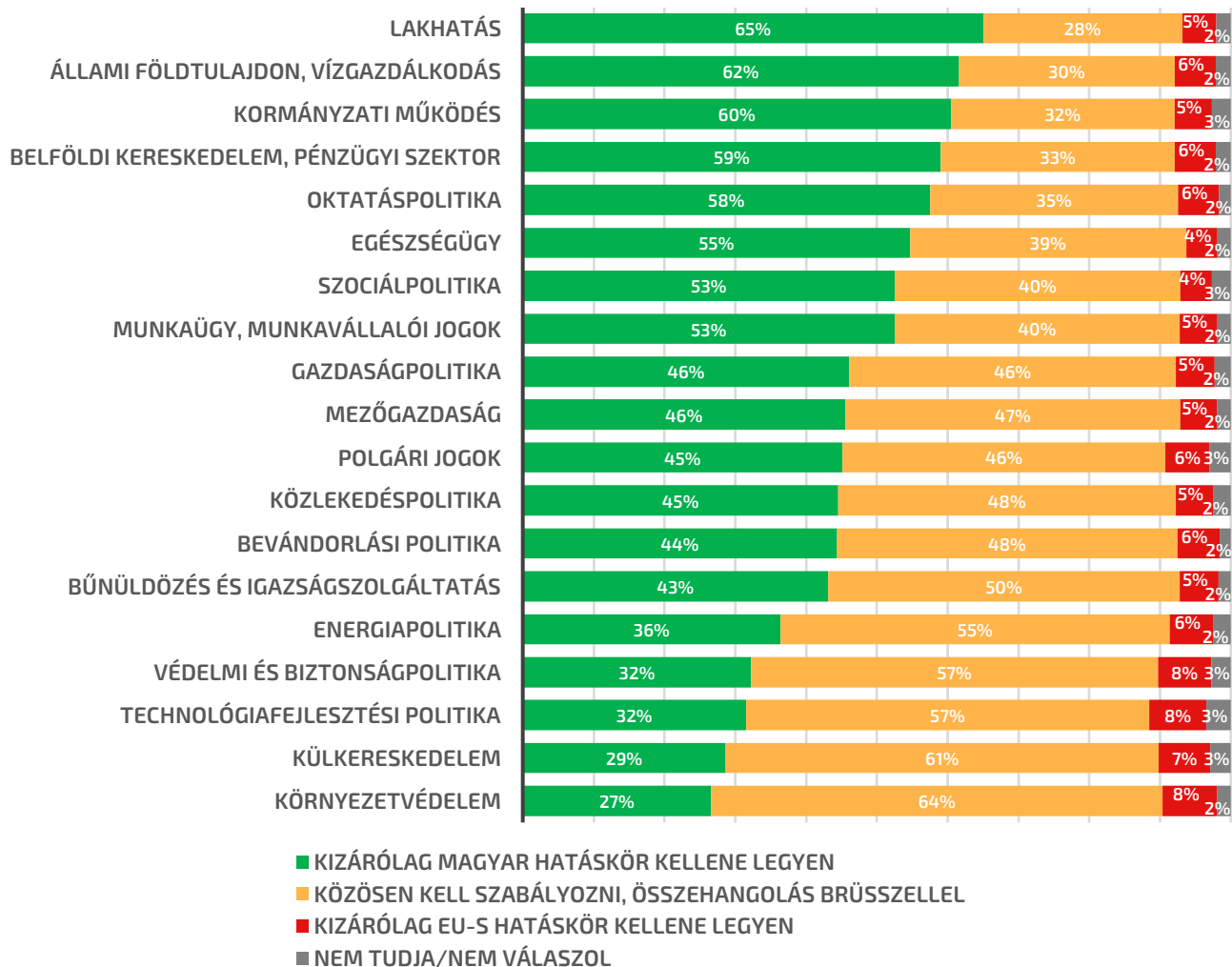
A magyarok közel kétharmada szerint kizárólag tagállami hatáskörben kellene összpontosulnia a lakhatásnak (65%), az állami földtulajdonnak és vízgazdálkodásnak (62%), valamint szintén nagy többség gondolja így a belföldi kereskedelemről és pénzügyi szektorról (59%), az oktatáspolitikáról (58%) és az egészségügyről (55%). Egy évvel ezelőtt is ezen területek álltak a lista első helyein, azonban mindegyik esetében jelentősen nőtt a szuverenisták aránya: a lakhatás esetében 8 (57%), az állami földtulajdonnál és vízgazdálkodásnál 4 (58%), a belföldi kereskedelem és pénzügyi szektor esetében 5 (54%), az oktatáspolitikánál 6 (52%) és az egészségügynél szintén 6 (49%) százalékpontos növekedés mutatható ki egy év elteltével. Mindezzel összefüggésben csökkent az integrációpártiak aránya, azaz kevesebben támogatják a közös koordinációt vagy a teljes uniós irányítást a különböző szakterületeken. A magyarok abszolút többsége a szociálpolitika (53%), valamint a munkaügy és munkavállalói jogok (53%) területén is tagállami hatáskört tart ideálisnak, ami mindkét esetében érdemi növekedés egy év alatt (előbbi esetében 6 százalékpontos, míg utóbbi esetében 5 százalékpontos). Fontos kiemelni továbbá, hogy míg egy éve 5, addig 2024-ben már 8 szakpolitikai területen van abszolút többség a kizárólagos tagállami hatáskör mögött.

A következő hat szakpolitika tekintetében megosztottabb a magyar társadalom, de a szűk többség a megosztott hatáskört vagy a kizárólagos EU-s hatáskört támogatja: a gazdaságpolitikát (51%), a mezőgazdaságot (52%), a polgári jogokat (52%), a közlekedéspolitikát (53%), a bevándorlási politikát (54%), valamint a bűnüldözés és igazságszolgáltatást (55%) olyan területeknek tartják, ahol nem tartanák hatékonynak, ha csak a magyar kormányzat hozna döntéseket. Érdemes kiemelni, hogy ezen szakterületek esetében egy éve domináns integrációpárti álláspont volt megfigyelhető a magyarok részéről, azonban 2023-hoz viszonyítva 3-5 százalékponttal nőtt a szuverenisták aránya mindegyik esetében.

A 19 szakpolitikai terület utolsó harmadában továbbra is olyanok szerepeltek, amelyek esetében kétharmad körüli többség áll az integráció mellett. Az energiapolitika (61%), a védelmi és biztonságpolitika (65%), a technológiafejlesztési politika (65%), a külkereskedelem (68%) vagy környezetvédelem (72%) egyaránt olyan szakterületek, ahol a magyarok véleménye szerint jó, ha az uniós intézményeknek van beleszólása a szabályozásba.

33. ábra

Ön szerint mi lenne ideális, a következő területek közül melyekben kellene Magyarországnak egyedül döntenie, melyekben kellene Brüsszellel közösen, összehangoltan határozni, és melyeket utalná teljes egészében az Európai Unió hatáskörébe? (Összes megkérdezett, %)



Összességében megállapítható, hogy a legtöbb szakpolitikai terület esetében – konkrétan tizennégyenél – nőtt azok aránya egy év alatt, akik a kizárólagos magyar hatáskört tartják célravezetőnek. A magyarok abszolút többsége több közszolgáltatási szférát – oktatáspolitikai, egészségügyi, szociálpolitika vagy lakhatás – tartana tagállami hatáskörben annak ellenére, hogy számos kutatás megerősítette már, hogy alapvető elégedetlenség van ezen területek hazai minőségével. Megosztottság figyelhető meg enyhe integrációpárti többséggel olyan területeken, mint a bevándorlási politika, a polgári jogok, mezőgazdaság vagy közlekedéspolitikai. Végül pedig a lista utolsó öt helyén szereplő szakterületeken továbbra is mélyítenék az integrációt: ezek az energiapolitika, védelmi és biztonságpolitika, technológiafejlesztés, külkereskedelem és környezetvédelem. Összehasonlítva az egy évvel ezelőtti eredményekkel leginkább az állapítható meg, hogy a 19 szakpolitikai terület stabilitást mutat sorrendiségben, azonban számos területen nőtt a szuverenisták aránya.

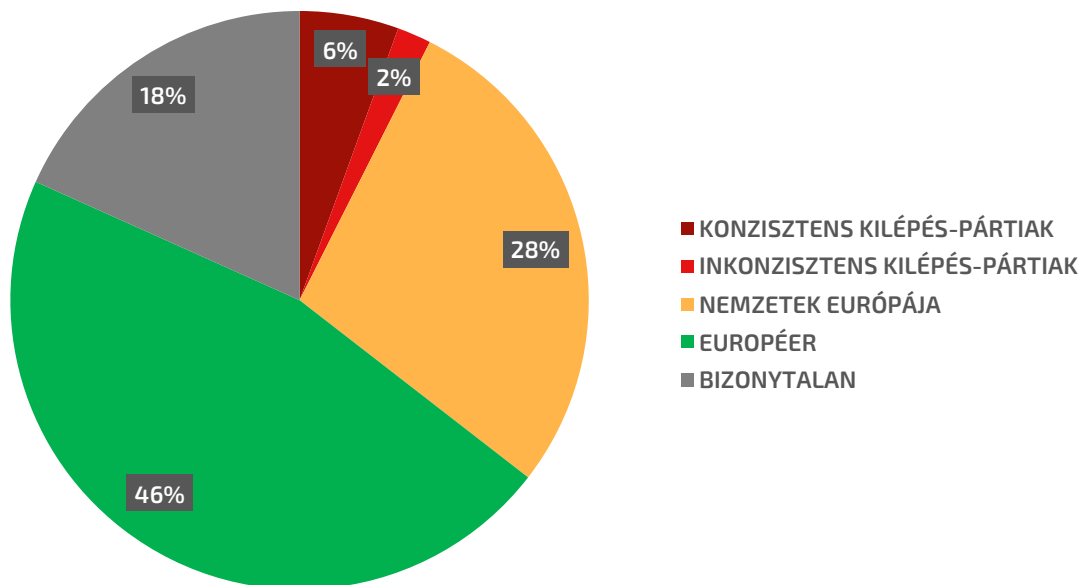
2022-ben bemutatott „Mennyi Európát szeretnénk?” című kutatásunkban vizsgáltuk meg először azt, hogy az EU-s tagság támogatása mellett a nemzeti és az uniós hatáskörökkel kapcsolatos attitűdök alapján milyen, az Európai Unióval kapcsolatos támogatói kategóriák alakíthatók ki. Ezt azért tartjuk fontosnak, ugyanis a „menni vagy maradni” kérdésen túlmutató, árnyaltabb képet kaphatunk arról, hogy a magyarok miként látják hazánk helyzetét és jövőjét az Európai Unió adta keretek között.

Két évvel ezelőtt olyan kategorizálást hoztunk létre, amelynek alapját az EU-tagsággal kapcsolatos álláspontok és a szakpolitikai integrációval kapcsolatos preferenciák adják. Végül öt olyan kategóriát hoztunk létre, amelyek árnyalni tudják a tagság támogatottságával kapcsolatos kutatásokat: meghatároztuk a konzisztens kilépés-pártiak, az inkonzisztens kilépés-pártiak, a „Nemzetek Európája” koncepciót támogatók, az európeárok és a bizonytalanok csoportjait.

2024-ben továbbra is a magyarok közel fele tekinthető európeárnak (46%): 2 százalékponttal nőtt azok aránya három év alatt (44%), akik Magyarország EU-s tagságát támogatják, valamint a szakpolitikai területek többségében is nyitottak a mélyebb integrációra (34. ábra). A megkérdezettek negyede (28%) véli úgy, hogy a „Nemzetek Európája” koncepció a célravezető az Európai Unió jövőjét tekintve: 1 százalékponttal kevesebben vannak azok, akik habár támogatják az uniós tagságunkat, de a legtöbb szakterületen a tagállami hatáskört favorizálják.

34. ábra

**Az EU-s tagság és a hatáskörök szerinti kategóriák a magyar társadalomban
(Összes megkérdezett, %)**

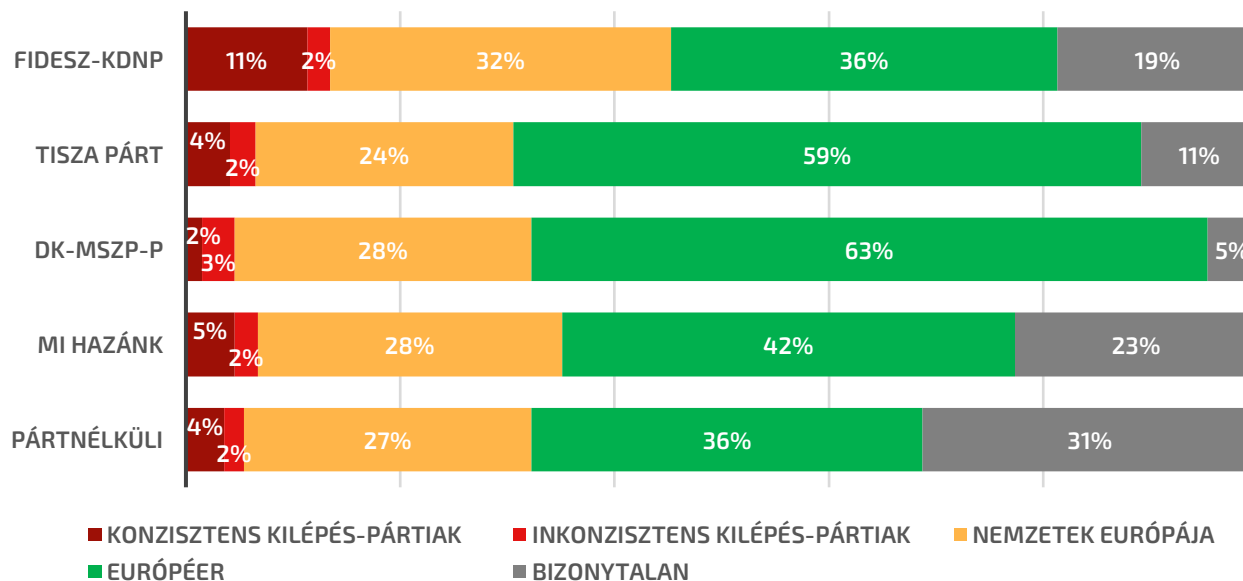


Továbbra is a harmadik legnagyobb csoportot alkotják a bizonytalanok (18%), akik érvénytelen szavazatot adnának le egy hipotetikus EU-referendumon, illetve nem tudtak vagy nem akartak válaszolni a tagsággal kapcsolatos kérdésre (3 százalékponttal kevesebb bizonytalan (21%) volt, mint 2021-es adatfelvételünk idején). Mindössze a magyarok 6 százaléka tekinthető konzisztens kilépés-pártinak, azaz kilépésre szavazna egy referendumon és kizárólag tagállami hatáskört idealizál (1 százalékponttal többen vannak (5%), mint két éve). Az inkonzisztens kilépés-pártiak aránya mindössze 2 százaléka volt, ami 1 százalékponttal kevesebb, mint korábban (3%): ők azok, akik a kilépésre szavaznának, de a legtöbb szakterületen integrációpártiak.

A kormánypárti választók egyharmada (32%) maradna az Európai Unió tagja, de szuverenista álláspontot képvisel, ahogy szintén bő egyharmaduk (36%) kifejezetten européernek tekinthető (35. ábra). Továbbra is igaz ugyanakkor, hogy a kilépéspártiakat is beleszámítva a fideszesek körében többen vannak a szuverenista szavazók, mint azok, akik támogatnák az európai integráció mélyítését. Összehasonlítva más politikai csoportokkal, a Fidesz-KDNP szavazói körében kiugróan magas a különböző kilépés-pártiak aránya (13%). Kiugróan magas az européerek aránya a Magyar Péter által vezetett Tisza Párt támogatói (59%) és a baloldali szövetség szavazói (63%) körében, de a Mi Hazánk voksolói (42%) és a párt nélküliek (36%) között is ők adják a relatív többséget. A kormánypártok táborától eltekintve minden politikai csoport nagyjából negyedét adják azok, akik szerint a „Nemzetek Európája” a követendő irányvonal. Fontos indikátor lehet a bizonytalanok aránya is egyes táborokban: a kormánypártiak ötöde (19%), a Mi Hazánk szavazóinak negyede (23%) és a párt nélküliek egyharmada (31%) nem tudna dönteni egy EU-referendumon jelen állás szerint, míg a DK-MSZP-P táborában ez az arány mindössze 5 százalék és a Tisza Párt támogatói körében is csak 11 százalék.

35. ábra

Az EU-s tagság és a hatáskörök szerinti kategóriák a magyar társadalomban (Összes megkérdezett, %)



3. Magyarország és az Európai Unió viszonyának aktuális kérdései

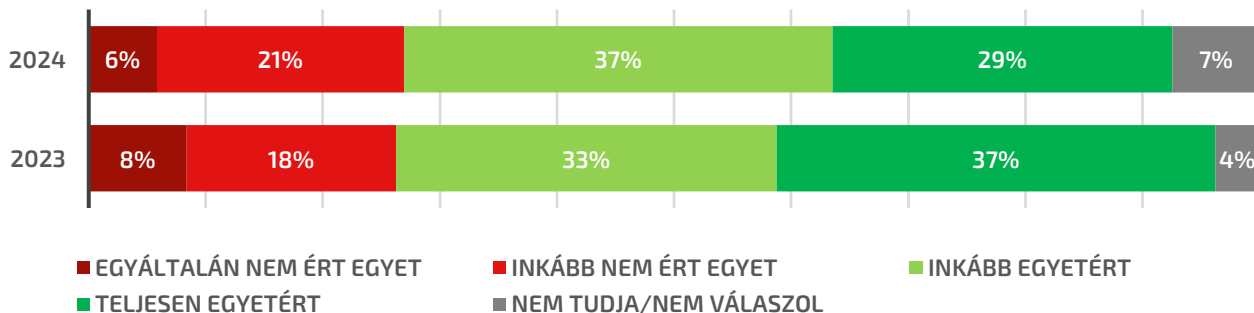
A következő fejezetben olyan kérdéseket vizsgálunk, amelyek kifejezetten aktuálisak Magyarország és az Európai Unió vonatkozásában. A következő kérést olvashatták a megkérdezettek az egyes állítások értékelése előtt: „*Most állításokat olvasok fel, kérem, mindegyikről mondja meg, hogy egyetért vele vagy nem ért egyet vele!*”.

3.1. Hozzáférés az uniós pénzügyi forrásokhoz

A magyarok kétharmada (66%) szerint a kormánynak teljesítenie kell az összes meghatározott mérföldkövet az EU-s pénzügyi források újbóli felszabadítása érdekében (36. ábra). Egy évvel ezelőtt is hasonló arányban (70%) gondolkodtak így. A megkérdezettek negyede (27%) nem ért egyet az állítással. Míg a községekben élők 58 százaléka és a fővárosiak 62 százaléka ért ezzel egyet, addig a kisvárosok (70%) és megyeszékhelyek (75%) lakossága köteleznél inkább a kormányzatot a mérföldkövek teljesítésére.

36. ábra

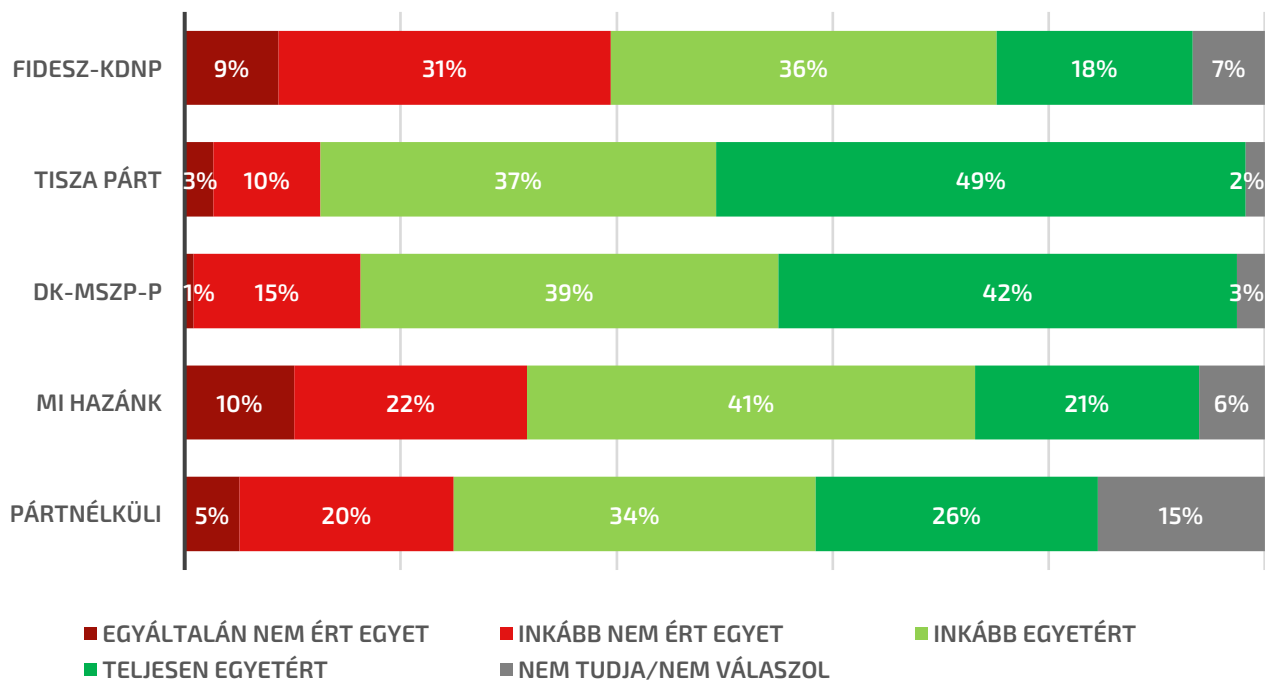
A magyar kormánynak teljesíteni kell az Európai Bizottság összes mérföldkövét annak érdekében, hogy elérhetőek legyenek Magyarország számára az EU-s pénzügyi források. (Összes megkérdezett, %)



A Fidesz-KDNP szavazóinak 40 százaléka elutasítja, hogy a kormány engedjen az Európai Bizottságnak, de a kormánypárti tábor abszolút többsége (54%) is fontosnak tartaná ezt az EU-s pénzügyi források megszerzése érdekében (37. ábra). Jelentős még a Mi Hazánk táborában is azok aránya, akik nem támogatnák a mérföldkövek teljesítését (32%), azonban közel kétharmaduk (62%) is elengedhetetlennek tartja a kompromisszumkésztséget. A Tisza Párt szavazóinak 86 százaléka és a DK-MSZP-P szövetség támogatóinak 81 százaléka ösztönözná a kormányt a feltételek teljesítésére.

37. ábra

A magyar kormánynak teljesíteni kell az Európai Bizottság összes mérföldkövét annak érdekében, hogy elérhetőek legyenek Magyarország számára az EU-s pénzügyi források. (Összes megkérdezett, %)



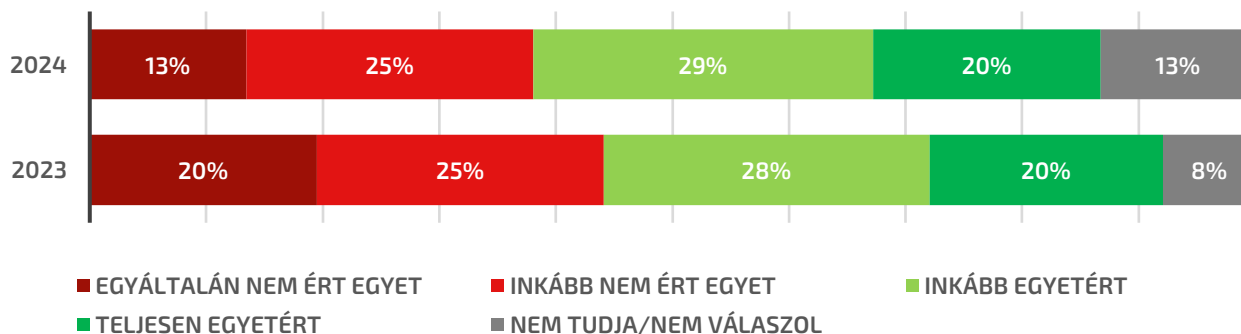
3.2. A közalapítványi egyetemek és az Erasmus program

A magyarok fele (49%) úgy véli, hogy az Európai Unió helyesen döntött, amikor felfüggesztette a közalapítványi egyetemek hallgatói számára az Erasmus programot (38. ábra). Egy évvel ezelőtt is szinte megegyezett az egyetértők aránya (48%) az ideivel, de jelentős változás, hogy 2024-ben 7 százalékponttal kevesebben (45 százalékról 38 százalékra csökkent) ítélik el az Európai Uniót emiatt, és ezzel összefüggésben nőtt a bizonytalanok száma is (8 százalékról 13 százalékra).

A magyar egyetemi hallgatók zömének kizárásának kérdése az Erasmus programból leginkább az iskolai végzettség, a lakóhely és a politikai preferencia mentén osztja meg a magyarokat. A diplomások 54 százaléka támogatja az Európai Unió döntését a kérdésben, ahogy az érettségizettek (49%), valamint szakmunkás és szakiskolai végzettségűek (51%) fele is. Ezzel szemben a legfeljebb általános iskolát végzettek 43 százaléka osztja csak ezt az álláspontot, és negyedük (23%) nem tudott vagy nem akart véleményt formálni. A lakóhely tekintetében egyértelműen a budapestiek állnak ki leginkább a döntés mellett (55%), habár a megyeszékhelyeken (51%) és kisvárosokban (50%) élők fele is. A községekben élők esetében nagyon hasonló a kérdés megítélése, mint az alapfokú végzettségűeknél: 42 százaléuk támogatja csak az EU döntését, míg 25 százaléuk bizonytalan.

38. ábra

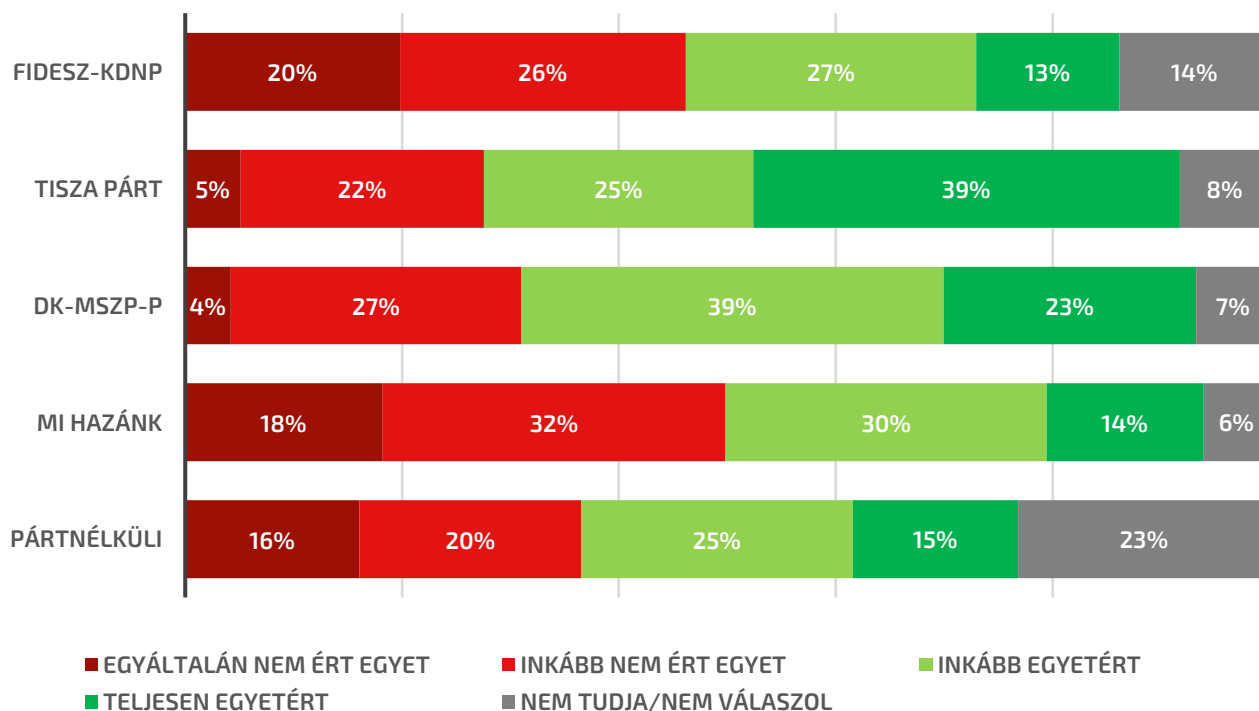
Az EU helyesen cselekedett, amikor felfüggesztette a közalapítványokba átszervezett magyar egyetemeken tanuló hallgatók számára az Erasmus programot (a külföldi tanulmányok ösztöndíjrendszerét). (Összes megkérdezett, %)



A kormánypártiak (46%) és a Mi Hazánk Mozgalom szavazóinak (50%) többsége elítéli az Európai Bizottság döntését az Erasmus program felfüggesztését illetően, azonban előbbiek 40 százaléka és utóbbiak 44 százaléka mégis úgy gondolja, hogy helyes döntés volt (39. ábra). A Tisza Párt (64%) és a baloldali pártszövetség (62%) szavazóinak kétharmada elítéli az egyetemeken közalapítványokba való kiszervezését és fontosnak tartja, hogy az Európai Unió is cselekedett az ügyben. Mindkét politikai közösségben azonban jelentős azok aránya is, akik nem értenek egyet az Európai Bizottság intézkedésével: a Tisza Párt szavazóinak 27 százaléka és a DK-MSZP-P támogatóinak 31 százaléka gondolja így.

39. ábra

Az EU helyesen cselekedett, amikor felfüggesztette a közalapítványokba átszervezett magyar egyetemeken tanuló hallgatók számára az Erasmus programot (a külföldi tanulmányok ösztöndíjrendszerét). (Összes megkérdezett, %)



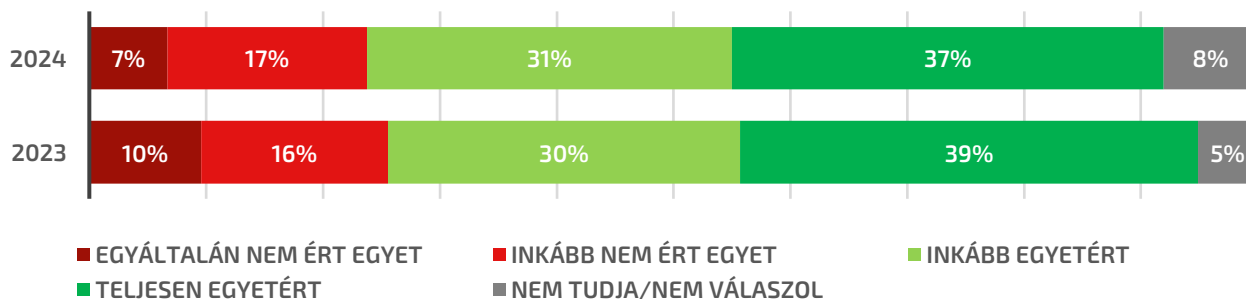
3.3. Európai Ügyészség

A megkérdezettek kétharmada (68%) szerint Magyarországnak csatlakoznia kellene az Európai Ügyészséghez, így garantálva azt, hogy európai szinten is vizsgálhatóvá válnának a hazai korrupciós esetek (40. ábra). Ezzel szemben a magyarok negyede (24%) ellentétes álláspontot képvisel: véleményük szerint elegendő, ha csak a magyar szervek vizsgálják az ilyen jellegű visszaéléseket és nem szükséges az EU-s intézmény számára is jogot biztosítani vizsgálatok lefolytatására. Egy év elteltével nem változott jelentősen a magyarok hozzáállása az Európai Ügyészséghez való csatlakozáshoz: 2023-ban mindössze 1 százalékponttal többen (69%) támogatták a csatlakozást és 2 százalékponttal többen (26%) elleneztek.

Természetesen a különböző politikai pártok támogatói között vannak különbségek. Habár a Fidesz-KDNP támogatói körében is az abszolút többség (56%) is a csatlakozás pártján áll, azonban harmaduk (34%) elzárkózik e javaslat támogatásától. A másik végletet a Tisza Párt szavazói jelentik: 86 százalékuk egyértelműen az Európai Ügyészséghez való csatlakozás pártján áll és csak 12 százalékuk ellenzi. A baloldali pártszövetség (75%) és a Mi Hazánk (71%) voksolóinak több mint 70 százaléka is egyet értene a csatlakozással, ahogy a párt nélküliek kétharmada is (68%). Mind a három csoportnak körülbelül 20 százaléka gondolja úgy, hogy elegendő, ha csak a magyar szervek vizsgálhatják a korrupciós eseteket.

40. ábra

Magyarországnak csatlakoznia kellene az Európai Ügyészséghez, hogy a korrupciós eseteket európai szinten is vizsgálni tudják. (Összes megkérdezett, %)

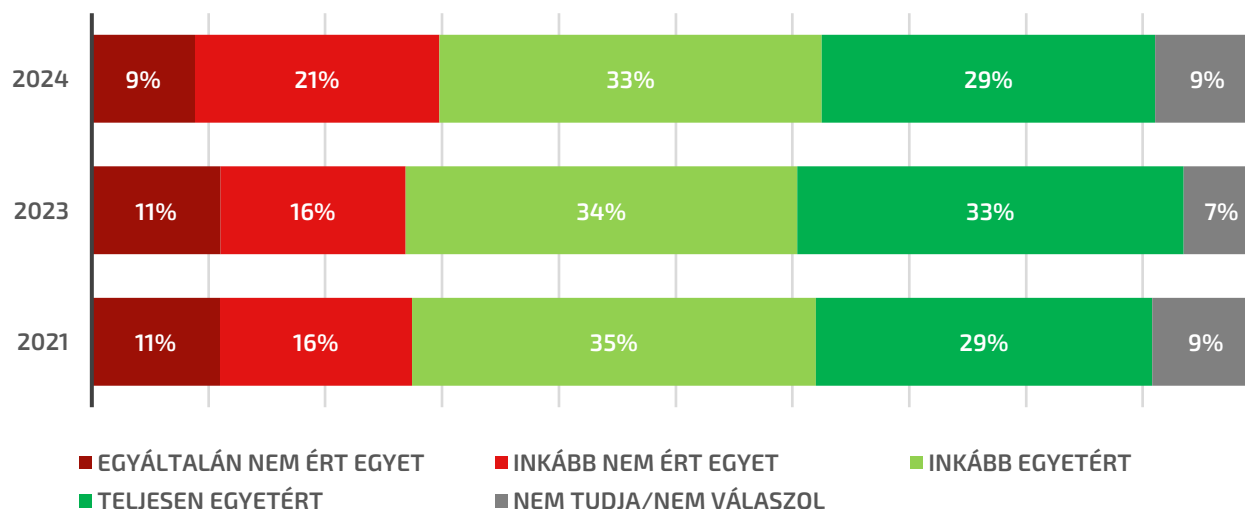


3.4. Az euró bevezetése

Magyarország 2004-es csatlakozás óta különböző intenzitással, de szinte folyamatosan a közbeszéd részét képezi, hogy hazánkban is be kellene vezetni a közös európai valutát, az eurót. A magyarok 62 százaléka szerint teljesíteni kellene a szükséges feltételeket és be kellene vezetni az eurót. Ezzel a megkérdezettek szűk harmada (30%) nem ért egyet (41. ábra). Kifejezetten stabil támogatást jelent a magyar társadalom részéről az, hogy az elmúlt három évben folyamatosan 60 százalék feletti az euró bevezetésének támogatottsága. azonban ebben az időszakban a 2024-es a legalacsonyabb mért adat, a 2023-ban mérthez képest 5 százalékponttal alacsonyabb.

41. ábra

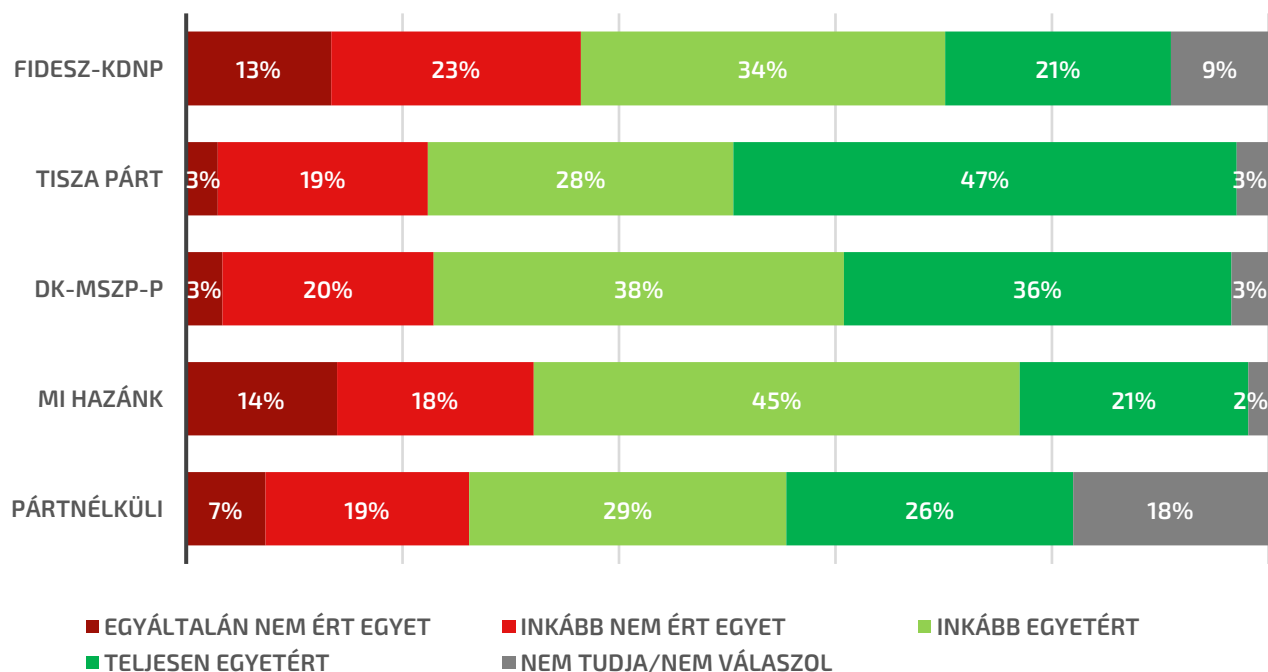
Amennyiben Magyarország teljesíti a feltételeket, be kell vezetni az eurót hazánkban.
(Összes megkérdezett, %)



Az euró bevezetésének minden politikai táborban többsége van. A kormánypártiaknak (55%) és a párt nélkülieknek (55%) is több mint fele örülne, ha bevezetésre kerülne az euró (42. ábra). A Mi Hazánk szavazóinak kétharmada (66%), valamint a Tisza Párt (75%) és a baloldali pártszövetség (74%) támogatóinak háromnegyede áll ki az euró bevezetése mellett. A legnagyobb ellenzői csoportok a Fidesz-KDNP (36%) és a Mi Hazánk (32%) szavazói körében találhatók.

42. ábra

**Amennyiben Magyarország teljesíti a feltételeket, be kell vezetni az eurót hazánkban.
(Összes megkérdezett, %)**

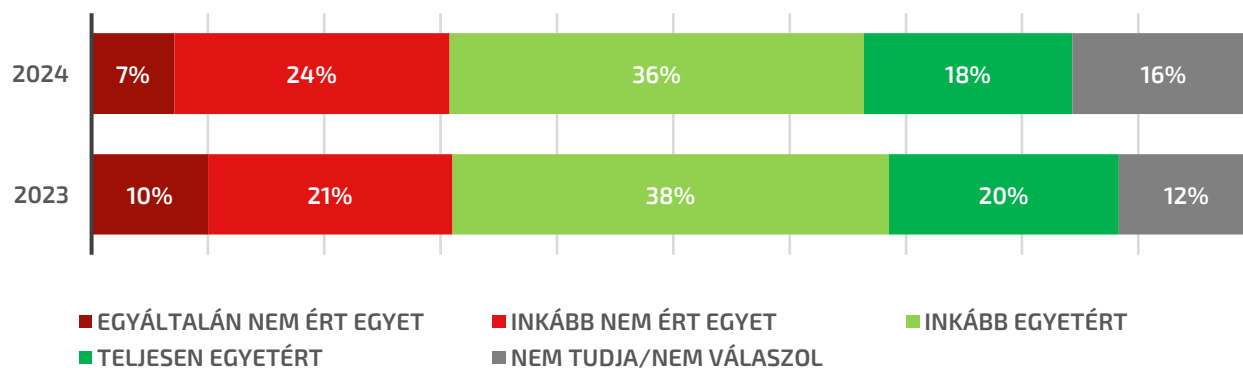


3.5. Románia schengeni csatlakozása

Magyarország júliustól az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét látja el, és a magyar kormány egyik fontos elnökségi célkitűzése, hogy elősegítse Románia csatlakozását a szabad mozgást biztosító schengeni egyezményhez. A megkérdezettek abszolút többsége (54%) támogatná Románia csatlakozását, míg egyharmaduk (31%) nem értene egyet ezzel. Egy évvel ezelőtt 4 százalékponttal többen (58%) álltak a keleti szomszédunk schengeni övezet-höz való csatlakozása mellett, ami segítené a könnyebb és gyorsabb mozgást a határon túli magyarok és rokonaik számára is. Hazánk határozott fellépését az ügy érdekében a válaszadók 31 százaléka utasította el 2023-ban is.

43. ábra

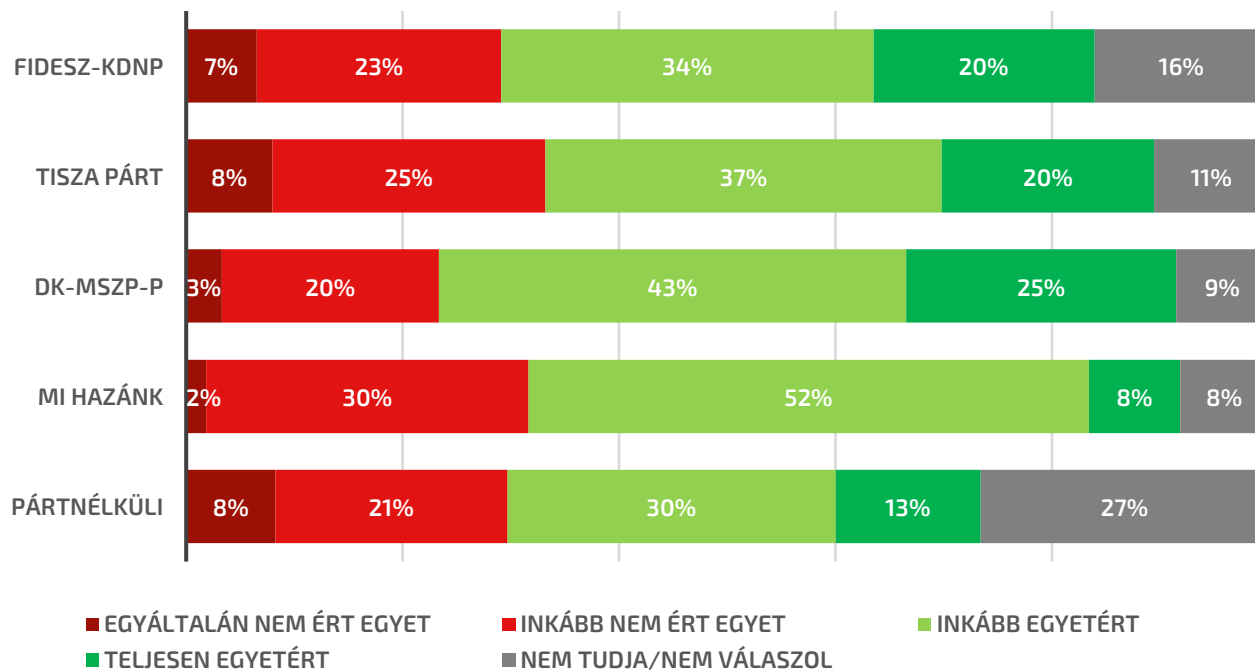
Magyarországnak határozottan fel kell lépnie annak érdekében, hogy Románia csatlakozhasson a szabad mozgást biztosító Schengeni övezet-höz.
(Összes megkérdezett, %)



A politikai táborok közül az egyetértők arányát tekintve kimagaslik a baloldali pártszövetség (68%), azonban a kormánypártiak (54%), a Tisza Párt (57%) és a Mi Hazánk (60%) támogatóinak abszolút többsége is támogatja Románia schengeni csatlakozását (44. ábra). A párt nélküliek 43 százaléka szintén ezen az állásponton áll, azonban 27 százaléka nem tudott vagy nem akart véleményt formálni az állításról.

44. ábra

Magyarországnak határozottan fel kell lépnie annak érdekében, hogy Románia csatlakozhasson a szabad mozgást biztosító Schengeni övezethez. (Összes megkérdezett, %)



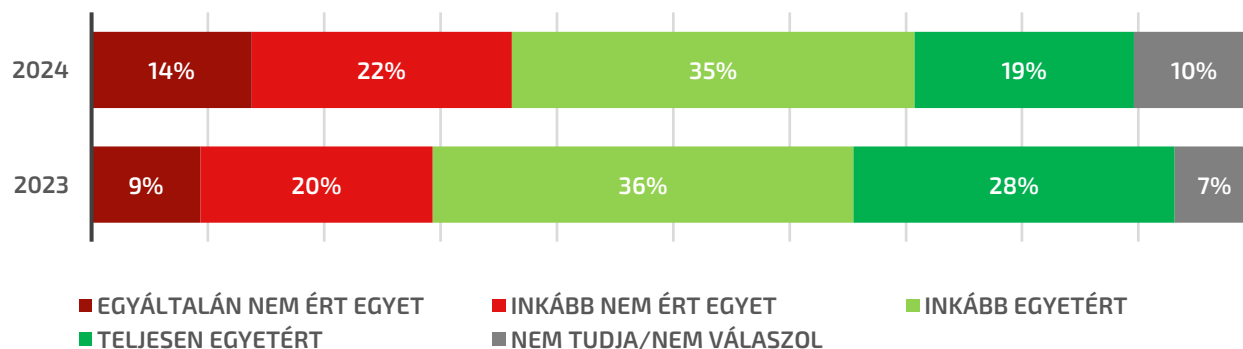
3.6. Közös európai hadsereg

Azt is megvizsgáltuk, hogy a magyarok hogyan vélekednek egy közös EU-s hadsereg felállításáról. A megkérdezettek 54 százaléka támogatná, ha a NATO-tagságunk mellett egy közös EU-s hadsereg is létrejönne, azonban 10 százalékponttal kevesebben, mint 2023-ban (45. ábra). A magyarok egyharmada (36%) szerint nem szükséges ez a lépés, ami 7 százalékponttal több (29%), mint egy éve.

Minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik a megkérdezett, annál valószínűbb, hogy pártolná a közös hadsereg megalapítását az Európai Unió keretein belül. A diplomások 58 százaléka támogatná, szemben a legfeljebb általános iskolai végzettségűek 48 százalékával. A szakmunkásképzőt vagy szakiskolát végzettek (54%) és érettségizettek (55%) abszolút többsége is hasonlóképp gondolkodik.

45. ábra

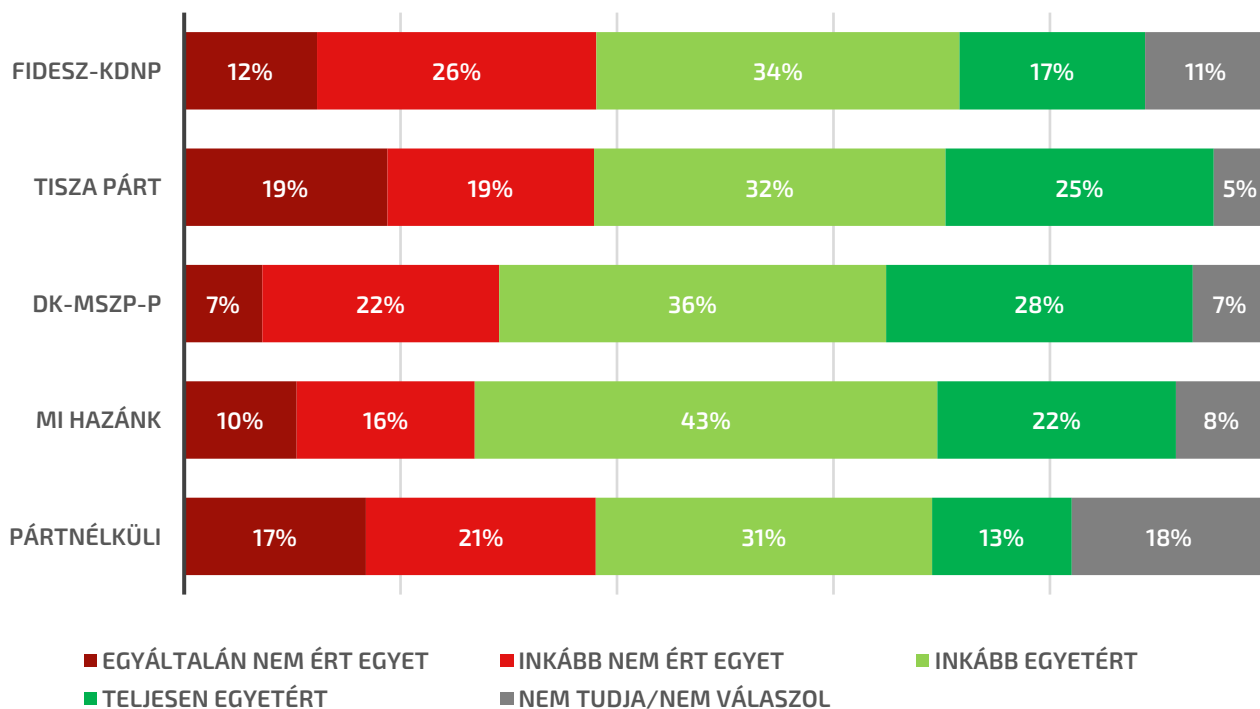
Szükség van egy közös Európai Unió hadsereg felállítására. (Összes megkérdezett, %)



A DK-MSZP-P szövetség (64%) és Mi Hazánk (65%) szavazóinak kétharmada szerint szükség van egy közös EU-s hadseregre (46. ábra). A kormánypártiak (51%) és a Tisza Párt szavazóinak (57%) többsége is egyet tudna érteni a javaslattal, míg a párt nélkülieknek mindössze 44 százaléka. A Fidesz-KDNP, a Tisza Párt és a párt nélküliek 38 százaléka ellenezné a közös európai hadsereget.

46. ábra

**Szükség van egy közös Európai Unió hadsereg felállítására.
(Összes megkérdezett, %)**



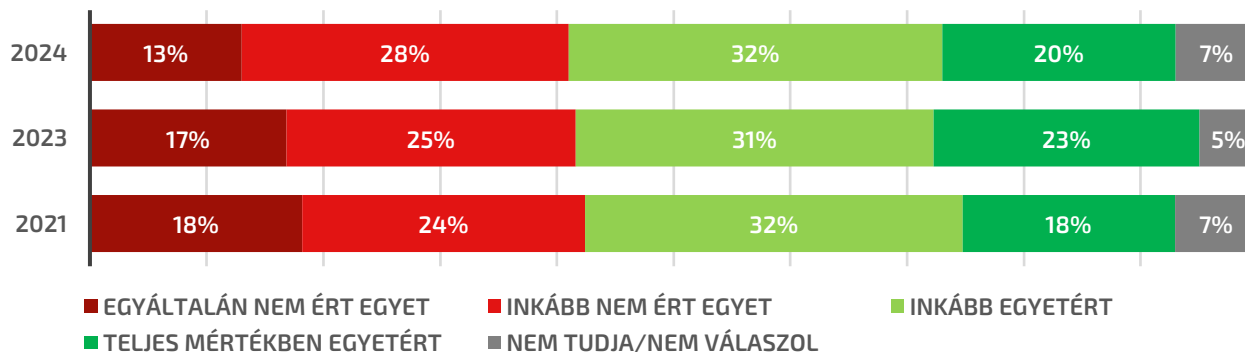
4. Félelmek és sérelmek a magyar társadalomban az Európai Unióval kapcsolatban

A következő blokkban olyan kérdésekkel foglalkozunk, amelyek reflektálnak a magyar társadalom vélt vagy valós félelmekre és sérelmeire az Európai Unióval kapcsolatban. Eredményeink alapján tovább erősödött a párhuzamos világok jelensége a magyarok véleményeiben: az állítások mindegyikében erős pártos törésvonal figyelhető meg.

A hazai kormányzati kommunikációban gyakran elhangzó állítással, miszerint „a brüsszeli bürokraták rá akarják erőltetni a magyar emberekre az akaratukat” a megkérdezettek 52 százaléka ért egyet, míg 41 százalék nem (47. ábra). A kérdést immár harmadik alkalommal kérdeztük EU-s attitűdkutatásaink keretében, eredményeink alapján pedig kijelenthető, hogy az állítással kapcsolatos vélemények megoszlása stabil: mindhárom vizsgálatunkban 50-54% az egyetértő és 41-42% az egyet nem értők aránya.

47. ábra

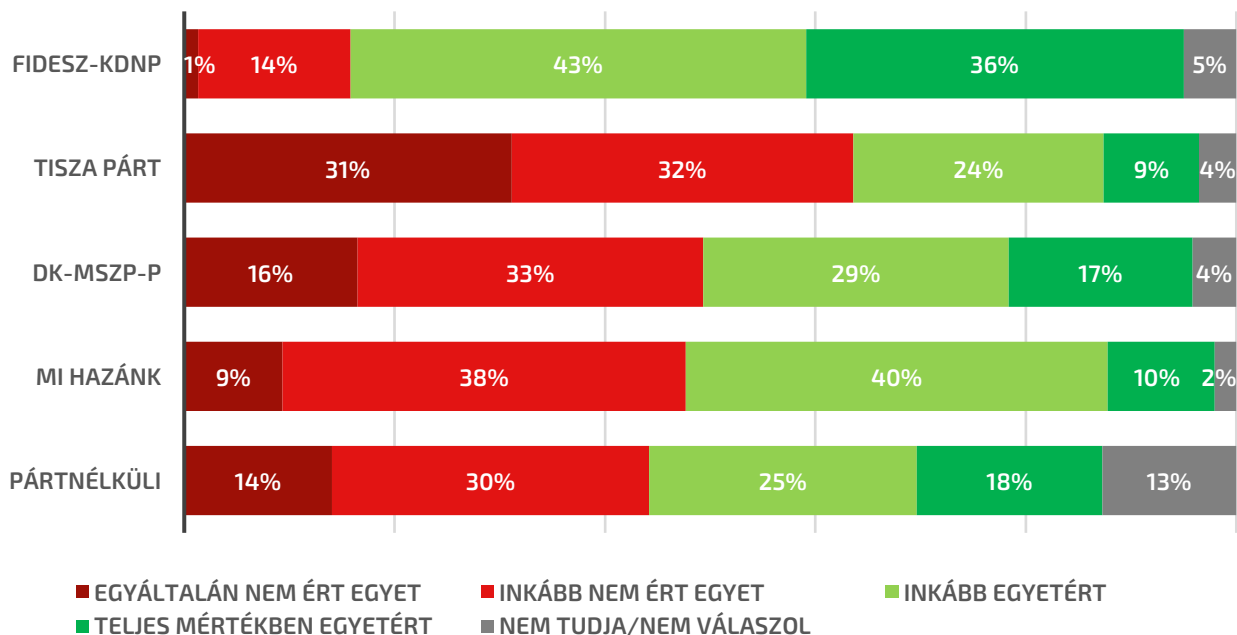
A brüsszeli bürokraták rá akarják erőltetni a magyar emberekre az akaratukat.
(Összes megkérdezett, %)



A Fidesz-KDNP szavazói körében elsöprő többségben vannak az állítással egyetértők, ötből négy kormánypárti megkérdezett (79%) azt valósnak véli és csupán 15% nem (48. ábra). Arányuk nőtt, egy éve 74% gondolta így, amivel szemben közel negyedük (24%) nem értett egyet ezzel (2024-ben arányuk 15 %-ra csökkent). A Mi Hazánk támogatói között minden második megkérdezett (50%) ért egyet, míg a DK-MSZP-P választói a leginkább megosztottak: 46% ért egyet vele, 49% pedig nem. Hasonló arányban oszlanak meg a vélemények a párt nélküliek körében: közülük 43% ért egyet, míg 44% nem. Az állítást legnagyobb arányban elutasítók a Tisza Párt szavazói: közel kétharmaduk (63%) nem ért egyet vele.

48. ábra

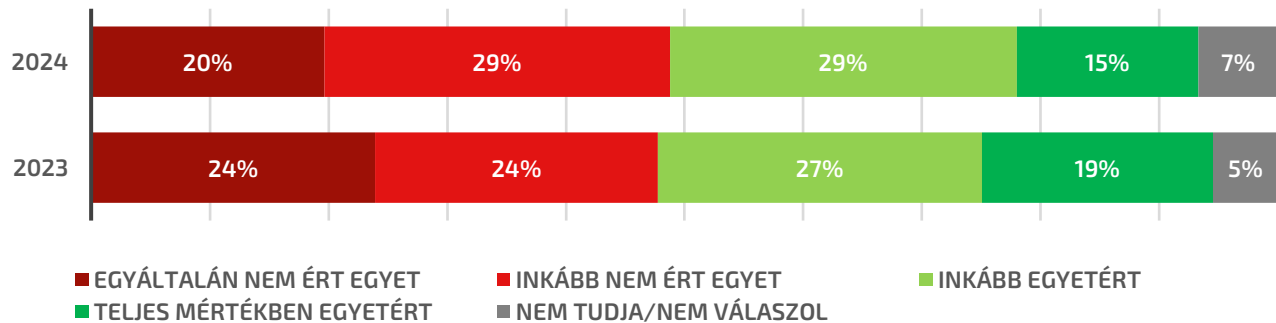
A brüsszeli bürokraták rá akarják erőltetni a magyar emberekre az akaratukat (Összes megkérdezett, %)



A kormánypárti médiában szintén gyakran megfogalmazott állítással, miszerint az EU át akarja mosni a gyerekek agyát a saját ideológiájával, a magyarok fele (49%) nem ért egyet (49. ábra). Nem sokkal alacsonyabb azonban az állítással egyetértők aránya sem (44%), ami viszont 2023-as adatainkhoz képest enyhén csökkent: egy éve a magyarok 46 százaléka volt ezen a véleményen.

49. ábra

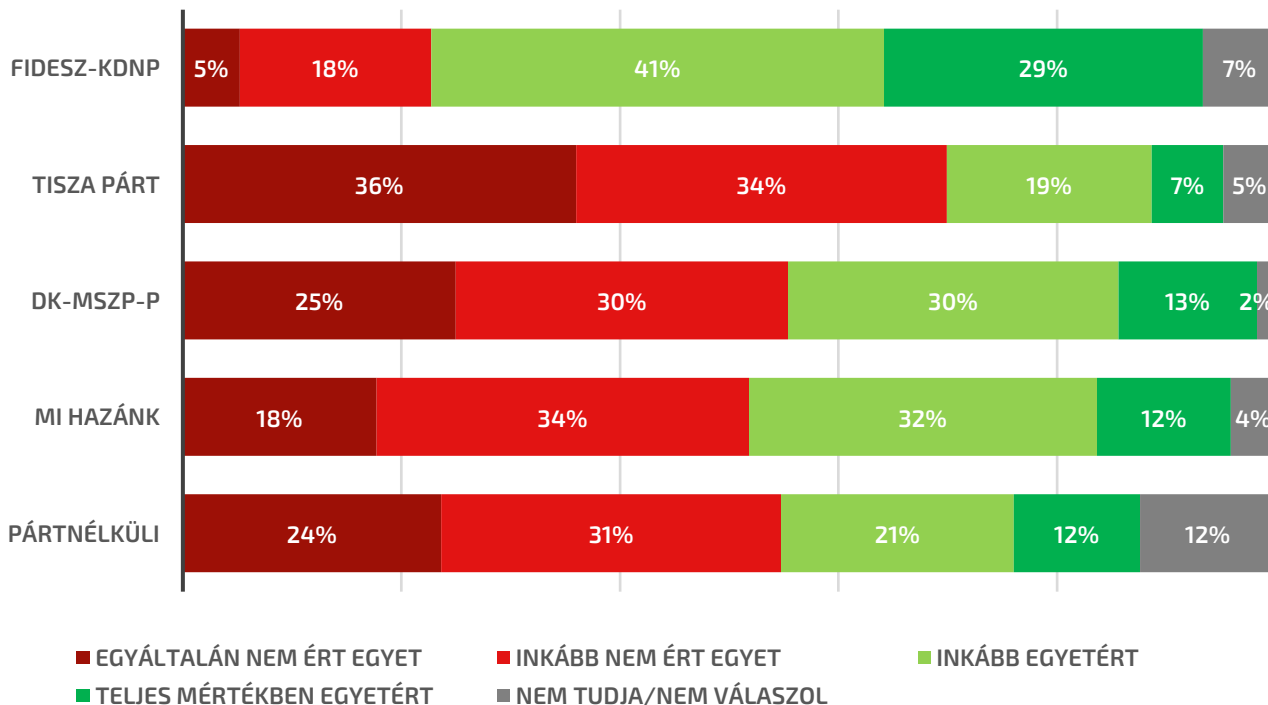
**Az EU át akarja mosni a magyar gyerekek agyát a saját ideológiájával.
(Összes megkérdezett, %)**



A pártpreferencia ereje ebben a kérdésben is egyértelműen meghatározó (50. ábra). A fideszesek nagy többsége (70%) véli igaznak az állítást, ami megegyezik az egy évvel ezelőtti arányokkal (akkor 69% értett egyet). Mindeközben a többi párt táborában az egyet nem értők vannak többségben: leghatározottabban a Tisza-szavazók vélekednek az állítás hamisságáról (70%), míg a DK-MSZP-P szavazók (55%) és a Mi Hazánk támogatói (52%) között kisebb, de szintén abszolút többségben vannak az így gondolkodók.

50. ábra

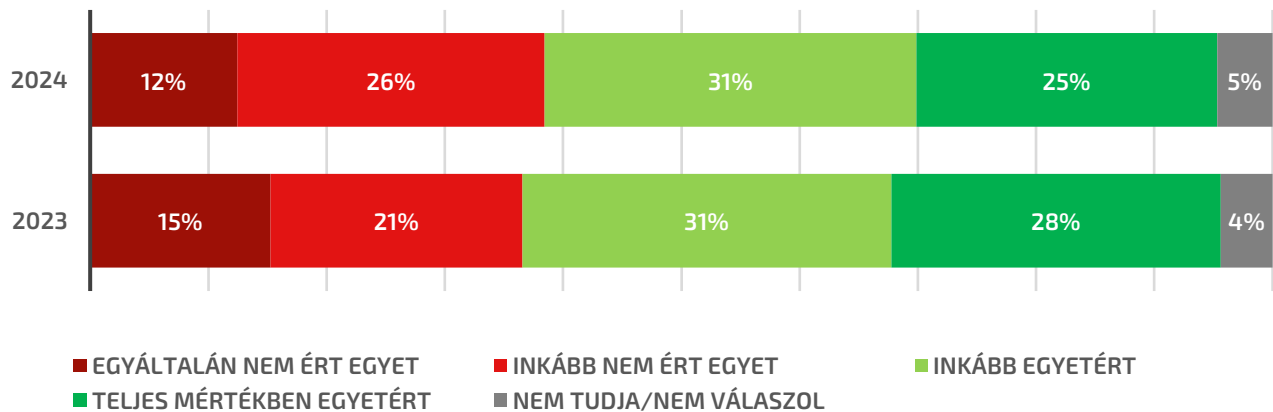
**Az EU át akarja mosni a magyar gyerekek agyát a saját ideológiájával.
(Összes megkérdezett, %)**



Gyakori félelem hazánkban az Európai Unióval szemben, hogy kényszeríteni akarja Magyarországot, hogy bevándorlókat fogadjon be: ezzel az állítással a magyarok 56 százaléka ért egyet (51. ábra). Egy évvel korábban 59% volt ez az arány, vagyis 2023-hoz képest kismértékben csökkent arányuk.

51. ábra

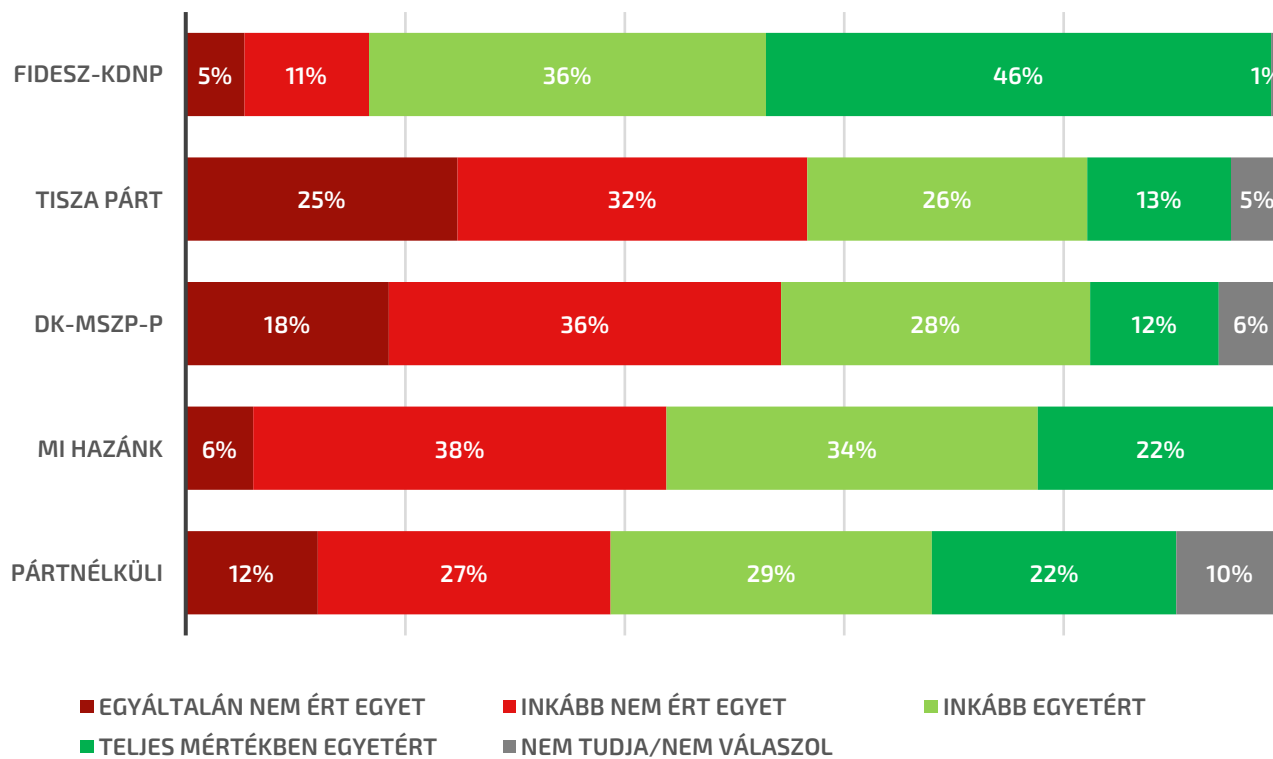
Az Európai Unió rá akarja kényszeríteni Magyarországra, hogy bevándorlókat fogadjon be. (Összes megkérdezett, %)



A kormánypártiak közt az egyetértők megkérdőjelezhetetlen többséget alkotnak: tizből nyolc (82%) fideszes szavazó gondolkozik így (52. ábra). Szintén egyetértő véleményen van a Mi Hazánk szavazóinak többsége (56%). Velük szemben a DK-MSZP-P és a Tisza Párt szavazói inkább nem értenek egyet: előbbi pártszövetség táborának 54, utóbbi párt támogatóinak pedig 57 százaléka nem gondolja, hogy az EU bevándorlókat akar rákényszeríteni Magyarországra.

52. ábra

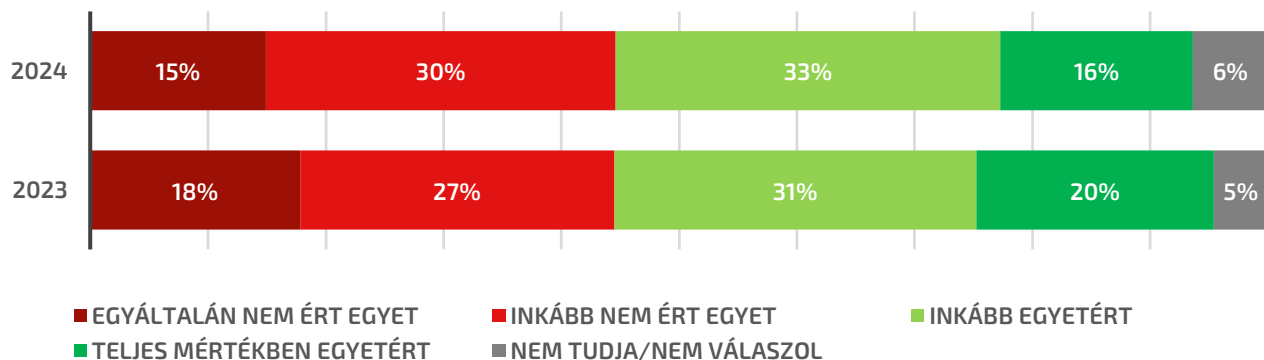
Az Európai Unió rá akarja kényszeríteni Magyarországra, hogy bevándorlókat fogadjon be. (Összes megkérdezett, %)



Szintén sokszor megfogalmazott állítás a magyar nyilvánosságban, hogy a keleti tagországok lakói –köztük a magyarok is – csupán másodrangú állampolgárok az EU-ban. Ezzel az állítással a magyarok körülbelül fele (49%) ért egyet, míg 45% nem ért egyet (53. ábra). Egy évvel korábban 51-45% volt az egyetértők és egyet nem értők aránya, vagyis nincs érdemi elmozdulás 2023-hoz képest.

53. ábra

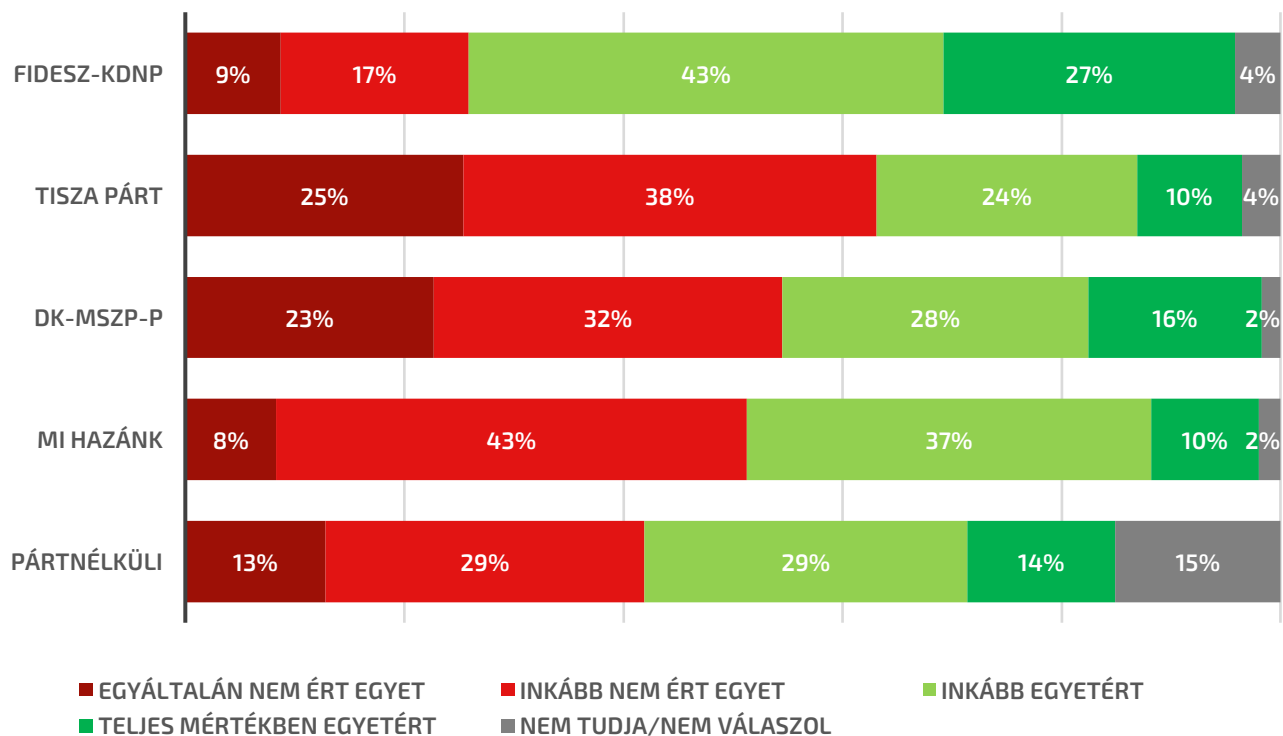
A keleti tagországok lakói, így mi, magyarok is csupán másodrangú állampolgárok vagyunk az EU-ban. (Összes megkérdezett, %)



Pártpreferencia szerinti bontásban ebben a kérdésben is erős törésvonal van a kormánypárti és a kormánykritikus szavazótáborok közt (54. ábra). A fideszes megkérdezetteknek több mint kétharmada (70%) ért egyet, ami kismértékben magasabb, mint a 2023-ban mért 67%. Ellenben nem ért egyet a Mi Hazánk szavazóinak 51%-a, a DK-MSZP-P támogatóknak 55%-a, a Tisza-szavazóknak pedig 73%-a. A párttal nem rendelkezők körében fele-fele arányban oszlanak meg a vélemények (43% egyetért, 42% nem ért egyet).

54. ábra

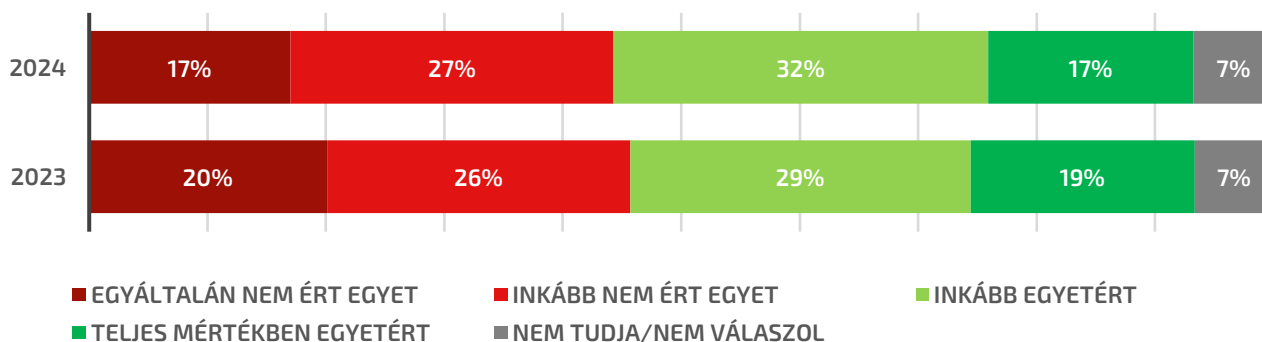
A keleti tagországok lakói, így mi, magyarok is csupán másodrangú állampolgárok vagyunk az EU-ban. (Összes megkérdezett, %)



Hasonlóan az előző állításhoz, a magyarok 49 százaléka ért egyet abban, hogy „Brüsszelben olyan szabályokat hoznak, amivel szándékosan hátrányba hozzák a magyar vállalkozásokat” (55. ábra). Ezzel 44 százalék nem ért egyet. 2023-ban a kérdéssel kapcsolatos vélekedések hasonló arányban oszlottak meg, mint jelenlegi eredményeinkben (48%-46%).

55. ábra

Brüsszelben olyan szabályokat hoznak, amivel szándékosan hátrányba hozzák a magyar vállalkozásokat. (Összes megkérdezett, %)



Az e fejezetben vizsgált kérdések esetében tapasztalt pártos törésvonal itt is jól látható (56. ábra). A kormánypárti megkérdezettek közel négyötöde (77%) van egyetértő állásponton, ami 6 százalékponttal magasabb, mint 2023-ban. A Mi Hazánk támogatói szintén az egyetértés irányába hajlanak (50%). A DK-MSZP-P szavazók között 42% ért egyet, a baloldali pártszövetség támogatóinak többsége azonban nem ért egyet (56%). A leghatározottabban elutasító véleményen pedig e kérdésben is a Tisza szavazói vannak, közel kétharmaduk (63%) nem véli valósnak a megfogalmazott kritikát. A párttal nem rendelkezők pedig szintén inkább az egyet nem értők közt állnak (51%).

56. ábra

Brüsszelben olyan szabályokat hoznak, amivel szándékosan hátrányba hozzák a magyar vállalkozásokat. (Összes megkérdezett, %)

